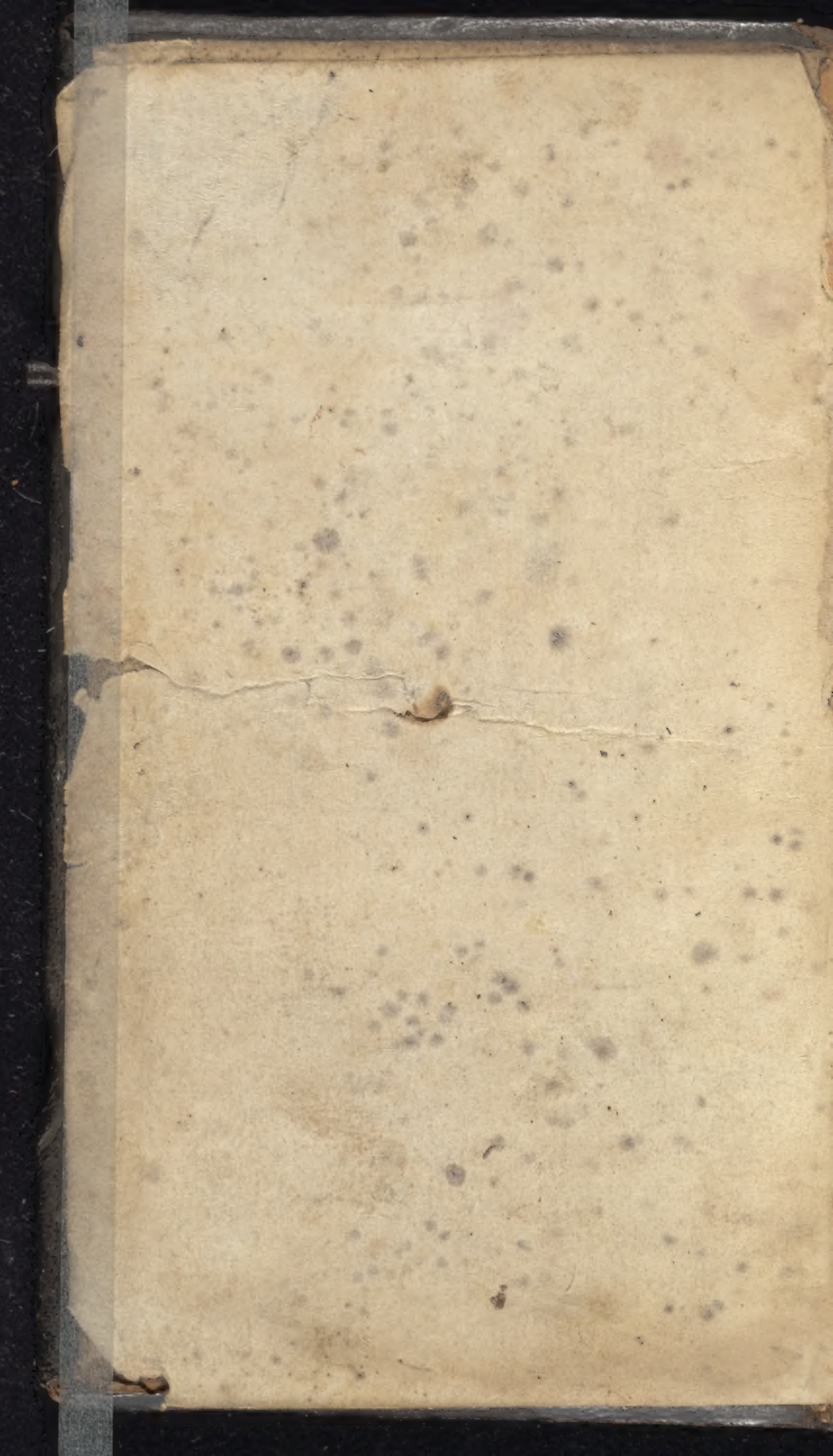

IHS

No 42 128

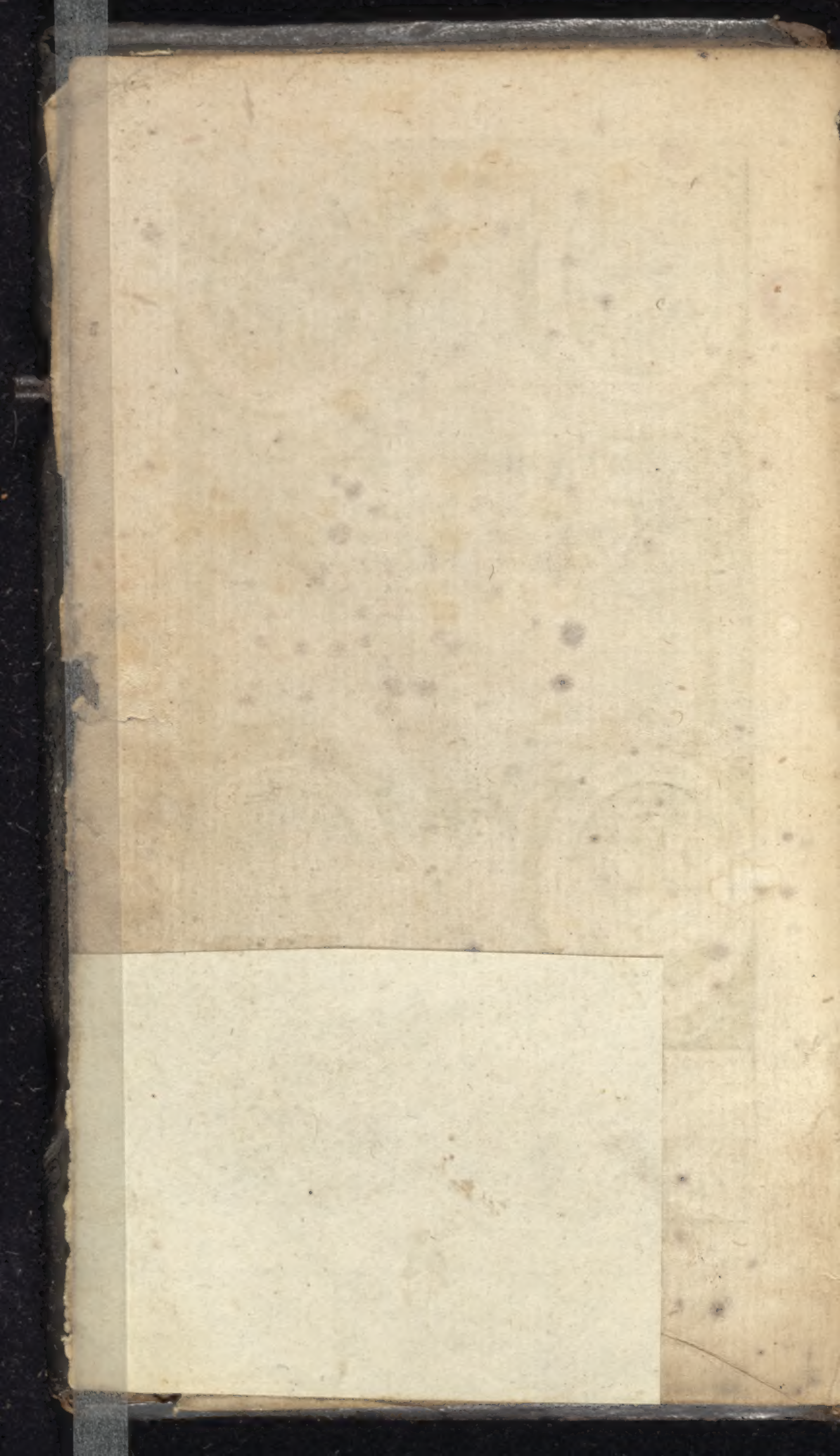
Ex libris Joh. Hele







COLONIÆ AGRIPPINÆ
Sumptibus
ENGELBERTI THEODORI KINCHY.
Cum Priuileg: S. C. Mtis. 16[illegible]



PIA DESIDERIA TRIBUS LIBRIS COMPREHENSA.

Quorum continet

I. Gemitus Animæ pœnitentis
II. Vota Animæ ſanctæ ;
III. Suſpiria Animæ Amantis.

AUCTORE
R.P. HERMANNO HUGONE
Societ. JESU.

Editio quinta, Correctior & Elegantior.



COLONIÆ,
Sumptibus ENGELBERTI THEODORI KINCHII,
Anno M. DC. LXXXXIV.

PRIVILEGIUM.

EGO infra scriptus Societatis Jesu per Provinciam Rheni inferioris præpositus Provincialis, potestate mihi à Patre N. P. Thyrso Gonzalez præposito Generali ad id facta, concedo ENGELBERTO THEODORO KINCHIO facultatem recudendi Libellum, cui Titulus: Pia Desideria tribus Libris comprehensa, quorum continet Primus, Genitus animæ pœnitentis: Secundus, Vota animæ sanctæ: Tertius, Suspiria animæ amantis. Authore R. P. Hermanno Hugone S. J. cum figuris æneis. Eidemque jus Cæsarei Privilegii usurpandi eatenus indulgeo, ut ipso invito Libellum hunc nemo deinceps recudere, nemo intra S. R. Imperii fines, & Hæreditarias S. Cæsareæ Majestatis Provincias importare aut venum exponere audeat. In cujus rei fidem has literas manu propria subscriptas & Sigillo munitas dedi Paderbornæ 17 Julii 1693.

(L.S.)

Petrus Hervvartz.

PER-

PERILLUSTRI, ac GENEROSISSIMO DOMINO,
DOMINO

FRANCISCO,

LIBERO BARONI DE NESSELRODE, & in TRACHENBERG, DOMINO in Stein/Ehrenstein/Herten/ & Praußnitz/ rc. SACRÆ CÆSAREÆ MAJESTATIS CAMERARIO; SERENITATUM SUARUM, ARCHIEPISCOPI PRINCIPIS ELECTORIS, COLONIENSIS; & DUCIS MONTENSIS, respect. MARESCHALLO, & CAMERARIO HÆREDITARIO, CONSILIARIO Intimo, & per VESTAM RECKLINGHAUSANAM VICES GERENTI, &c.

Domino, Patrono, ac Fautori suo Gratiosissimo.

Perillustris, ac Generosissime Domine BARO, Domine, ac Patrone Observandissime.

FErv entissimum illud gratificandi Desiderium, quo erga Perillustr em ac Generosissimam Domum Vestram,uti suam in bonis maternis Averdunckianis, jam pene à sæculo Patronam,Protectricem, & fautricem, Annis superioribus publice sunt contestati Vidua & Hæredes Joannis Antonii Kinchii, quando R.P.Hermanni Hugonis S.J.PIA DESIDERIA à sese tunc temporis in lucem denuo emissa glorioso nomini tuo inscripserunt, quidni & mihi pariter traditâ,ut ajunt,Lampade animum accendat, ut qui non modò Parentum ac Majorum meorum, verum etiam hujusmodi beneficiorum tuorum Hæres existo. Cum itaque eadem P.Hugonis PIA DESIDERIA nunc iterum iterumque publici Juris facturus, prælo commiserim, tuum denuo facere connitor quod semel factum est tuum, opusculum sane, si materia triplicis perfectionis viæ spectetur, sanctissimum; Si stylus, elegantissimum: Si fructus,utilissimum. Tentavi idipsum attractus comi Perillustris ac Generosissimæ Gratiæ tuæ humanitate. Non absterruit Canis

Gen-

Gentilitius vivus, non mutus, latrans. Quid dico, latrans? si bene video, lambens est: quem meruit antiquissima familia NESSELRODIANA inter eas, quæ lingua lamberunt aquas, sicut Canes, separata à Gedeone, Judic. 7. vel Saxonico, id est Carolo Magno, contra Septentrionales; vel Hierosolymitano, Godefrido scilicet Bullionio, contra Populos Orientales. Prospectat tuus Canis vigil fidusque per Montes Camerarius Hæreditarius, & per Vestam pro Serenissimo & Reverendissimo Principe Electore Præfectus.

Accedo ad Pontem utrimque dentatum, in quo

Quatuor exsurgunt pinnæ, tria fulcra deorsum.

Magnus es, & Parvis semper ubique favens.

Hujusmodi tuæ scutariæ Pontis tesseræ Ubio-Romanæ ingeniosè assignandam putat originem Gelenius, eaque donatos Gentis tuæ Conditores, quod egregium facinus ediderint, pro ponte excubantes, eo nempe, quem Constantinus Magnus, domitis Francis, victisque Bructeris, ad Imperii gloriam, ornatum limitis, & defensionem in trans Rhenano littore, Divitensium strux[it] Militum. Ternæ fulciunt Familiam tu[a]m Generosissimam virtutes Theologicæ. Personam tuam Perillustr. elevant quaternæ Cardinales, à quibus Domi forisque; in Imperii & Circuli commendaris congressibus.

 Cæsari,

Cæſari, pariter Electorib. Princib. ad quos legaris, places, quæ non infima laus eſt.

Verum laudes tuas, Generoſiſſime Domine BARO, enarrare, nec propoſiti, nec virium mearum eſt, ſed præſenti Opuſculo Poëtico & Aſcetico lucem cum bonâ tuâ gratia à Perilluſtri tuo humillimè exoro nomine, qui in ligata ita excellis oratione, ut cum Doctiſſimis meritò concertes Poëtis: cujus ea eſt vitæ Aſceticæ non ſcientia ſolum, ſed praxis, ut confundas multos iſtius viæ ac vitæ viros, Juratoſque Aſſeclas.

Accipe itaque Perilluſtris & Generoſiſſime Domine BARO, Domine, Patrone, ac Fautor Gratioſiſſime libellum meum; itaque me eâ perge fovere, qua hucuſque proſecutus es, gratiâ: Dominum Deum, ut repleat in bonis Deſiderium tuum, enixiſſimè rogabo.

Perilluſtris ac Generoſiſſimæ
Veſtræ Dominationis

Coloniæ Cal.
Julii 1694.

Devotiſſimus Cliens

ENGELBERTUS THEODORUS KINCHIUS,
Bibliopola.

SYL-

SYLLABUS THEMATUM.

LIBER PRIMUS.

GEMITUS ANIMÆ POENITENTIS.

I.

ANima mea desideravit te in nocte. Isai. 26. vers. 1. pag. 1.

II.

Deus, tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. Psalm. 68. v 6. p. 5.

III.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum; sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Psal. 6. v. 3. p. 9.

IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum; & dimitte universa delicta mea. Psal. 24. v. 18. p. 19.

V.

Memento, quæso, quod, sicut lutum, feceris me, & in pulverem reduces me. Job.10.v.9.pag.16.

VI.

Peccavi! quid faciam tibi, ô custos hominum! quare posuisti me contrarium tibi? Job.7.v.10.p.19.

VII.

Cur faciem tuam abscondis? & arbitraris me inimicum tuum? Job.13.v.24.p.22.

VIII.

Quis dabit capiti meo aquam? & oculis meis fontem lacrymarum? & plorabo die ac nocte. Jer.9.v.1.p.25.

IX.

Dolores Inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. Psal. 17.v.6.p.28.

X.

Non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Psalm.142.v.1,2.p.31.

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. Psal.68. v.16.p.35.

XII.

Quis mihi hoc tribuat, ut in Inferno protegas me? & abscondas me, donec pertranseat furor tuus? Job.14.v.13.p.39.

XIII.

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergo me, ut plangam paululum dolorem meum. Job. 10.v.20.p.40.

XIV.

Utinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent! Deut. 32. v.29.p.45.

XV.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. Psal.30.v.12.p.49.

LIBER SECUNDUS.

VOTA ANIMÆ SANCTÆ.

I.

COncupivit anima mea desiderare justificationes tuas. Psalm.18. vers.20. pag.54.

II.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas. Psal.118.v.5. p.57.

III.

Persice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea. Psalm.16. v.5.p.61.

IV.

Confige timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui. Ps.118.v.120.p.65.

V.

Averte oculos meos, ne videant vanitatem. Psal.118.v.37.p.69.

VI.

Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis, ut non confundar. Ps.118.v.80.p.72.

VII.

VII.

Veni Dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. Cant.7.v.11.p.75.

VIII.

Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Cant.1.v.3.p.78.

IX.

Quis mihi det, te, fratrem meum, sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam me nemo despiciat? Cant.8.v.1.p.82.

X.

In lectulo meo, per noctes, quæsivi, quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant.3.v.1.p.86.

XI.

Surgam, & circuibo civitatem; per vicos, & plateas quæram, quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant.3.v.2.p.90.

XII.

Num, quem diligit anima mea, vidistis? paulülum, cum pertransissem eos, inveni, quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam. Cant.3.v.2.3.p.93.

XIII.

Mihi autem adhærere Deo , bonum est; ponere in Domino Deo spem meam. Psal. 72.v.28. pag.97.

XIV.

Sub umbra illius, quem desideraveram, sedi. Cant.2.v.3.p.101.

XV.

Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena? Psalm. 136. v. 4. p. 105.

LIBER TERTIUS.

SUSPIRIA ANIMÆ AMANTIS.

I.

ADjuro vos, filiæ Jerusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei, quia amore langueo. Cant. 5. v. 8. pag. 110.

II.

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo. Cant. 2. v. 5. p. 113.

III.

Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur umbræ. Cant. 2. v. 16. p. 116.

IV.

Ego Dilecto meo, & ad me conversio ejus. Cant. 7. v. 10. p. 120.

V.

Anima mea liquefacta est, ut Dilectus locutus est. Cant. 5. v. 6. p. 123.

VI.

Quid enim mihi est in Cœlo? & à te quid volui super terram? Psal. 72. v. 25. p. 126.

VII.

Heu mihi! quia incolatus meus prolongatus est; habitavi cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea! Psalm. 119. v. 5. p. 130.

VIII.

Infelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus? Rom. 7. v. 24. p. 134.

IX.

Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Phil. 1. v. 23. p. 138.

X.

Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo. Psalm. 141. v. 8. p. 142.

XI.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Psal. 41. v. 2. p. 146.

XII.

Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Psal. 41. v. 3. p. 150.

XIII.

Quis dabit mihi pennas sicut columbæ? & volabo, & requiescam. Psalm. 54. vers. 7. pag. 154.

XIV.

Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini. Psal. 83. v. 5. p. 158,

XV.

Fuge Dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnuloque cervorum, super montes aromatum. Cant. 8. v. 14. p. 162.

LESSUS MORTUALIS.

O Mors! quam amara est memoria tua homini, pacem habenti in substantiis suis! Eccles.4.v.1.p.166.

CHRISIS.

Sive

ULTIMUM TRIBUNAL.

Juxta est dies Domini magnus, juxta est & velox nimis. Vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis. Dies iræ, dies illa, dies tribulationis, & angustiæ, dies calamitatis, & miseriæ, dies tenebrarum & caliginis, dies nebulæ & turbinis, dies tubæ & clangoris. Soph. 1.v. 14.15.16.p.173.

ÆTER-

ÆTERNA INFERORUM SUPPLICIA.

Quis poterit habitare de vobis cum Igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus ſempiternis? Iſai.33.v,14. p.183.

ÆTERNA BEATORUM GAUDIA.

Oculus non vidit; nec auris audivit; nec in cor Hominis aſcendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt illum. 1.Cor. 2.v.9. p.196.

CERTAMEN POETICUM SUPER. LESSO MORTUALI.

pag. 281.

HEBDOMADA MEDITANDÆ ÆTERITATIS.

DESIDERIO
collium æternorum.
Gen. 49. v. 26.

CHRISTO JESU;

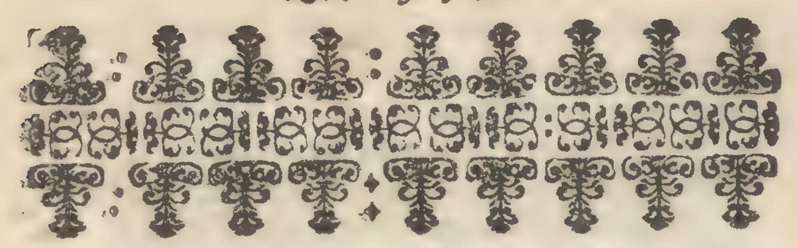
In quem desiderant Angeli prospicere. 1. *Pet.* 1. v. 12. Amori & Desiderio suo, Vir desideriroum.

Dan. 9. & 10.

Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Psal. 37. v. 10.



Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est abscon-ditus. Psal. 37. v. 10.



QUot mihi clam tacitis mens æstuet anxia votis
Indicio potuit discere nemo meo.
Nemo, nisi arcani qui pectoris intima lustrat,
Quem fugit humani nulla latebra sinus.
Ille meos gemitus, mea scit suspiria solus;
Ille oculis etiam persecat ima suis.
Ecquis in alterius sua sensa profuderit aurem,
Sit nisi secreti proditor ipse sui?
Si tamen ulla foret speranda hac arte medela,
Ars desideriis hæc foret una meis.
Sed neque depositas levat auris amica querelas,
Nec desideriis hac fit ab arte modus.
Cœperat, heu! natos Rachel ululare peremptós;
Mox, ubi nil flendo profuit abstinuit.
Scilicet ipse suas facit ignis editque favillas,
Quasque p[illegible] nubes, ipsa resorbet aquas:
Sic melius, proprios, quos fudi, combibo fletus,
Inque suum recidit tutius unda sinum.
Quæ mea sint igitur, dum triste gemo, lamenta;
Non nisi nos soli novimus, ille & ego.
Quid voveam, tacitis dum compleo littora votis
Non nisi nos soli novimus, ille & ego:
Quid clamem, mea dum sese suspiria rumpunt;
Non nisi, non nisi nos novimus, ille & ego.
O! quoties fictas animus gerit histrio partes,
Et pugnant animo fronsque, colorque suo?
Dum patitur tragicos mens personata cothurnos,
Sæpius in Mimo Roscius ore salit.

Nulla

Nulla fides lacrymis, lacrymæ simulare docentur,
Nec, nisi vis falli, risibus ulla fides.
Solvor ut in fletus, putat omina tristia vulgus;
Solvor ut in risus, omnia læta putat;
Fallitur ah! nostri neque scit mendacia vultus,
Cum lætor, lacrymor; rideo, cum doleo.
Vix tibi tot, *Protheu*, quot sunt simulantibus ora,
Vota quibus larvam dant, adimuntque suam.
Nemo meos Gemitus, Vota, aut Suspiria novit;
Nemo, duo nisi nos, & duo sufficimus.



LIBER

LIBER PRIMUS;

GEMITUS ANIMÆ POENITENTIS.



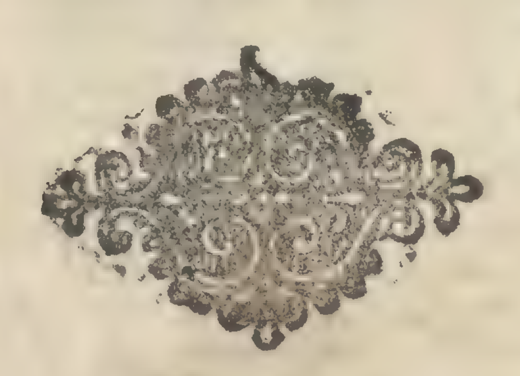
Anima mea desideravit te in nocte.
Isaiæ 26.

Habet mundus iste noctes suas, & non paucas. Quid dico, quia noctes habet mundus? cùm pœne totus ipse sit nox, & totus semper versetur in tenebris.
Bernardus *in Cant.* Sermone 75.

I.

Hei mihi! quàm densis nox incubat atra tenebris?
Talis erat, Pharios quæ tremefecit agros.
Nubila, lurida, squalida, tetrica, terribilis nox;
Nocturno in censu perdere digna locum.
Non ego tam tristes Scythico puto cardine lunas,
Tardat ubi lentas Parrhasis Ursa rotas:
Nec tot Cimmerio glomerantur in æthere nubes,
Unde suos Phœbus vertere jussus equos:
Nec reor invisi magis atra palatia Ditis,
Fertur ubi nigrâ nox habitare casâ:
Nam licet hîc oculis nullam dent sidera lucem,
Non tamen est omni mens viduata die;
Nocte, suam noctem populus videt ille silentûm,
Et se, Cimmerii, Sole carere vident.
Arctica cùm senos regnavit Cynthia menses,
Dat fratri reduci septima luna vices:
Ast me perpetuis damnat sors dira tenebris,
Nullaque vel minimo sidere flamma micat.
Et neque (quod cæcis unum solet esse levamen)
Ipsa suam noctem mens miseranda videt.
Quin tenebras amat ipsa suas; lucemque perosa,
Vertit in obscœnæ noctis opaca diem.
Nempe suas animo furata Superbia flammas,
Nubilat obscuro lumina cæca peplo.
Nec sinit Ambitio nitidum clarescere solem,
Fuscat & ingenuas Idalis igne faces.
Heu, quoties subit illius mihi noctis imago,
Nox animo toties ingruit atro meo!

Sors oculis noſtris melior, quibus ordine certo,
Alternas reparant lunaque, ſolque vices!
Nam quid agat ratio, quid agat ſtudioſa voluntas,
Quas habet, ut geminos mens peregrina duces?
Major, habere oculos, dolor eſt, ubi non datur uti,
quàm, quibus utaris, non habuiſſe oculos.
Qui dolet oppreſſus lapſis velocius umbris,
Lætior aggreditur manè viator iter.
Sed nimis hæc longas tenebris nox prorogat horas,
Quæ tibi manè negat cedere, Phœbe, diem.
Cum redit Arctoo Titan vicinior axi,
Exultat reducis quiſque videre jubar:
Scilicet Auroræ gens vertitur omnis in ortus,
Quiſque parat primus dicere; Phœbus adeſt.
Sic ego, ſæpè oculos tenui ſublimis Olympo,
Aſpiciens, gemino qui jacet orbe, Polum.
Et dixi tam ſæpè; Niteſce, niteſce meus Sol!
Sol mihi tam longos obtenebrare dies!
Exorere, exorere, & medios ſaltem exere vultus,
Vel ſcintilla tui ſola ſat eſſe poteſt.
Quin etiam, tanti ſi luminis abnuis uſum;
Sufficiet radios expetiiſſe tuos.



II.



*Deus, tu ſcis inſipientiam meam, & deli-
cta mea à te non ſunt abſcondita.* Pſ.68.

Nihil ab insanientibus differunt, qui terrenas res, & brevi duraturas, tanquam in somnis suspicantur. Chrysostomus hom.4. in Joannem.

II.

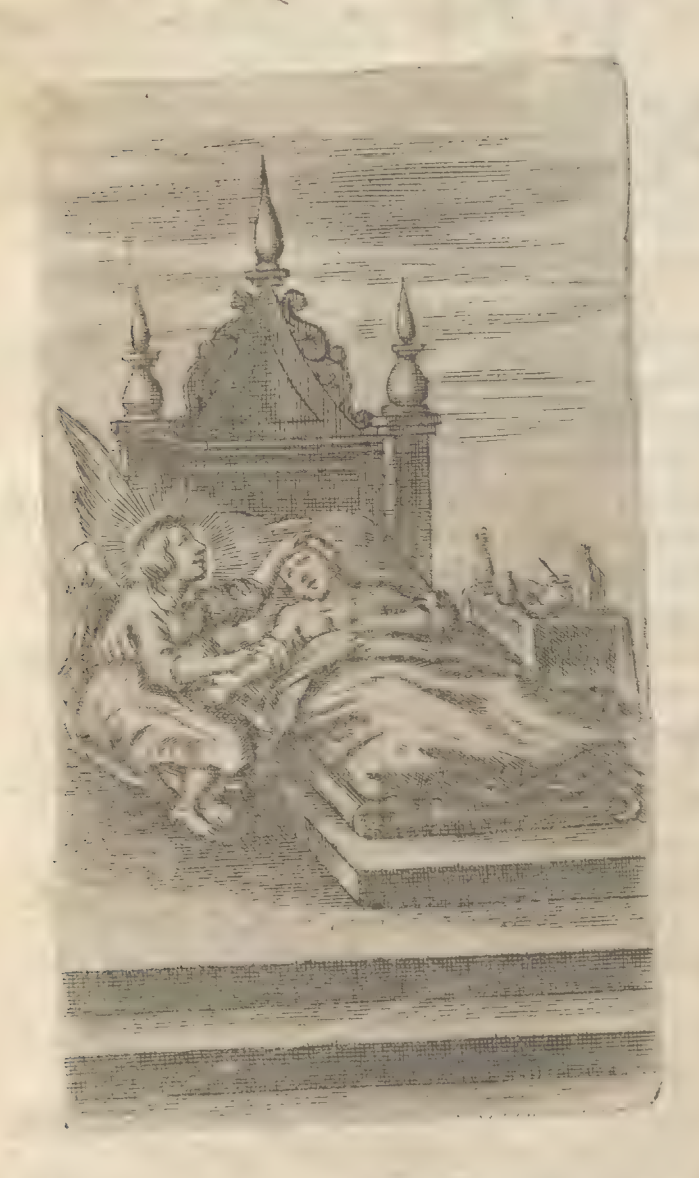
SI tibi stultitiæ nulla est patientia nostræ
Omnia consilio qui sapiente regis;
Nullus ab offenso veniam sibi numine speret,
Nullus enim culpâ, stultitiâque vacat.
Hæc etiam excelsas afflat contagio mentes,
Et sua stultitiæ quemlibet aura rotat.
Quid simulasse juvat? semel insanivimus omnes,
Ingenua humani stemmatis illa nota est.
Et pater & mater, generis primordia nostri,
Maxima stultitiæ signa dedére suæ.
Credito posteritas, fatali vendita pomo es;
Stultius hâc aliquid venditione fuit?
Nec minus insanus, magni patrimonia census
Perdidit esuriens, munere pultis, Esau.
Et Salomon tactam sensit vertigine mentem,
Dum castam insano vertit amore domum.
Non igitur magni fallunt oracula Regis;
Stultorum innumerum qui docet esse gregem.
Legiferi neque vana canunt præsagia vatis,
Queis defleta hominum tanta ruina fuit.
O saperent, ait, & cauti ventura viderent?
Non adeo in vitium cæca turba foret.
Quis (nisi desiperent) quosdam dixisse putaret,
Nullum, qui terris imperet, esse Deum?
Quilibet, ut peccet (alias peccare timeret)
Esse sibi nullum fingit in orbe Deum.
Ipsa igitur nostros avertunt crimina sensus,
Nullus & in vitium, sit nisi stultus, abit.

Sed

Sed neque jam gliſcens, ſtat in hoc dementia paſſu,
Præcipiti in pejus truditur acta pede:
Extruimuſque domos, cœloque educimus arces,
Ceu data perpetuò terra colenda foret.
Craſtina lux coget vitæ ſtatione moveri;
Quis neget inſanas nos fabricaſſe domos?
Conſerimus platanos, diſponimus ordine lauros,
Areolas hortis dividimuſque ſuas:
Quæ ſtolidi ſerimus, vix tertius aſpicit hæres,
Quo tibi, qui carpet tum tua poma, nepos?
Sic, puto, dat ſenibus puerilis natio riſum,
Cum fabricat luteas parvula turba, caſas:
Ludicra ſollicitis fervet reſpublica curis,
Hic fœnum, hic paleas convehit, ille trabes;
Aggerit hic gravido plumas, & ſtramina plauſtro,
Hujus erat teſtâ quærere munus aquam.
Et ſibi tum ſtructæ gratantur mœnibus urbis,
Magnaque ſe pueri regna locaſſe putant.
Hæc videt, ac ridet, quæ tranſit grandior ætas,
Vixque graves ſeſe virque, ſenexque tenent.
Haud aliter Superis dant noſtra negotia riſum,
Regnaque pro nidis, quæ fabricamus, habent;
Hæc quoque ſub ſtolido ſapientia nata cucullo;
Tam variis nullum veſtibus eſſe modum;
Pauca, vel hoc ſtudio, peregrinus ad oppida curras,
Inveniet veſtes per loca quæque novas.
Si ſedeant uno ſimul ómnes ſorte theatro,
Quos ſua diſſimiles palla, chlamyſque facit,
Ridiculis videat pleniſſima pulpita mimis,
Rideat & ſocii pallia quiſque ſui.
Jam ſtudium gemmarum, & habendi quis furor auri,
Sudat in hoc hominum nocte dieque labor.
Quid tamen eſt aurum, fulvæ niſi pulvis arenæ?
Gemmaque, quàm vitrei gutta gelata maris?
Ambit & has tanta gens ſtulta cupidine gazas,
Ceu foret hinc miſeris una petenda ſalus.
Ecce tibi minimo cœlum venale labore,
Et cœlum hoc pretio quantula turba petit?

Heu genus insanum! terras præponitis astris,
Ignotis nimium dona caduca bonis!
Quis pueros (lusu si vel tam turpiter errent)
Orbilii meritos aspera sceptra neget?
Nempè sciunt levibus quid distent æra lupinis,
Ut semel abjectas deseruêre nuces.
Nos mage desipimus, cum parva crepundia, cœlo,
Prô pudor! & fluxas pluris habemus opes.
O medici mediam stolidis pertundite venam!
Stultitiæ queat hic proximus esse furor.
Si videt hæc, magnus qui temperat arbiter orbem,
Nostraque stultitiæ nomine, multa tegit.
Et mea propitius deliria plurima transit,
Multaque scit cœcâ dissimulanda manu.
Et qui jus adimat, novit Prætoris egere,
Ne perdam, patrias qui mihi servet opes.
Ergo adeat sanum mea, fac, tutela patronum,
Stultitiæ custos esto vel ipse meæ.





Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum: ſana me Domine, quoniam conturbata ſunt oſſa mea. Pſalm. 6.

Iacet toto orbe ab oriente usque ad occidentem grandis ægrotus, sed ad sanandum grandem ægrotum descendit omnipotens medicus; humiliavit se usque ad mortalem carnem; tamquam usque ad lectum ægrotantis. Augustinus *serm 55* De verbis Domini *cap.* 11.

III.

Conquerar; an sileam? justas habet ira querelas,
Heu sine Pœoniâ sola relinquor ope!
Non ego jussa licet juratis credere verbis,
Sperassem cordi non magis esse tibi.
Siccine tardus ades, neque nostra pericula tangunt?
Quæ potuit tantæ causa fuisse moræ?
O mea spes Numen, quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?
Nunc aderant pariter Podalyrius atque Melampus,
Phillyrides Chiron, Pœoniusque senex.
Multaque præterea comitata Machaone turba;
Quique aliquod medicâ nomen ab arte gerunt;
Tu solus deeras morborum publica cura,
Postque tot Hippocrates ultimus ecce venis.
O mea spes! numen, quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?
Omnibus est oris visus color indice linguâ,
Omnibus admotâ venâ notata manu:
Nil ajunt, vitale rubet, neque languida certas
Vena notat, pulsu præmoriente, moras.
Idque ego plus ipsis deprendo medentibus ægra,
Destituit medicos ars sua, meque salus.
Quidnam igitur sperem fugientibus orba Magistris,
Morbus ubi vincit sævior artis opem?
Cœca per infectas serpunt contagia venas,
Imaque subsidit lapsus in ossa dolor;
Et caput, & cubiti se sustentare recusant,
Tinctaque vix Baccho vena medente redit.

Et

Et jam vix animæ superest, pars ultima nostræ;
  Heu paror inferiis proxima pompa meis!
Denique qui morbos cupit omnes discere nostros.
  Copia quod fieri non sinit, ille cupit.
Hic status, hæc rerum facies miseranda mearum est,
  Nec juvor ullius, qui medeatur, ope.
Aspice, vix nostram poteris dignoscere formam,
  Vultus abest vultu, seque nec ipse refert.
Lumina suffossis retrò fugêre cavernis,
  Magnaque purpureis facta ruina genis;
Nec quisquam hanc ferro potuit compescere noxam,
  Quin caput & faciem carperet atra lues.
Tetrica quid memorem vigilis fastidia lecti?
  Quæque manu tangi vulnera cruda timent?
Vulnera, prôh nullis medicanda Machaonis herbis!
  Qualia quæ secuit barbarus ensis, hiant:
Vulnera secretas animi populantia fibras,
  Quæ nullus medicâ claudat hiulca manu.
Nempe graves, mea sunt, quas feci, vulnera noxæ,
  Vulnera, trux animæ carnificina meæ.
Adde quod intus opum dirus mihi turgeat hydrops,
  Lentaque quod meditor nausea tardet opus;
Tensaque ventosi prope rumpant illia fastus,
  Et veneris tacitus pectora cancer edat.
Hæc ego sæpè dedi variis tractanda Magistris;
  Semper at oblatæ cura fefellit opis.
Scilicet ipse suas, hic tentet inaniter artes,
  Qui raptum Androgeo reddidit arte diem;
Quique potestates succorum nôrat & usum,
  Una salus ægris spesque Epidaure, tuis
Nec juvet hic Chiron, operosæ viribus herbæ.
  Nec summum medici numen Apollo chori.
Officium tanto cedit minus omne dolori,
  Non habet hic ullum succus, odorve, locum.
Quas igitur spectem, vestri nisi Numinis, aras,
  Funeribus nullis quas Libitina notat?
O mea spes? Numen quo non præsentius ullum?
  Ecce tuam veneror, mortua pœnè, manum.

Sanus Apollineâ non indiget arte vel herbâ,
Lege Machaoniæ qui dolet, artis eget.
Mens mihi læsa dolet plus simplice vulneris ictu;
Ne doleat, vires experiare tuas.
Illa ego sum, Solymis quam prædo cruentus arenis
Stravit, & immiti diffidit ense latus:
Tu Samarita mero; Tu vulnera mitis olivo
Oblue barbaricâ vulnera facta manu;
Quosque Levita negat, medicos inverge liquores,
Crescet ab infuso rore meroque salus.





Vide humilitatem meam & laborem meum, & dimitte univerſa delicta mea. Pſalm. 124.

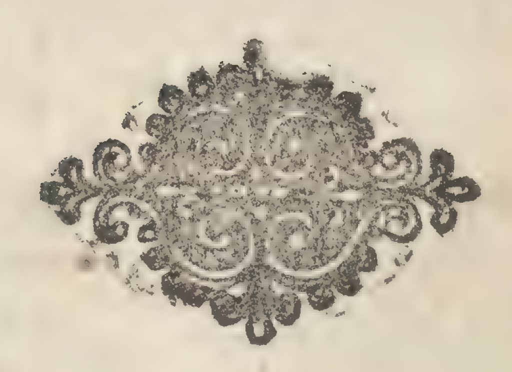
Molendinum puto dictum mundum istum; quia rotâ quâdam temporum volvitur, & amatores suos conterit. Augustinus *in Psalm.* 36.

IV.

ASpicis, heu sævus! nostris neque tangere curis
  Aspicis & credi vis tibi, me quod ames?
Futilis ignaro cantetur fabula vulgo;
  Sentit amicorum vulnera, quisquis amat.
Aspicis & pateris, neque cura est ulla juvandi;
  Verus amor promptam non ita tardat opem.
Aspice, quam turpi sub:gar damnata labore;
  Aspice, cui tandem colla premenda jugo.
Ah foret ingenuâ saltem labor indole dignus,
  Nec nimis abjectæ vilius artis opus.
Multa meos casus magnorum exempla levarent,
  Et faceret propriam sors aliena levem.
Sæpè ducum proavos, Regesque noverca coegit
  Augustas operi sors adhibere manus:
Protea frænantem septemplicis ostia Nili,
  Sic oras miseram, Rex Menelae, stipem.
Dextra Syracosii sceptris assueta tyranni,
  Sic ferulas pueris sceptra verenda, tulit.
Flenda exempla quidē, tamen haud ducenda pudori,
  (Non etenim miseris sunt sua fata probro.)
Ast mea non lachrymis, sed digna pudore ruina est,
  Quæ toto serviles sponte subacta molas.
Qualis ab infidâ Sampson detonsus amicâ,
  Circuit indignas, hoste jocante, rotas:
Atque utinam famulas tantùm damnarer ad artes!
  Expierem ingenuâ sordida pensa manu:
Turpibus at servum vitiis addicere pectus,
  Exulis asperius mancipiiq; jugo est.
Ah pudet! & (duplicis nova quæ mihi causa ruboris)
  Ipsa meum damnans execror author opus.

Vix

Vix bene pertæſum eſt, rurſumque revolvitur error,
  Creſcit & attextis nexa catena malis.
Scilicet illa manet plectendas ultio noxas,
  Admiſſum ſequitur culpa ſecunda ſcelus.
O quàm ſæpè meo ſenſi hæc diſcrimina damno ?
  Nec tamen eſt damni mens revocata metu.
Nempe trahor vario ſtudia in diverſa duello,
  Ut ratis ambiguis jam pila facta Notis.
Et trahit hinc (vitii, quæ lena comesque] voluptas,
  Quique ſubit vitium, retrahit inde dolor.
Sæpius illa tamen redit è certamine victrix,
  Aſſiduus vitio ſit licet ille comes.
Sic habet alternos virtus, vitiumque triumphos,
  Et meus æterno vertitur orbe labor.
Tu ſuper hæc etiam loris ſervilibus inſtas,
  Addis & in pœnas verbera dura meas;
Pœnaque cùm culpæ ſit culpa ſecunda peractæ,
  Suppliciis pœnas adjicis uſque novas.
Nempe Ixionius non eſt modò fabula gyrus,
  Vincta ſed æternæ vertor in orbe molæ.
Aſpicis hæc durus, neque noſtro tangere fato;
  Aſpice & in pœnas mitior eſto meas.



Me-



Memento, quæſo, quod, ſicut lutum, feceris me, & in pulverem reduces me. Job. 10.

Ausum est infelix lutum blasphemare figuli sui digitos, quid igitur? nimirum, figulo justissimè digitos suos foris contrahente, & cum tota manu feriente, dissipatum est vas dissipatione valida.
Rupertus l.1.in Jeremiam cap.11.

V.

ERgòne cœlituûm jam nata oblivio regnis?
Quis Ganymedæo miscuit ista scypho?
Quid facit immemores ad nostra negotia Divos?
Lethæas Superi forte bibistis aquas?
Oblita es, mea lux, aut vis oblita videri;
Cum dubitas proprium quale creâris opus.
Si nescis, referam; si scis, cur fingere pergis?
Me tua te luteâ dextera fecit humo.
Quæris ubi? toto locus est notissimus orbe,
Primus ubi pater est conditus, hortus erat.
Fons ubi de riguis argenteus exilit herbis,
Quadruplicique suas flumine findit aquas.
Scire lubet tempus? minimo post tempore, salsas
Cum maris aggeribus terra coegit aquas.
Addo, (quod historię facit, hâc quoq; parte probādę)
Puniceo rubuit Dædala gleba solo.
Hinc tribus es modicam digitis admensus arenam,
Primaque massa mei corporis illa fuit.
Nec primis erit his natalibus exitus impar,
Nil nisi pulvis eram, nil nisi pulvis ero.
Sic faber argillam samiis dum repperit agris,
Ædificat facili pocula ficta luto.
Principio terræ segmenta ligonibus urget,
Inde levi madidam flumine mollit humum.
Denique materiem pernix rota versat in orbem,
Amphoraque admotæ nascitur arte manus,
Nascitur, at mediâ vix amphora vixerit horâ,
Frangitur, inque suam fracta recurrit humum.

Haud

Haud magè firma meæ fundamina condita vitæ,
Et levis extremos finiet umbra dies.
Cur igitur, veluti fuga non satis incitet annos,
Præcipites glomerat mobile tempus equos ?
Sponte, meus pulvis, nimis heu citò, sponte fatiscit,
Et mea, non ullo, vita premente fugit!
Si mihi, ceu vitreâ concrevit Olympus ab undâ,
Cælite crystallo membra gelata forent!
Aut quales memorant, cœlestia lumina, stellas,
Quas suus è liquidis condidit author aquis :
Aut foret Angelicæ munus sine corpore vitæ,
Elisiis qualem mentibus esse ferunt!
Sperarem Angelicis æqualia sæcula lustris,
Cœlestesque annos, sideriosque dies.
Sed data squamigeræ mage fortia corpora turmæ,
Quam peperit viridi Doris aquosa patri.
Quin etiam volucres cunis melioribus ortæ,
Plumea queis nitidæ membra dedistis aquæ.
O utinam rigidis mihi stent adamantibus artus,
Aut durent nervos fulva metalla meos!
Felices Scythicæ fato meliores sorores,
Fama quibus fulva finxit ab ære manus.
Cuique fuit solo corpus penetrabile talo,
Ærea nam reliquum lamina corpus erat:
Sed quid ago damnoque mei cunabula limi ?
Aut queror è fragili corpora ficta luto ?
Non bene vasa suo faciunt convincia fabro,
Nec faber ipse suum jure refutat opus.



Pecca-



Peccavi! quid faciam tibi, ô custos hominum, quare posuisti me contrarium tibi? Job.7.

Tum ſibi contrarium Deus hominem poſuit, cùm homo Deum peccando dereliquit; juſtus verò conditor hunc ſibi contrarium poſuit, quia inimicum ex elatione deputavit. Gregorius in c.7. Job. lib.8.c.22.

VI.

ET juvat, & merui: pleno ſcelus ore fatendum eſt
Culpa mea eſt nullo digna patrocinio.
Peccavi; fateor; nec quæ male crimina feci,
Ullo fucari poſſe colore, puto.
Nec mihi dedecoris metus eſt, aut cura pudoris,
Publica flagitiis debita pœna meis.
Ecce manus ultrò ſupplex tibi porrigo victas,
Quæ mihi ſit, tantùm, pœna luenda, rogo.
Quid tibi vis faciam? Vis trudam pectus in enſes?
Aut cladi ſtatuam mœſta trophæa meæ?
Vis tua centenis cumulari altaria libis?
Aut pia fumoſis thura micare focis?
Aut meus ipſe tuas mavis cruor imbuat aras,
Hoſtia criminibus ſubſtituenda meis?
Ah, foret illa meæ vix par quoque victima noxæ!
Namque meo eſt omnis crimine pœna minor.
Non tamen eſt ſævas tantus tibi fervor in iras,
Quas lenire cruor ſolus & ara queant.
Sæpe tuus parti ſuperatæ mucro pepercit,
Et conſervato nomen ab hoſte tulit.
Non ſinit ingenium tantos tibi ſurgere motus,
Quantis pro merito culpa pianda foret.
O bone Terrigenum cuſtos tutelaque mundi
Publica ſuſpendit tot cui vota ſalus;
En tua ſe mediâ clementia monſtrat in irâ,
Quaque manu gladios, hac quoque tendis opem.
Si pateris (quamvis ſummo mea cauſa patroni)
Eloquio, melior nullius eſſe queat.

Pauca

Pauca tamen pro me, vel pro te (quod magis optem)
Ne tua fors etiam sit mala causa, loquar,
Non nego *peccavi*, communis hic fuit error:
Damnanæ communis criminis at una luam?
Cùm ruerent alii, malè quo suus impetus illos
Impulit, in flammas Bache, Venusque tuas;
Dextra suum fulmen, quamvis vibrata, remisit,
Pœnaque pro gladio lenis oliva fuit.
Cur mihi perpetuo contra adversare duello,
Ceu gladiator ego, tuque lanista fores?
Non satis est, culpam fassas tibi tendere palmas,
Criminibusque iram promeruisse tuam?
Quid? quod & egregii dederim tibi muneris ansam,
Materies laudis, dum mea culpa, tuæ est.
Nam nisi peccassem quid tu concedere posses?
Clementis nomen, non habiturus eras.





Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Job. 13.

Si quis offenderit servulorum, avertere ab eo vultus solemus: si apud homines hoc grave dicitur, quantò magis apud Deum? Vides enim, quòd faciem suam Deus à Cain muneribus avertit. Ambrosius, *Apolog. pro David.*

VII.

ERgo meus tantæ causam tibi præbuit iræ,
  Qui condonandus leniter error erat?
Credideram, torvos tantùm te fingere vultus,
  Nec nisi compositis os simulare minis.
Scilicet, ut flenti genitrix negat ubera nato,
  Sed negat; ut lacrymis sæpiùs illa petat.
Aut qualis puero fugiens negat oscula nutrix,
  Oscula, quæ toties, dum fugit ille, dedit.
Sic ego te fictos rebar mihi ducere vultus,
  Utque magis sequerer, fingere velle fugam.
At geritur video, dicto res seria bello,
  Falsa nec, ut rebar larva, sed ira fuit.
Avertisque oculos, dedignarisque videri,
  Pax veluti numquam concilianda foret.
Et fugis, ut viso fugit eminus hostis ab hoste,
  Aut quem fulmineo dente lacessit Aper.
Seu timeasque oculis visus saxescere nostris
  Occulis opposità lumina cauta manu.
Quo precor hanc tanto merui pro crimine pœnam,
  Ut velut indignans ora videnda neges?
An, quia peccavi, vultu frustraris amantem?
  Ah vultu! nunquam qui mihi torvus erat.
Aut mea ne magicas jaculentur lumina flammas,
  Sibilet aut nostro Regulus ore, times?
Anteveni tutis Cyrcæo visibus orbes,
  Vibratamque oculo pelle nocente necem.

Donec

Donec enim verſo me dedignabere vultu,
Te, dolor, irato vivere, major erit.
Nullius alterius faciunt mihi lumina bellum,
Luminibus poſſum, Phœbe, carere tuis,
Pulchra tuos oculos contemnere Cynthia poſſum,
Qui paſcunt reliquas igne nitente faces;
Attamen abſque tuis oculis, mea vita, meum cor
Vivere non aliter, quàm ſine corde, queo.
Cenſe igitur reliquas, quibus obruor anxia curas,
Si tam dura, oculis, pœna, carere tuis.
O quanto! ô quanto mihi grandius hoc tormentum eſt?
Te quod amem mea lux, me tamen haud redames?

NAZIANZENUS
De virtute humana.

—— Lumen perſæpè tuenti,
Numinis æterni, nubes denſiſſima ſeſe
Protinùs injecit mediam; ſeque abdidit ingens
Fulgor, & ardentem fixit mihi corde dolorem.
Ut mihi jam propiùs poſito ſe præpete curſu
Eripuit, cœpitque fugam. Cur iſtud? Amari
An quod à me ſemper cupiat, cupideque requiri?
Namq; ita moris habent homines quoq;

VIII.



Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum? Jerem. 9. v. 1.

Si totus vertar in fletum, & nequaquam guttæ ſint lacrymarum, ſed abundantia fluminum, non ſatis dignè flevero.

Hieronymus *in cap.9.Jerem.*

VIII.

QUis mihi det liquidas , caput hoc vertatur in undas ?
Totque fluat guttis, quot ſtetit antè, comis ?
Fronte patet campus, quem ſtabilis imber inundet,
Ripa nec, ut fluctus exſpatientur, obeſt.
O mea, ſi ſubitò, dum flumina, lumina fiant !
Sat capiet geminas alveus aptus aquas.
Ille meis totus lacrymis non ſufficit imber,
Perpetuo flentis, qui rigat ora ſenis.
Capta nec Andromache, quâ lumina proluit unda,
Illa meis lacrymis unda ſat eſſe poteſt.
Nec tua, Jeſſide, lacrymari balnea lecti,
Balnea nocturnis humida ſemper aquis.
Nec quibus es ſolitus jejunia paſcere guttæ,
Nocte dieque tuus quæ tibi panis erant :
Illa nec illuvies plorabilium lacrymarum,
Quam pluit in Domini Magdala mœſta pedes ;
Nec (tibi, qui geminis inaraverat humida ſulcis
Lumina) fons mœſte, Petre perennis aquæ.
Sed tua, Nile, velim ſeptemplice flumina rivo,
Cum vagus Iſiacos obruis amnis agros.
Aut qualis madidum cum mergit Aquarius annum,
Totaque in hybernas aſtra liquantur aquas;
An potius trepidas qualis ruit imber in urbes,
Omnia cum pluvio clauſtra recluſa Jovi,
Culminaque & turres, & acuta cacumina, cautes,
Et nemora & montes, nil niſi pontus erant.
Hos oculis voveam gravidis mihi currere nimbos,
Et caput hoc, totus fiat ut Oceanus.

Aut

Aut ſaltem in geminos tabeſcere lumina rivos,
Perpetuove meas amne natare genas.
Nec ſiccari oculos, niſi cùm ſtupor obſtitit illis.
Finiat ut lacrymas ultima gutta meas.
Felices nimiùm, vitreæ, gens cerula, nymphæ,
Membra quibus fluido ſunt liquefacta vitro!
Voſque, paludoſis mutatæ fontibus artus,
Quas vetus eſt quondam fama profeſſa nurus;
Cur mihi non liquidis ſtillant quoque brachia rivis?
Glaucaque muſcoſis fluctuat unda comis?
Illa ego ſum, fontem quæ non admittor in ullum.
Illa ego ſum fruſtra quæ liquor eſſe velim,
O utinam! celerem vertar, novus Acis, in amnem,
Quid Galatæa, tuo flumen amore fuit.
Aut aliquod fieri jubeat me Biblida Numen,
Quod fieri juſſit Biblida fontis aquam!
Aut Acheloë, tuâ liceat mihi ludere formâ,
Hercule decepto, cùm leve flumen eras!
Non ego tunc, Acheloe precaria corpora ponam,
Taurus, ut exuto fluminis ore, puter.
Et licet obſcuri fuerim niſi nominis amnis,
Non ego, me nomen vile fuiſſe, querar.
Jugis aquæ largus tantum mihi ſuppetat imber:
Cætera ſecurum nomen honoris erit.
Tum mea inexhauſtos deducent lumina rivos;
Pindus ut æſtivâ de nive volvit aquas.
Perque fluent lacrymæ, veluti vaga flumina, vultum
Flumina luce fluent, flumina nocte fluent.
Nec niſi flere, meis oculis erit ulla voluptas;
Donec erunt lacrymis crimina merſa meis.



Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. Ps. 17. v.6.

Laqueus in auro, viscus in argento, nexus in prædio, clavus est in amore: dum aurum petimus, strangulamur, dum argentum quærimus, in visco ejus hæremus; dum prædium invadimus, alligamur, Ambros. *De bono Mortis. cap. 5.*

IX.

ERgo iterum *Actæon* aliquis nova fabula fiet?
Infelix canibus præda voranda suis?
En, mihi mens nemorum studiis juvenilibus arsit,
Et periit studiis mens prope capta suis.
Mens fuit, ancipites venatu pellere curas:
Non tamen in sylvis, pulchra Diana, tuis.
Sylva mihi rapidis non est latrata molossis,
Lustra nec infestâ sollicitata cane.
Nec juga Taygeri, neque Mænala territa cornu:
Nec fulvus volucri cuspide stratus aper.
Nec mea *Partheniis* circumdata retia sylvis:
Nec meditata feris callida lina dolos.
Nunquam ego vel pedicas, venabula, tela, vel arcus,
Ullave Spartanæ Virginis arma tuli.
O utinam mens ista mihi, Dictynna, fuisset!
Non ego nunc prædæ cingerer arte meæ.
Heu! quibus imprudens studiis mihi torpuit ætas?
Quin potius nemorum cura notata rubis?
Cur quæsita tuis mihi præmia, Bacchæ, trapetis?
Aut agitata tuis prædes Cupido jugis?
Non tantum pharetram, neq; tantum tela, Cupido,
Cauta sed, ut fallas, fila plagasque geris.
Pampineos tantùm neque concutis *E*vie thyrsos,
Sunt quoque, quéis capias ebria crura, doli,
Cùm surgit Dalilæ Sampson malè tonsus ab ulnis;
Vincta Philisthæo brachia fune tulit.

Cùm jacet ignoto Noe ſupperatus Jaccho,
Compede ſucciduos ſtringis Jacobe pedes.
Idalis ecce, ſuis jam me quoque caſſibus ambit,
Quæ toties votis præda petita meis.
Hei mihi! quot circum pedicarum indagine cingor?
Seu fera venantûm præpete ſepta globo.
Scilicet illa fuit ſpectri feralis imago,
Antonio, celſi vertice viſa jugi.
Cùm patuère oculi collecta ſub unius ictum
Omnia, quæ mundo didita regna jacent;
Omnia, ceu parvâ telluſque poluſque tabella,
Pictaque ſtant minimo corpora tota vitro:
Omniaque hæc ingens obſepſerat undique rete,
Multaque furtivis ſtamina ſparſa viis.
Quiſque ſuas fraudes ſenſit ſua vincula quiſque;
Hic caput ille pedes vinctus & ille manus.
Sic ſua deceptum laquearat quemque voluptas,
Ut viſco ſtolidæ decipiuntur aves.
Ah! ſua nexilibus tendit mors undique tramis
Retia arachnæo callidiora dolo.
Utque ſedet nigro venator araneus antro,
Inſidians pennis, ſtridula muſca tuis:
Senſit ubi, mota trepidare cubilia tela,
Emicat, & trepidam reptat in antra feram:
Aut qualis viridi latet arbore callidus auceps,
Pennipedi meditans vincla doloſa gregi.
Linigeros abdit vicino gramine vallos,
Spargit & in nitido plurima grana ſolo,
Et circum incluſas ſecreta crate volucres,
Quæque canant vinctæ compede, ponit aves.
Hæ ſaltu & cantu; levis ille foramine buxi;
Hæ ſocias; prædam decipit ille ſuam.
Venantûm haud aliter ſcelerum comitata corona
Implicat inſidiis mors ſua quemque ſuis.
Quique ſuper laqueos niſus dare corpora ſaltu,
Heu miſer in ſtygias præcipitatur aquas!



Non intres in judicium cum servo tuo; quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens? Psalm. 142. v. 1. 2.

Quid tam pavendum? quid tam plenum anxietatis, & vehementissimæ sollicitudinis excogitari potest? quam judicandum adstare illi, tam terrifico tribunali, & incertum adhuc exspectare sub tam districto judice sententiam. Bernard.*Serm.8.super Beati qui, &c.*

X.

QUod Domino decus est, in jus arcessere servum,
Palmaque quæ servi, jure vadantis, erum?
Et servilis hero vertit victoria probro,
Et reus offensæ servus herilis abit.
Crede mihi pudor est, mecum tibi texere rixas;
Jurgia nec tecũ convenit esse mihi.
Non ego sum, tantæ cui sit fiducia pugnæ,
Non ego materies litibus apta tuis.
Nempe tuis scribi vis bella forensia fastis,
Aut mea fortè, tuam vincere, causa potest:
Cujus erit felix adeò facundia linguæ,
Quæ sperare sibi tanta trophæa queat?
Juridici nulla est ita vox exercita rixis,
Quo tua debilior causa, loquente, cadat.
Heu! nimis austeram dispensas cognitor urnam,
Nec tuus inflecti se rigor ille sinit.
Sat tua nota quidem gemino clementia mundo;
Blandaque & in pœnas est tibi lenta manus;
Mœstaque cum statuis tristi tibi mœror in ore est;
Tamque rei damno, quàm reus ipse, doles.
Parque tibi dolor est de crimine sumere pœnam,
Ac sua de plexo crimine pœna reo est.
Nec sibi decretam velit ullus demere mulctam,
Arbiter ut proprii criminis ipse foret.
At licet ingenuas habeant hæc carmina laudes,
Judicii supiam puncta subire tui,

Nam

Nam quamvis miseris bonus es, veniæque paratus,
Attamen insontes jure severus agis:
Et tibi tam justa pendet lanx utraque librâ,
Par sit ut ex æquo gratia, parque rigor.
Nec finis affectus captivaque pectora duci,
Nec subigunt animum lenia verba tuum.
Nec, si Causidici vox incantaverit aures,
Facunda minimum diluat arte nefas.
Perdidit hic cassas facundia, Suadaque vires,
Et silet hoc omnis gratia muta loco.
Nec prece, nec pretio; nec fraude nec arte, nec astu,
Prostitit hoc unquam vendita causa foro.
Quis secet intrepidus tam duro Judice lites?
Aut tantum impavidus pareat ante Deum?
Non ego si sævi vocer inter ovilia Martis,
Dura tui metuam septa, Gravide, forī.
Nec trepidem (licet ipsa Decem citet hasta virorum)
Ne mea, centeno judice, causa labet.
Nec tua [causarum scopulos] infamia Cassi,
Pulpita, si jubeat Prætor, iniqua querar,
Nec Radamantææ verear subsellia rixæ,
Scamnaque Dyctæi litigiosa senis.
Nec, quibus inclusas tenet arbiter Æacus umbras,
Infernis dubitem jura subire plagis.
Quilibet in caput hoc dictet suffragia judex,
Et ferat immites quælibet urna notas:
Causarum mihi tot lingua est inflata trophæis,
Se putet ut nullo cedere posse foro.
Unius at timuit solummodo judicis urnam;
Judicis, & testis qui vice solus agit.
Qui semel ut sæva sententia lata tabella est,
Nec prece, nec lacrymis triste retractat opus.
O durum! ô fatale reis, miserisque tribunal,
Quo Judex rigido tam gravis ore sedet?
Dicitur attonitis & terna luce supinis
Hunc oculis Agathon extimuisse diem.
Utque sibi noxæ Paulus non conscius esset,
Hoc tamen est veritus judice stare nocens,

 Qui

Quique sui Salomon doctissimus audiit ævi,
Mens pura est, quemquam dicere posse, negat.
Quin sacer hac etiam trepidus formidine Psaltes ;
Judice te tutus quis reus, inquit, erit ?
Quique tot adversos tulit æquo pectore casus,
Vix fore clara satis sydera; Jobus ait.
Si trepidant igitur, tanto censore, columnæ,
Quo stabunt tabulæ lingua caduca, pede ?
Sique tremunt pavidæ nutante cacumine cedri,
Qua spe parva suam sylva tenebit humum ?
Frigidus heu! refugit mihi toto corpore sanguis,
Aspectus quoties hæc subit urna meos.
Non secus, ac visa cum victima forte securi,
Decepto refugit verbere tunsa caput.
Parce precor neque jus mihi dic hac cognitor urnâ,
Sancta Themis causâ qua cadat ipsa suâ.



Non



Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. Psalm.68. v. 16.

Magnam faciunt tempestatem multitudines cupiditatum, quæ velut in quodam freto corporis navigantem, hinc, atque inde perturbant, ut gubernator sui esse animus non possit. Ambros. *Apolog. posteriori pro David, cap. 3.*

XI.

O Nimis instabilis dubii inconstantia Ponti,
 Qui tot pellicibus carbasa fallis aquis!
Nempe fluis vitreis refluisque argenteus undis,
 Mentiturque tuus dura metalla liquor.
Nonnumquam placidus, tacitæ stas more paludis,
 Nec magis ulla lacu stagna modesta jacent.
Sæpè tibi horrificat vix summum fluctibus æquor,
 Cum levis exiguo stringitur unda Noto.
Mobilibusque salis circum cava ligna choreis,
 Subsiliuntque levi vela petulca rate.
Quis finis ætatis findi freta mollia rostris,
 Utque tibi canas tunsa flagellat aquas;
Nunc, velut è duro rigeant tibi terga metallo,
 Tot tereris remis, terra quot ipsa rotis.
Et tua, ne quâ parte fides suspecta laboret,
 Marmora perspicuo pandis aperta sinu:
Ceu Crystallineo nequeat fraus esse profundo,
 Aut lateat vitreo nullus in amne dolus.
Ecce ubi discinctam jam non tenet anchora puppem,
 Auraq; remigio prona secundat iter;
Quam citò deserto discessit littore pinus,
 Et jam nulla domus, nulla videtur humus;
Improvisa ratem medio circum æquore cingunt,
 Hippotadæ laxis agmina missa cavis.
Non secus, ac sæva servus damnatus arena
 Opprimitur Lybicis præda voranda feris.

Aut

Aut nemorum latebris deprensus fortè viator,
Prædonum subitò cingitur orbe latus.
Tum surgit tumidis præsagum fluctibus æquor,
Venturoque tremit discolor unda metu.
Mox ubi decertant simul Africus & simul Eurus;
Et notus & Boreas incubuêre salo;
Finditur abruptus varia in divortia pontus,
Distrahit ut fluctus quæque procella suos.
Et patet horrendo præceps Neptunus hiatu,
Mersurus pelago circumeante ratem
Heu! gemit hic tumido pendens trabs anxia fluctu,
Et perit, undecimâ si prior unda venit.
Aut hæc, aut similis salis est fallacis imago,
Tam cito de placido sæva fit unda mari.
Sed mihi, mentito simulata est famula ponto,
Non ego de vestris, Tethy, querebar aquis.
Nec mihi de rapidis qui torquent æquora, ventis,
Nec mihi de regnis, Æole, verba tuis.
Nec mihi de levibus temerarie Typhy, carinis
Ire quibus liquidum primus es ausus iter.
A patrio nunquam solvit mea littora puppis;
Nec vidi virides. Numina falsa. Deos;
Nec ventos didici, neque ventis vela tetendi,
Qui facit hanc artem, quam facit, arte luat.
Quem cecini pontus, mea vita, simillima ponto est,
Quæque tulit puppis, ista ego, puppis eram.
Æolidæ magno stantes circum agmine fratres,
Sunt animi motus, gens violenta, mei.
His ventis, hac nave, per hæc ego cærula currens,
Tot sensi humanis rebus inesse vices.
O fallax nimium mendaci vita sereno,
Quæ nigra de lætis tam citò regna facis?
Nulla deest Venerum tibi copia, nulla leporum,
Omnia blanditiis lætitiisque fluunt.
Dum furit intus amor, venisque agitata libido,
Triste nihil, fraudem fraude tegente, patet.
Ast modò, cùm stygio vitiorum erumpere fluctu,
Hisque animum ventis asseruisse lubet.

Tunc videt, heu! quanto fuerit mens hauſta profundo,
Quoque gemit ſcelerum quàm grave ſentit ónus.
Atque utinam! ut liquidis Pelagi qui mergitur undis,
Exerit Oceano terque quaterque caput;
Sic imo ſcelerum merſos ſemel æquore mentem,
Submerſas ſuperis tendat ab amne manus.
Sed velut in tetrum terræ delapſus hiatum,
Quem ſimul & putei tracta ruina tegit;
Aut gelidas fracto ſubiit qui marmore cruſtas,
Nequicquam obſtructo flumine tentat iter;
Non aliter, prono ſcelerum qui vortice raptus
Vix tulit à ſuperis, unus & alter, opem.
Aſpicis, ut certem pugnantibus, una, duobus;
Bella movente Noto, bella movente ſalo?
Aſpicis, ut caput hoc propè mergat & Auſter & unda,
Jamque necaturas ducere cogor aquas?
Aſpicis, hanc animam gemino ſucumbere fato?
Nec tua ſunt velis aſtra ſecunda meis?
Aſpice nec rabido luctantem deſere ponto,
Naufraga nec medio lina relinque freto.
Tende manum potiùs miſeræ, Palinure, natanti,
Et mento digitos ſubde vocare tuos.

Quis



Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus? Job. 14. v. 13.

*Quo te (*Adam*) duxerunt peccata tua, ut fugias Deum tuum, quem ante quærebas? Timor iste culpam fatetur, latebra prævaricationem.* Ambros. *Lib. de Paradyso cap.* 14.

XII.

QUis mihi securis dabit hospita tecta latebris?
Tecta, quibus dextræ servet ab igne tuæ?
Heu! tuus Sate oculos quoties furor ille recursat,
Nulla mihi toties fida sat antra, reor.
Tunc ego secretas, umbracula frondea, sylvas,
Lustraque solivagis opto relicta feris.
Tunc ego vel mediis timidum caput abdere terris,
Aut maris exesa condere rupe velim.
Tunc voveam abstrusa montis latuisse cavernâ,
Viva sepulchrales aut subiisse domos.
Aut nunquam aspectos Phœbo, Phœbæq; penates,
Aut habitasse tuos, nox tenebrosa specus.
Dum quatit astriferos flammatus Jupiter orbes,
Et jacit accensa tela trisulca manu;
Tristia ne noceant, metuendâ fulmina flamma,
Daphnide, qui metuit, tempora cincta tegit.
Tu rubra cum torques furibunda spiculâ dextrâ!
Nulla juvant foliis laurea serta suis.
Nulla juvant tacitis frondosa cubilia sylvis,
Sylva tuis oculis omnis, & umbra patet.
Clauserat obscuræ densis se frondibus umbræ,
Carpserat arboreas qui male primus opes:
Ast ubi vicino vestigia Numina sensit.
Erubuit, luco proditus ipse suo.
Nulla juvat refugo spelunca immanis hiatu,
Hospita montivagis lustra nec ulla feris.
Mitia quæ sensit Medus puer antra leonum,
Effera Chaldæos antra dedêre neci.

Nulla

Nulla juvant clausis spelæa obscura latebris,
Fida nec umbrarum, senta sepulchra, domus.
Avius occulta deprendere, Lothe, caverna,
Et Cain è tumulo frater humate vocas.
Quid memorem ut tumida Jonas se merserit unda,
Nec mersum stabili texerit unda fide?
Hauserat immani Jonam quæ bellua ventre,
Innocuo Junam bellua ventre vomit.
Nulla fides vitreo pelagi, nisi vitrea, fundo;
Pervia perspicuo quid tegat unda freto?
Nulla fides clausis Libitinæ longa sepulchris;
Produntur tumulis ossa sepulta suis:
Nulla fides tacitis, quas vallant saxa, latebris,
Tecta caverna suo sæpe retecta sono est:
Nulla fides nemori, vel opacæ frondibus umbræ,
Ambo caduca pari fronsque, nemusque fide.
Nec mare, nec tellus, neq; lustra, nec antra, nec astra,
Tuta nec ulla mihi quæ super astra, via.
Tu potes hoc tutis solus caput abdere claustris,
Dum tua deposito fulmine dextra vacet.



Num-



Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergo me, ut plangam paululum dolorem meum. Job. 10.v.20

Cùm primùm homo peccavit, æternitas mortalitate mutata est, in nongentos & ampliùs, annos; exinde paulatim recrudescente peccato, in breve tempus hominum vita contracta est. S. Hieronymus *Epist.* 11. *ad Paulam.*

XIII.

Scilicet; in magno cupis hoc me ponere lucro,
Addita quod vitæ pars quotacumque meæ,
Si numerata forent aliquot mihi lustra, vel anni,
Muneris hic poterat nomen habere favor:
Stamina sed brevibus junxisse fugacia filis;
Obsecro, dic, pauci quantula summa, dies?
Nempe ita; qui vitam modò ducere cœperit infans,
Dicetur moriens occubuisse senex.
Sic sua nonnullis descripta est vermibus ætas,
Una quibus brevis est, integra vita, dies.
Sic aliquis numerat celeres sibi flosculus horas,
Natali tumulant quem sua fata die.
Floscule mane puer, mediâ vir, floscule, luce;
Floscule, sub noctem, Sole cadente, senex.
Sic oreris que uno, moreris que, ô floscule, Phœbe;
Uno fisque puer, virque, senexque die.
Staret adhuc volucrum saltem rota lenta dierum,
Hora nec admissis qualibet iret equis:
Vermiculi canerent; tot plenis viximus horis;
Flosculus, & totidem, diceret herba fui.
Sed tempus rapidis volat irreparabile pennis,
Fluminis inque modum lubricus annus abit.
Menstruus impulsus rapitur quoque solibus orbis,
Et fugiunt nullo frena tenente dies.
Denique præcipitis rota concita vertitur horæ,
Nec remeare potest, quæ semel hora fuit.
Invida res tempus, sua se per puncta trucidat;
Se pariter fugiens, se pariterque sequens.

Quæ-

Qualis teda suo se flamma funerat igne
 Quæ sibi fatalem congerit ipsa rogum.
Sic redit in proprium sæclorum circulus orbem,
 Flectiturque suas annua meta rotas.
Non fuit antiquis male fabula prodita chartis,
 Qua genitor sobolem commolit ore suam.
Nempe vorax annos mensesque interficit ævum,
 Seque, fluendo parit; seque fluendo necat.
Hora diem, mensemque dies depascit eundo,
 Bis senisque senex mensibus annus obit.
Annus obit, mensesque, diesque, horæque recedunt,
 Et suus in se iterum tempora gyrus agit.
Ergo, meo exiguum spatium concede dolori;
 Non nisi concesso tempore fata querar.
Non ego supremis tempus mihi risibus oro;
 Non facit ad risus resve, locusve meos.
Pro lacrymis spatium, spatium pro planctibus opto,
 Hæc mihi tantillæ, quam peto, causa moræ est.
Ite igitur magnis, lacrymæ, mea flumina, rivis;
 Ite, ferite truces ora sinumque, manus.
Ite per os lacrymæ, sævite in pectora palmæ;
 Pars bona dum statis, temporis ecce fugit.
Sentio, eunt lacrymæ: repetuntur, sentio, planctus,
 Jam flevi & planxi, sistite; jam satis est.

* *
*

Uti-



Utinam ſaperent, & intelligerent, ac novisſima providerent, Det.31.v.29.

Quid potest lamentabilius, & terribilius cogitari quàm Ite? *& quid delectabilius exprimi, quàm* Venite? *duæ sunt voces, quarum nihil horribilius unâ, & nihil jucundius alterâ poterit audiri.* S. Augustinus *soliloq. cap.* 3.

XIV.

PRô pudor! usq; adeo est homini mens cæca futuri,
Ut nisi quæ videnat, nulla pericla putet?
Scilicet hoc sapere est, tantum præsentibus angi,
Nec procul aspectis consuluisse malis;
Ante tubas, Miles, dicto parat arma duello;
Cum sonuere tubæ, serius arma parat:
Navita, quas captat, præsagus prospicit auras,
Anchora velivolum nec remoratur iter:
Quas veniente metet segetes æstate colonus,
Credidit excultis ante colonus agris.
Provida quin êtiam metuens formica senectæ,
Vectat in annonam paucula farra suam.
O quid agis, gens eventus ignara futuri?
Tempora, quæ veniunt posthuma, nulla times?
Stamina perpetuo fors nent adamantina filo?
Aut cessant triplices volvere pensa colus?
Falleris, ah! nulli datur has placasse sorores;
Una licet parcat, de tribus, una secat.
Fœdera fors pacto sanxêre perennia clavo,
Concordes stabili vitaque, morsque fide?
Falleris, ah! nimium tibi pacta faventia fingis;
Non servant ullam vitaque morsque fidem.
Ante nivem fidis lambent incendia flammis,
Juraque fœdifragis sauciet Auster aquis.
Ante, dies nocti. pacem nox ante diei
Servet, & infestis accubet agna lupis.
Omnia letifero late Mors subjugat arcu,
Quidquid & hoc Phœbi vescitur igne, necat.

Nemo

Nemo venenatæ vitavit arundinis ictum,
Omnis ab hâc cervix, cuſpide, vulnus habet.
Hîc teneros Matrum rapit inter brachia natos;
Aut cunas, tumulum, cæde recente facit.
Hic pueros, alibi configit arundo puellas:
Hîc juvenes, illic funerat illa ſenes.
Strataque jam nullo diſcrimine funera miſcet.
Militis atque Ducis corpora mixta jacent.
Nec micat auratâ tibi, Crœſe cadaver arenâ,
Pulcrior aut tuus eſt, pulcra Rebecca, cinis.
Aſpice, quid cineres ſit Cæſaris inter & Iri?
Omnibus en color eſt unus, & unus odor.
Quid juvat his igitur tantum confidere rebus,
Seu lethi imperio vita ſoluta foret.
Stat ſua cuique dies depleto ferrea fuſo,
Seriùs, aut citiùs quemlibet urna vocat.
Cogimur huc omnes, huc ſummus & infimus ordo,
Ibimus, emenſo tempore quiſque ſuo.
At tum ſi vacuas animus ſimuliret in auras,
Ut vapor in nebulas extenuandus abit!
Morſque foret, noſtræ quoque meta noviſſima vitæ,
Mors ſimul amborum corporis atque animi!
Quàm bona mors eſſet poſituris morte dolores,
Quos nova poſt vitam, vitave morſve daret.
Quilibet extremam lætus properaret ad horam,
Et puto, vivendi vix ſupereſſet amor.
Sed dolor, heu! non eſt mors ultima linea rerum;
Non necat hic animum, qui cremat oſſa rogus.
At poſtquam è terris anima exhalata receſſit,
Judicis extemplo ſiſtitur ante pedes.
Ille ſedet, juſtumque & inexorabile Numen,
Flammaque ſunt, oculi, flammaque fulva caput.
Illa (tremens, metuenſque oculos attollere Cœlo,)
Dura catenatâ vincula mente gerit.
Ille ſinus animi fibraſque introſpicit omnes,
Quodque latet tacitum nocte favente nefas.
Illa ſcelus, convicta ſuum pudibunda fatetur,
Nec videt, effugio, quem petat, eſſe locum.

Ille

Ille ſimul Judex, teſtis ſimul, & ſimul actor,
Comperti ſtatuit criminis eſſe ream;
Illa memor, nullis hanc flecti queſtibus aulam,
Heu! fruſtra effuſis ſe ſepelit lacrymis.
O! quis tunc animæ ſenſus, quæ cura relictæ?
Nullus ubi pro ſe, jure patronus agit!
Nempe vocat montes & inhoſpita culmina, cautes;
Antraque, queis trepidum condat operta caput.
O Anima! ô Judex! ô non placabilis urna!
Quis ſecum hæc meminit, nec citò diriguit?
Sed nondum hoc tanti clauduntur fine dolores;
Altera adhuc reſtant, vitaque, morſque ſuper;
Vita perennanti quæ ſæcula protrahet ævo,
Mors longa extremum non habitura diem.
Ah quibus! ah quantis laniabitur hæc tormentis
O quibus! ô quantis affluet illa bonis!
Illa ſuas paſcit divino nectare mentes;
*H*æc miſcet liquidâ pocula plena pice.
Illa Chely Angelicâ vel gutture carmina fundit,
Hæc gemit horrendis exululata ſonis.
Illa agit æternas, cœlo plaudente, choreas;
*H*æc ſalit ad colubros, ſæva Magæra, tuos.
Illa nec æſtivis, gelidis nec aduritur aſtris;
Hæc furit immitis igne geluq; vadi.
Illa per ætherios agit otia mollia campos;
Hæc agit æterni triſte laboris opus.
Illa dolorum expers, mala nulla, nec aſpera ſentit;
Hæc patitur, dirum quidquid Avernus habet.
O felix opibus, felix tot vita triumphis!
O gravis, ô tantis mors metuenda malis!
Vel tua, vel tua nos dubio manet alea jactu,
Alea, non aliâ projicienda vice.
Ah ſubeant veſtri geminæ ſic pectora curæ,
Ut ſemel alterius ſors obeunda cadet;

Defe-



Defecit in dolore vita mea, & anni me in gemitibus. Psal. 30. v. 12.

An non est meritò ingemiscendum, quod sumus in regione aliena, & in coloniam procul à patria positam amandati? S. Chrysost. *hom. in Psalm* 115.

XV.

HOc erat ergo meis dominans Natalibus astrum,
 Ut mihi lux faustâ nulla rediret ave!
Quam levis optati me temporis aura fefellit?
 Dum toties repeto; Crastinus albus erit.
Nec tamen albus adhuc mihi crastinus ille reluxit;
 Quin, qui præteriit proximus, ater erat.
Credideram alternos vitæ succedere casus,
 Inque vices lætis cedere mœsta locum.
Utque serenato detergis nubila cœlo,
 Cum revehis clarum Cynthie pure diem;
Utque maris reparas fugitivos, Cynthia, fluctus,
 Cum tingis refluo littora sicca salo;
Sic ego, venturi non felix temporis augur,
 Omnia, pro votis rebar itura meis.
At mea, quàm dispar, quandoque severior illis,
 Quas dat nupta viro tristitia est lachrymis!
Conjuge defuncto, bis denis mensibus uxor
 Sola domi queritur conjugis orba, necem.
Post decimum finitur lugubria ponere mensem,
 Et peplum niveâ vertere triste togâ.
Quis mihi transactus semel est sine luctibus annus?
 Quis vacuus mensis? quis sine nube dies?
Nulla meis lex dat finemve, modumve, querelis;
 Sed parit assiduus se, velut Hydra, dolor.
Et planctu & lacrymis gemit, atq; absumitur omnis,
 Ipsaque pars minima est vita caduca sui.
Sæpe quidem rabidis sunt æquora turbida ventis,
 Sed brevis est, quoties magna procella furit.

Quas-

Quasque rapit sylvis brumæ inclementia frondes,
Compensant viridi tempora verna coma.
Et Notus obscuris quoties tegit æthera nimbis,
Lætior innubi mox redit ore dies.
Ast mihi perpetuos contexunt funera luctus,
Dempta nec est ullo synthesis atra die.
Mœstaque nec festo cessavit tibia cornu;
Pectus ebur; pugni, plectra; querela, fides:
Hâc cytharâ soles; hoc transigo pectine noctes;
His fidibus vitæ tempora fallo meæ.
O quoties victo suspiria pectore rupi,
Cum cuperem tacito mergere verba sinu!
O quoties, lux quanta fuit, fuit acta quærelis,
Lunaque quanta fuit, planctibus acta fuit?
Ne gemerem, memini, toties monuistis amici,
Multaque ne gemerem, credite, facta mihi.
Libera lætitiæ suasistis frena remitti,
Illicò lætitiæ libera frena dedi.
Ast ubi singultum compescere risibus opto,
Risibus, heu, gemitus obstrepuêre meis!
Sæpe, volens placidas somno traducere noctes,
Perpetuo vigiles obruor imbre genas.
Dumque diu nimium violentos comprimo fletus,
Heu, mare perruptis effluit aggeribus!
Flumina, vos testes; vos, nota cubilia sylvæ;
Vosque cavæ valles; conscia vosque juga;
Vos testes, quoties suspiria vincere tentans,
Victa, reluctanti murmura corde dedi.
Quin etiam auditis permota ululatibus Echo;
Questibus audita est aggemuisse meis.
Tunc ego, tunc illa, alternis dedimus lamenta,
Flevimus inque vices, planximus inque vices.
Ut Pandioniæ sibi dant responsa sorores,
Cùm cæsum, thalami labe queruntur Itym.
Et sedet hinc Progne ramo miserabile plorans,
Et sedet inde suum flens Philomela nefas.
Alteraque alterius sequitur suspiria questu,
Admissum lacrymans, utraque crimen avis.

Talis & Alcyone cum naufraga vela mariti
  Ne quicquam ſcopulis littoribuſque canit,
Aut viduus, viridi nemoris ſedet arbore turtur,
  Comparis æterno murmure fata gemens.
Sic mihi fatidicæ nerunt quoque ſtamina Divæ,
  Iret ut optato ſidere nulla dies.
Utque adimant nullos, lamenta perennia, luctus,
  At ceſſet cauſa deficiente, dolor.
Sed fuit ut primæ gemitus, vox prima loquelæ;
  Sit gemitus vitæ vox quoque ſumma meæ.



LIBER

LIBER SECUNDUS

VOTA

ANIMÆ

SANCTÆ.



Concupivit anima mea desiderare Justificationes tuas. Ps.118.v.20.

Allide Domine concupiſcentiam meam dulcedine tuâ, quam abſcondiſti timentibus te, ut concupiſcam te concupiſcentiis ſempiternis; ne vanis illectus & deceptus interior guſtus ponat amarum dulce, & dulce amarum.
S. Auguſtin. *ſolil. cap.* 12.

I.

COelefiem dubitans terrenumque inter amorem,
Neſcio, quo ſtatuam ſub duce ſigna ſequi.
Ille ſub imperium vocat, hic ad pilea; pugnant
Diſſimili nimium conditione duces.
Hinc vocor, hinc revocor rurſuſque invitor utrimq;,
Non ſecus ac refluo quaſſa carina ſalo.
Ambiguum faciunt Amor hic, Amor ille, duellum,
Impediuntque ſuo ſiſtere vota loco.
Sit ſatis, ah! tandem mala tot faſtidia paſſæ,
Et ſinat ad portus ſpem revocare ſuos!
O Deus! aut nullo caleat mihi pectus ab igne,
Aut ſolo caleat legis amore tuæ!
Non nego; quod lubeat, magna eſt optare voluptas;
Et modo poſſe volo dicere; nolo modò!
Frena nihil patitur minus, atque libido vovendi,
Nec ſe lege ſinunt libera vota premi.
Ut vagus exultem, loriſque, lupiſque ſolutus,
Quoslibet in paſtus currere geſtit equus:
Aut ſtabulo ruit & viridi mox ſternitur herba.
Depoſito nimium bucula læta jugo.
Aſt ubi mox revocat conſueta ad aratra colonus,
Excutit ille lupos, illa recuſat onus.
Scilicet expetitur libertas una vovendi,
Quæ ſatis eſt, quamvis utilitate vacet.
Sic Phaeton, patriæ ruiturus ab axe quadrigæ,
Appetis ignotos flectere rector equos.

Sic quoque non solitis dum niteris altius alis
Icare, subjectis labere mersus aquis.
Quam variâ superûm lassas prece tundimus aures!
Cælitibus puto nos sæpe movere jocum.
Ille vovet nuptam, nuptæ vovet ille sepulchrum;
Hic sobolem nasci postulat, ille mori;
Ille Patri mortem, Patri rogat ille salutem;
Hic fieri juvenis supplicat, ille senex.
Vix, puto, consentit centum de millibus unus;
Quin aliquis voto dissidet ipse suo.
Denique, quid Superos oret, pars maxima nescit,
Tam nova quisque sibi vota, precesque facit.
Sic ubi jam gravidas stimulant fastidia Matres,
Obscenam satiant fercia pudenda famem;
Scilicet expetitur modò calx, modò creta palato;
Et modo, quæ stomacho displicuêre, placent.
Quid desideriis ultra tot inanibus uror?
Quid jaculor nullo votaque, spesque scopo?
Este procul gemitus, procul anxia turba, timores;
Solicitæque preces votaque, spesque procul.
O Deus! aut nullo caleat mihi pectus ab igne,
Aut solo caleat legis amore tuæ.



Utinam



Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! Ps.118.v.5.

O Domine, qui es lux, qui es via, veritas, & vita, in quo non sunt tenebræ, error, vanitas, neque mors. Dic verbum Domine; fiat lux, ut videam lucem, & vitem tenebras: videam viam, & vitem invium: videam veritatem, & vitem vanitatem: videam vitam, & vitem mortem. S. Augustin. *solil. c. 4.*

II.

QUo ferar, in tanto deprensa errore viarum,
 Sectum ubi vario tramite fallit iter?
Hæc abit in dextram, tenet altera sæmita lævam,
 Illa tumet clivis, vallibus ista jacet.
Hæc faciles aditus, aditus habet illa malignos,
 Et quos illa tegit detegit illa dolos.
Quoque vel hæc tendat, vel quo se porrigat illa,
 Exitus implexo fine videre vetat:
Non ita, quæ partes via se findebat in ambas,
 Herculis ambiguum fecit euntis iter.
Nec totidem refluis Meander flectitur undis,
 Ipse suis quamvis obvius erret aquis.
Nec labyrinthæi tanta est fallacia tecti,
 Curva licet variis flexibus antra tegat.
Heu! graviora meos cohibent discrimina gressus!
 En geminâ dubiam parte pericla premunt.
Non ego quæ mutuam divortia mille viarum;
 (Solus Dædaleâ, qui fuit æde labor)
Sed præter varios curvis ambagibus orbes,
 Nox etiam cœcas celat opaca vias;
Nullaque se presso monstrant vestigia signo
 Quâ populus trito calle, notarit iter.
Et licet explorem prætensis obvia palmis,
 Et vitem obstantes, tubera, dura, petras.

Vix

Vix ſatis inceptos auſim producere curſus,
Sed retinent timidum noxq; doluſque gradum.
Laſſus ut ignota cum ſors regione viator
Opprimitur nebula præcipit ante diem.
Nullaque jam toto collucent ſidera Cœlo,
Nec prope ſunt ullæ, ruſtica tecta, caſæ;
Nullaque ſignato callem notat orbita ſulco,
Ulla nec humano ſemita trita pede?
Nec ſcit an in ſylvas, an eat ruiturus in undas,
Longius inceptam ſi paret ire viam;
Tum validis mutos compellat vocibus agros,
Si quis aberranti, præſtet arator opem.
Utque vel è ſtabulis, tacitiſque quis audiat antris,
Ingeminat longos, terque quaterque ſonos.
Omnis at in ſurdas clamor volat irritus auras.
Nullaque Paſtoris verba remiſſa, ſonant.
O quis in his tendat mihi ſtamina fida periclis!
Quis Deus, in tantâ, ſit mihi nocte Pharos?
Iſacidas quondam per inhoſpita regna vagantes,
Inſolitas docuit clara columna vias:
Stella comes monuit Nabathæos lumine reges,
Parvaque Bethlemiæ duxit in antra domus.
Quin recreant trepidos fratrum duo ſidera, nautas;
Tu quoque mi gemini Caſtoris ede facem,
Gnoſis aberrantem revocavit Theſea filo,
Seſtaque Leandro fixit amica facem.
Ecce ego ſum Theſeus, vice tu mihi ſis Ariadnea,
Cumque ero Leander ſis vice Seſtiados.
Aſpicis ut multi vaga turba per avia currant,
Et ſuus huc, illuc, quemlibet error agat?
Hic cadit ignota præceps Regione viarum,
Ille vago cæcum tramite verſat iter;
Hic celerat curſus, hic paſſu deſide lentat;
Sæpius ille ſuos fertque, refertque gradus;
Hic diverſus abit; lateri comes ille propinquat;
Hic comitis ductu fallitur, ille ſuo:
Perpetuos aliquis veſtigia flectit in orbes;
Alter in obliquas volvitur uſque vias:

Hic ratus ad certam cursu se tendere metam;
Decepto repetit limina prima pede:
Denique in errorem facto ruit agmine vulgus,
Quodque tenere decet, vix tenet ullus iter.
O utinam, recto tendat mea semita ductu,
Nec fraus decipiat tramitis ulla gradum!
Qualis at excusso fugit irrevocabilis arcu,
Dum volat ad certum missa sagitta locum;
Talis inoffenso festinet limite cursus,
Quâ tua nempe monent tendere jussa, viâ.
Esto igitur, mea lux, quoties jaculabere, nervus;
Quemque petes jaculis, lux tua sancta, scopus;
Quâque scopum cupies certus tetigisse sagittâ,
Illa ego sim digitis lecta sagitta tuis.





Perfice gressus meos in semitis tuis : ut non moveantur vestigia mea. Psal. 16. v. 5.

Quis inter tot passiones hujus corporis; inter tantas illecebras hujus sæculi, tutum atque intemeratum servare potest vestigium? Ambros. *De fugâ Seculi cap.* 1.

III.

ERgo caduca gradum toties mihi tibia fallet,
Sternet & in plana pes vitiosus humo?
Aspice, qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Firmaque fac presso stet mea planta solo.
Instruit implumes pennata Ciconia pullos,
Et docet aërias præpes inire vias.
Exemplo volucrem sequitur modò filia Matrem,
Tutaque jam peragit, quod metuebat, iter.
Provocat expansis sobolem Jovis armiger alis,
Et jubet insuetas sollicitare plagas.
Mox præit, & pleno se jactat in aëra lapsu,
Remigio soboles subsequiturque patrem.
Dum primùm ignotas tentat puer inscius undas,
Corporis indoctum subere fulcit onus;
Mox opis oblitus, flumen sine cortice tranat,
Flumen inexperto sæpè sed ore bibit:
Sæpiùs at doctis ubi plauserit æquora palmis,
Ducit in immenso brachia tuta salo.
Aspice, qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Aspice quâ nobis arte levetur iter:
Sustineor fragili puerilia membra curuli,
Quæque vehunt socias, ipsa propello rotas.
Nempè tripes baculi sic stipite nititur ætas,
Quique senem vectat, à sene fertur equus.
Nec tamen ambiguis malè decipiare querelis;
De pedibus, tecum, nulla querela meis.
Ne vitio plantæ; vitio neque crura laborant,
Saxa per & salebras tibia nostra salit.

Non

Non ego pennipedi dubitem certare Camillæ,
Ipse per intactas quæ pede fertur, aquas.
Quod queror est animi vitium lacrymabile nostri,
Qui quibus incedat languidus est pedibus.
Heu! jacet afflictis affectibus omnibus æger,
Hei! quibus incessit, nempe fuêre pedes.
Si quod iter, quamvis breve sit, virtutis eundum est,
Mens mihi sit minimæ lassa labore viæ;
Crura forent fragilis veluti tu Nyle, papyrus,
Quæque ruit motâ canna palustris aquâ.
Rarus at immodicus quandoque resuscitat ardor,
Et pede fulmineo stringere cogit iter:
Sed bene vix cœptum, currendi extinguitur ardor,
Lampadis ut magno flammula parva Noto.
Ne tamen ignavis videar segnescere plantis,
Promoveo tardos pigra subinde gradus.
Ast mea tunc, caveam, quisquam vestigia servet,
Ne puter immodicis ebria facta scyphis:
Scilicet in partes ita tibia claudicat ambas,
Semipedis claudi pes ut hiulcat iter:
Nunc volo, nunc nolo, nunc æstuo nunc languesco,
Nunc stupet ut rigido mens religata gelu.
Impatiens igitur, cœpti sine fruge laboris,
*S*æpe viæ medio, lassa retento gradum.
Sed neque, qua languens statione resistere tento,
Instabilem valeo figere firma pedem.
Auferor adverso velut incita puppis ab æstu,
Quam neque vis remi, nec sua vela juvant;
Damnaque sunt iterum vano redimenda recursu,
Irritus æterno sic redit orbe labor.
Nempe catenati, sic publica corpora, servi
Circumeunt toties pendula tecta molæ.
It mola perque suos rapitur circumvaga gyros,
Sed perit his, quicquid conficit illa viæ.
Heu? quid agam? neque sueta vehi, neque currere.
Nec pedibus minimas utilis ire vias! (docta,
Magnum iter est Cœlo; magnis huc passibus itur;
Quid faciet lentis nostra quadriga rotis?

Tu

Tu ſpatia ingenti perlaberis ardua ſaltu,
  Vaſtaque tergemini crura gigantis habes.
Eoum paſſu, Heſperiumque amplectere mundum,
  Sub femur ut Rhodius vela coloſſus agit:
Aſt teſtudineo reptat mihi tibia greſſu.
  Aut chelis referor, Cancer adunce, tuis.
Quid poſitas igitur ſperem contingere metas,
  Quæ metas refugo perdita ſector equo?
O Deus! ambiguos trepidantis perfice greſſus,
  Vincat & applauſis noſtra quadriga rotis.



Con-



Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. Psal.118.v.120.

Prudenter ſagittari, & impugnari ſalubriter poſtulat ſanctus, cum dicit in oratione : Confige timore tuo carnes meas. *Optima* Timor *iſte ſagitta, qui conficit, & interficit carnis deſideria, ut ſpiritus ſalvus ſit.* Bernard. *ſerm. 29.*

IV.

Littera prima rudi quondam inculcata juventæ,
Fertur ab antiquis, Numinis eſſe Timor.
Certaque non aliâ Sapientia diſcitur arte,
Si quâ fides verbis, Nate, Davide, tuis.
Hoc quoque noſtra fuit formata pueritia ludo,
Doctaque ſidereas mens trepidare minas.
Semper at, heu! tantis ſtupuit mens cœca tenebris,
Ut neque, quod toties audiit, Alpha ſciat.
Triſtibus Orbilii plectenda ignavia ſceptris,
Poſt malè tot poſitos, nil didiciſſe, dies.
Et pueri ferulis ſegnes Elementa docentur,
Quæ levis aſſequitur ſedulitate labor;
Aſpiciunt nigras Cadmi bis terve puellas,
Aſpectaſque vocant nomine quamque ſuo.
Et licet atrato ſit par color omnibus ore,
Signa tamen faciem propria quamque notant.
Cur ego, quod teneris Infantia combibit annis,
Diſcere non etiam tempore poſſe putem?
Plurima ſunt, nullo penitus mihi [illegible] Magiſtro,
Quæ [illegible] nequeat arte juvante, Timor?
Ah pudet! en timeo, quæ contempſiſſe decebat,
Non timeo, juſtos quæ meruere metus.
Flagitium minimo timeo committere teſte,
Non timeo facinus teſte patrare Deo.
Ne corpus perimant, metuo de nocte latrones,
Nil metuens Animæ certa pericla meæ.

Nempe

Nempe fugit pictæ sic passer imagine larvæ,
Illita cui visco virga timenda fuit.
Sic tremit aspectæ cervus formidine pennæ,
Nec tremit obstantes agmina rauca canes;
Sic quoque Marmaricæ trepidat leo terror arenæ,
Et cadit in tensas territus igne plagas.
Heu! premit humanas furor hic caligine mentes,
Fulgetras metuunt, fulmina nulla pavent.
Subjicitur pedibus nigri metus omnis Averni,
Creduntur stygii fabula ficta foci.
Scilicet, abjecto leve fit, scelus omne timore,
Sed gravis insequitur pœna Timore scelus.
Flagitiis demum incipiunt trepidare peractis,
Ante scelus nullus pectora terror habet.
Tum pavor heu madidis mentem sudoribus angit,
Et læsi ante oculos Numinis ira redit.
Tum subitus strato vigiles Timor excutit artus,
Propria tum vacuos terret imago thoros.
Si strepitum moti dederit mus stramine lecti,
Creditur è sylvis exiluisse leo.
Nocte levis quassa si murmuret arbore ventus,
Horrescant rigidæ, fronde sonante, comæ,
Quid faciant, subitis si fulminet ignibus æther?
Aut sonet æthereo grandior axe fragor?
Pectora cœlesti stupeant perculsa tumultu,
Et flamma metuant dissiliente peti.
Tunc terrent auræ, tunc terrent scilicet umbræ,
Augurioque notant omnia signa necem.
Quin etiam nemorum nocturna silentia terrent,
Ipsaque se sontem mens furiata timet.
En! quantum miseris pœnæ mens conscia donat?
Ipse in sese animus verbera tortor agit.
Heu! quoties stygii turbato in Cæsare, manes;
Pharsalici quoties emicuistis agri!
Sæve Patris vindex, furiis agitaris, Oreste,
Umbra trucidatæ viva Parentis erat.
Mœste colubrifera Pentheu laniaris Erynni,
Vindicat hoc læsos verbere Diva Deos.

Nulla

Nulla reos animos agitat mage dira Tyrannis;
Quàm teſtem aſſiduè pectore ferre ſuum.
O Deus! ô confige tuo mihi corda timore,
Ne peccem, furor hâc cuſpide noſter eget.
Utilis ante ſcelus Timor eſt, qui frena gubernet;
Qui timet, admiſſo crimine, ſero timet.



Averte



Averte oculos meos ne videant vanitatem. Psalm. 118. v. 37.

Væ cæcis oculis, qui te non vident, sol illuminans cœlum & terram, væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt! Væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem! Væ non avertentibus, ut videant vanitatem! Augustinus *solil.* 4.

V.

PErvigilant geminæ celso mihi vertice stellæ,
Queis est perpetuis munus in excubiis.
Nec tamen errantes neque possum dicere fixas,
Sed meritò duplex utraque nomen habet.
Errat ab officio vaga, sæpiùs utraque jusso,
Utraque docta suum fixa tenere locum.
Moribus ambæ agiles, fixæ stationibus ambæ,
Quod genus hoc stellas Oedipus esse putet?
Vos oculi; vos, conspicua duo lumina frontis,
Sidera vos estis quæ mihi bina micant.
Vos quibus in celsâ statio data pervigil arce,
Excubat ut summâ lucida flamma Pharo.
Aut qualis speculâ servans spectator ab altâ,
Quæque propinqua videt; quæque remota videt.
Non tamen ut trepidis qui lucent navibus igne,
Vos mihi tam fidâ lampade fertis opem;
Flamma regit nautas, dum flammam teda ministrat,
Aut flammam retrahant, quæ posuêre manus;
Vos (velut excussis rapidus ruit axis habenis,
Frenaque qui rupit durior oris equus)
Què lubet indomitum differtis in avia cursum,
Jam nullâ Domini lora regente manu.
O oculi! scopuli titulo meliore vocandi!
Heu! quibus allisæ tot periere rates.
Diva peregrinas virgo visura puellas;
Mater, depositâ virginitate redit,

Rex

Rex videt Uriaden nitido ſemel amne lavantem,
Illa Cupidineas vibrat ab amne faces.
Pulcra Duci Aſſyrio dum comit Juditha formam,
Aſſyrium truncat Juditha compta Ducem.
Fortè ſenes niveam ſemel aſpexêre Suſannam,
Ambo ſenes oculis interiere ſuis.
Non tot ad infames dura *Acroceraunia*, cautes
Hyppotadæ laceras contudit ira rates.
Non tot in expletis fera faucibus unda Maleæ,
Scyllaque veliferas hauſit avara trabes.
Quis pia nunc igitur non laudet fœdera Jobi,
Quæ cum luminibus ſanxerat ille ſuis?
O oculi! ô quanto vos tutius illa revulſit,
Democriti propriis dextera magna cavis!
Quam benè, Chriſtiadum quoq; nobile, Lucia nomen,
Extudit intrepidâ lumina bina manu!
O oculi! ô ſcopuli! crudelia barbara, ſaxa!
Saxa quibus magnæ tot cecidere *Animæ*!
Quàm malè commiſſo geritis pro munere curam?
Ad mala quos toties ſenſimus eſſe Duces!
Scilicet hac vobis capitis cuſtodia lege,
Præcipuæque arcis credita cura fuit:
Ut rectos hominum vultus, ſublimiaque ora
Digna Polo brutâ deprimeretis humo.
Quin potius Superis mentes attollitis oris,
Haſque ſuper terras, Oceanumque ſuper.
Stellarumque ſuper mundique volubilis orbes,
Denique quicquid habet lunaque, ſolque ſuper?
Illius ô oculi! ſpectacula pulchra theatri,
Materies veſtris luſibus apta foret.
Putre ſed æternis cœnum præponitis Aſtris;
Omnis & in terras pronior ivit amor.
Quid faciam? abruptis oculi regnatis habenis,
Jam frenum indociles imperiumque pati.
Obde Deus piceas oculis erronibus umbras,
Aut ſuper injectâ lumina claude manu.



Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis, ut non confundar! Psal.118.v.80.

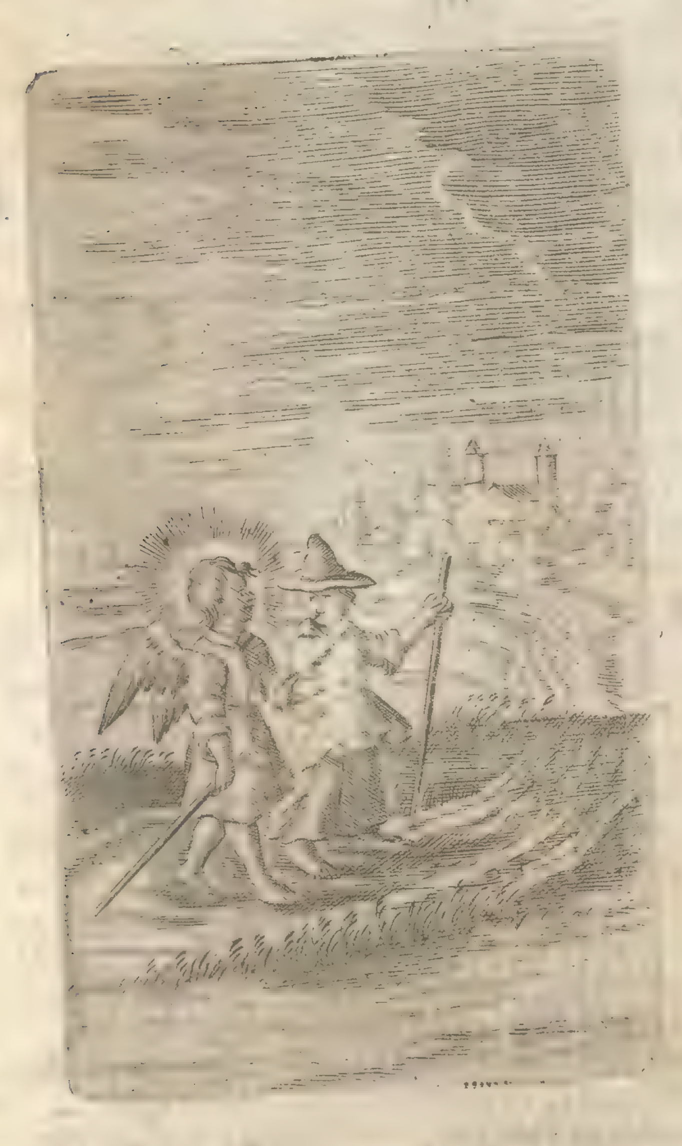
O maculæ fœdæ, & turpes! quid tam diu hæretis? abite, discedite, & ne præsumite ampliùs oculos Dilecti mei offendere. Hugo *De S. Victore, in Arrha Animæ.*

VI.

SI tibi me gratam facie fore, sponse, putarem,
Nulla mihi prior hoc cura labore foret.
Primaque de nitidis cautela coloribus esset,
Altera, deformes ore fugare notas.
Nullaque deficerent medicandis vultibus arma,
Multa sed omnigenas, pixis haberet aquas.
Multaque compositus celaret capsa colores,
Quæque novant vetulam picta venena cutem;
Lanaque purpurei madefacta rubedine fuci,
Cretaque montanas vincere nata nives.
Et nitri rubra spuma, & pinguia poppæana,
Quæque cutis maculas, Halcyonæa, necant.
Denique quicquid id est; quo tingitis ora, puellæ,
Ah nimium formæ gens studiosa tuæ;
Tunc quoque corrigerem speculo censore lituras,
Ore nec in toto menda notanda foret.
Sique supercilii pilus unus abesset ab arcu,
Unicus ecce pilus, vociferarer, abest.
Si color inficeret vitiatos decolor orbes,
Luminibus color hic, vociferarer obest.
Si nimis adductam convolveret area frontem,
Quæ mihi ruga cutem, vociferarer, arat?
Nempe vel exiguo metuam te lædere nævo,
Ulla foret formæ si tibi cura meæ,
Unaque, quæ tumidum faceret ferrucula clivum,
Hæc foret offensæ causa putata tuæ,
Atque ita de minimis audirer dicere mendis,
Displicet hæc sponso fortè litura meo.

Nostro igitur reliquus si quis decor abforet oti,
Eximeret vitium factus ab arte decor.
Cæsariemque alto struerent tabulata capillo,
Staret & in volucri plurima gemma comâ.
Aure duplex gemini pretium penderet Elenchi,
Iret Erythræus colla per alba lapis.
Tumque ego sic faciem rutilos ita compta capillos,
Auderem ternas vincere quarta Deas.
Sed memini; neque te facies, neque forma lacessit,
Stes capit hac cæcos invidiosa procos;
Qui, quid ament inter phaleras tot sæpe requirunt
Quas ubi sustuleris, pars quota Virgo sui est?
Fallitur infido prope; turba levissima, fuco;
Præter & has phaleras vix quod ametur, habent.
Æquabat niveos par VVilgefortis olores
Nota nimis formæ nomine virgo suæ.
Fiat ut Androgynos setosis hispida malis!
Barba, rogat, teneras, vestiat hirta genas.
Lucia sydereis ceu fax, lucebat ocellis,
Cunctorumque oculis, Lucia, sidus erat.
Ne male luceret; mea lux, extinguere, dixit;
Fodit & impactâ lumen utrumque manu.
Læserat egregio multos Euphemia vultu,
Fecerat & roseis vulnera multa labris;
Ut fieret mutilo fœdoque inamabilis ore,
Abscidit ense duas, bina labella rosas.
Maxima de facie verus præconia rumor,
Deque tuis dederat Andragesina genis:
Non poteras veram falli convincere famam;
Quod poteras, facta est per tua vota brevis.
Sponse peregrinæ non carperis igne figuræ,
Nec bene crispatæ falleris arte comæ:
Cor tibi labe carens, tibi cor sine crimine, cordi est,
Obstet & ut facies, cor tibi, sponse, placet.
Outinam mihi cor nullis infame lituris,
Flagitii purum suspicione vacet!
Tum secura tui mihi mens gestiret amoris,
Nec mea dejiceret conscius ora pudor.

Veni



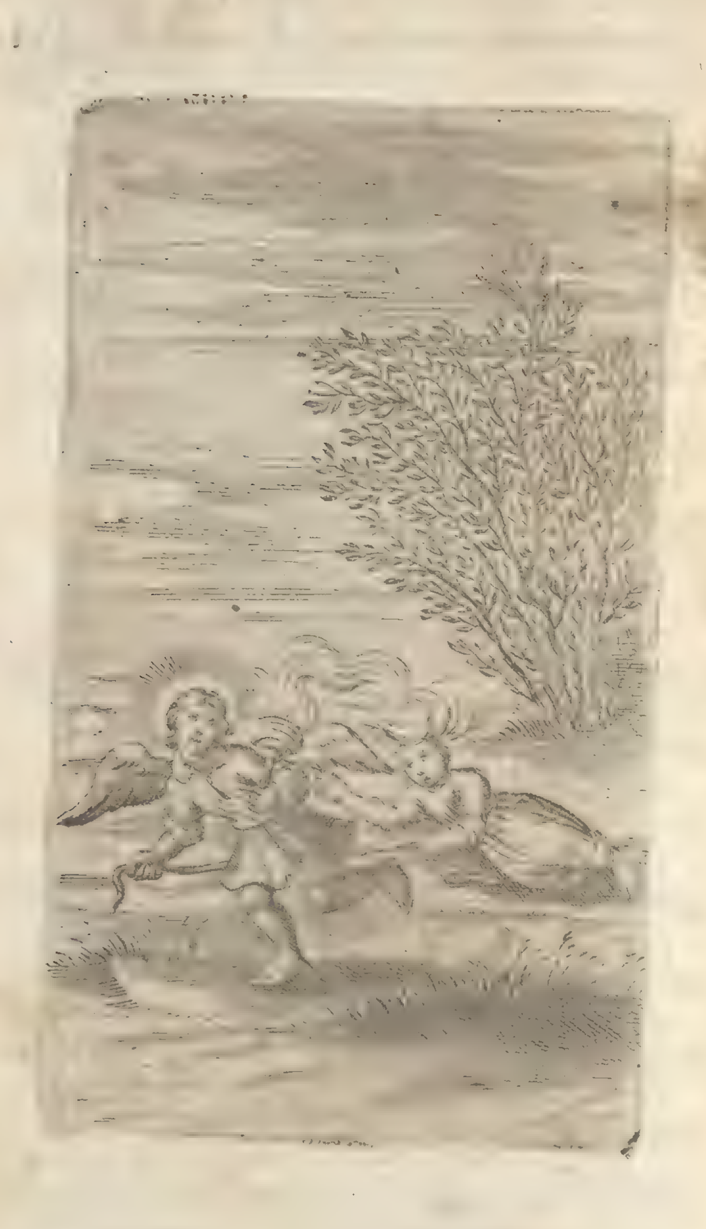
Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. Cant. 7. v. 11.

Quid agis? quamdiu te tectorum umbra premunt? quamdiu fumosarum urbium carcer includit? Crede mihi, nescio, quid plus lucis adspicio; libet sarcinâ corporis abjectâ ad purum ætheris evolare fulgorem. Hieronym. *Ep. 1. ad Heliod.*

VII.

JAm satis urbanas, mea lux habitavimus ædes,
Quin semel in virides exspatiamur agros?
Tuta quidem validi circumdant oppida muri,
Portaque ferratis non caret ulla seris.
Est tamen in patulis, quid nescio, tutius hortis,
Quod nusquam in clausæ mœnibus urbis habes.
Magnificis turgent urbana palatia tectis,
Multus & hic celsâ cuspide surgit apex.
Nescio, quid melius tamen illa mapalia spirent,
Rustica quæ tenui stramine canna tegit. [agri,
Quid dubitas, mea lux, quin, quàm procul urbibus
Tam procul agrestûm distet ab urbe quies?
Fabula cantatur vatum notissima lusu,
Ad benè fallendas fabula ficta vias:
Et facit ad rerum, modò quas tractavimus, usum;
Si lubet, auditu decipiemus iter.
Rusticus urbanum tecto mus paupere murem,
Fertur & appositis detinuisse cibis.
Musque epulas muris ridens urbanus agrestis,
Hæc tua si mensa est, sat mihi ruris, ait.
Mox vice conversâ, mus Rusticus ivit in urbem,
Urbico in hospitium mure vocante suum.
Magnaque cum tanto minor esset mensa paratu:
Ut sonuere fores mensa relicta fuit;
Et prope deprenso convivâ expalluit hospes,
Turbatique suum vix reperere cavum.
Rusticus ast animo sensim cum voce recepto,
Corripuit celerem masculus urbe fugam.

Et procul è clivis oculos ad mœnia torquens;
Quàm meus hic præstat mœnibus, inquit, ager!
Jam satis urbanas, mea lux habitavimus ædes.
Urbe volant strepitus Rus contalta quies.
Si mores (subeat tibi pars lautissima vulgi)
Quisque sub urbanum rus propè civis habet;
Cumque suam assiduè commendet quilibet urbem,
Re tamen ipsa magis rura, placere docent.
Quin, quorum imperiis urbesq; arcesque reguntur,
Anxia securo pectora rure levant;
Et magis hic puri libertas aurea Cœli,
Quam laqueata domi marmore tecta placent.
Nec quæ centeno sinuat se porticus arcu,
Lenit ut ambiguos parvula villa, metus:
Jam satis urbanas, mea lux, habitavimus ædes,
Quin semel in villis degimus, aut in agris?
Est mihi fontanis circumdata villula rivis,
Villula quâ nusquam cultior ulla viret.
Seu cœli ingenio, seu fertilis indole terræ,
Aptaque vicini commoditate loci.
Huc mea lux paucis tantum si veneris horis,
Oblitus patriæ protinus urbis eris.
Tumq; ego, ceu tacitâ turtur meditatus in umbrâ,
Libera, colloquiis, Sponse, vacabo tuis.
Et procul à populis procul urbibus atque tumultu
Optata toties, sola quiete fruar.
Audiet hîc nullus, quæ mutua verba loquemur,
Nostraque qui turbet otia, nullus erit,
Quique notet nostros, nemo metuendus, amores,
Tetricus hîc nullum jus sibi Censor habet.
Tunc mihi tu promes secretis plurima fibris,
Quæque juvent animum verba cupita meum.
Tunc ego sim quanta dicam tibi, saucia flamma,
Quæque licet simules, dicta placere, scio.
O semel optati micet hæc mihi sideris aura;
Quàm fortunato lux erit illa die!
Jam satis urbanas, mea lux habitavimus ædes,
Nostra sit exiguo tempore villa domus.



Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Cant. 1, v. 3.

Tenax est funiculus amor; amor affectuosè trahit, cui est idipsum alloqui, quod est allicere: nihil amoris tenacius vinculo, nihil trahentius. Gilb. *in Cant. hom. 19.*

VIII.

ASpicis ut jaceant strati sine viribus artus,
Nec sim qualis eram, sola sed umbra mei?
Vix traho pertæsæ fastidia tetrica vitæ,
Ipsaque sunt oneri languida membra sibi.
Lassa jacet capitis nimio sub pondere cervix,
Sarcina suntque manus sarcina suntque pedes.
Assidueque novam quærunt jactata quietem,
Nec scio quo tandem fessa locare situ.
Surgere nunc meditor, nunc lassa recumbere strato,
Nunc nixum cubito sustinuisse caput.
Nunc lubet inverso, nunc ore cubare supino,
Nunc aliud lateri substituisse latus.
Cumque tori cunctas peragravi languida partes,
Quilibet ex æquo displicet usque locus.
Heu! quid agã? gravis ipsa mihi, languensq; jacensq;
Teque volens cursu non tamen apta, sequi.
An fugis? & mediis morientem deseris agris!
Nec mora tanta datur cum comes ire queam.
Æger ita in Libycis, à milite miles arenis,
Deseritur subitæ cùm data signa fugæ;
In triviis genitrix ita projicit impia natum,
Quem lactare pudor, pauperiesve vetat.
Tende manum, nostrique pius miserere doloris;
Tende manum, refugo vel pede siste gradum.
Troica Dardanius cum Pergama cingeret ignis,
Quisque senem rapuit filius igne patrem.
Trans mare defessam fert nata Ciconia matrem,
Sustinet hinnulei Cerva natantis onus.

Tu ſolam ignotis, fugitive, relinquis in arvis,
Nec ſinis hoc humeris ponderis eſſe tuis?
Quamquam ego, vel fieri tibi ſarcina tanta recuſem,
Si modo vel leviter traxeris, ipſa ſequar.
Et ſequar, & curram, rapiarque ſimillima vento,
Languida funeſto quæ modo ſtrata ſolo.
Nec quibus invitam cogas, opus enſe, vel armis;
Sponte nec injecto, libera fune ſequar.
Traxit ad impullæ querulos teſtudinis ictus,
Cum ſylvis Geticas Thrax Cythariſta feras;
Traxit, & attonitæ ſylvæque, feræque ſtupebant;
Sic fide, ſic filo, ſe potuiſſe trahi.
Non ego Byſtonii moveat teſtudinæ Vatis,
Nec trahar Aoniæ voce ſonante lyræ.
Quemque ſui rapiunt, ſenſus, ſua quemq; voluptas,
Se ſinit hic oculis auribus ille capi.
Non ergo luminibus, non auribus otia venor;
Noſter Achæmenii languor odoris eget.
Lux mea, rorilegis halat tibi ſpica capillis,
Manat odoratæ Palladis imbre caput.
Uda Palæſtino fragrant tibi tempora nardo,
Myrrhaque de madidis ſtillat odora labris.
Efflat Orontæi tibi graminis halitus auras,
Verbaque quot loqueris, tot jacis ore roſas.
Albaque Panchæo cervix tibi ſudat olivo,
Aſſyrioque humeros rore perungit Onix.
Et manus Ambroſiis pluit utraque roſcida guttis,
Et digiti Libycæ germina meſſis olent.
Denique quicquid olent conchis unguenta Sabæis,
Balſama quicquid olent hoc meus halat Amor.
Nec ſolum Aſſyriis quæ ſudant balſama ramis,
Nataque odorifero thura Sabæa ſolo:
Fragrat Orontæis hic ſpica ſuavior herbis,
Guttaque Panchæis nobilior lachrymis.
Nempe tuo qualis Baſiliſſa pudica cubili,
Qualis odor thalamo, Cæcilia caſta, tuo;
Aut qualis, cum Dorotheæ pennatus Ephebus
Attulit hybernas germina verna roſas;

Aut

Aut nasatenigenæ qualis cum Virginis ædem
Sparsit Jesæi floris anhelus odor;
Denique Divorum qualis cum gemmea stillant
Indigetum liquidis amphitheatra crocis.
O semel has liceat mihi ducere naribus auras!
Quæ modo languebam, sana repentè sequar.
Multaque currentem sociarum turba subibit,
Vt glomerat socios, uncta columba greges.





Quis mihi det te, fratrem meum, sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam nemo me despiciat? Cant. 8. v. 1.

Ignoravi, quod tam ſuavis, ô bone Jeſu, eſſet tuus amplexus, tam honeſtus attactus tuus, tam delicioſus convictus tuus. Cum enim te amavero, munda ſum; cum accepero, virgo ſum. Bonavent. *ſoliloq. c.* 1.

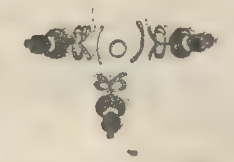
IX.

QUis cumulet patrias tanto mihi ſtemmate ceras?
Frater ut ad fratres annumerere meos!
Non tamen hoc facio pro ſtirpis imagine votum;
Nulla mihi augendi ſanguinis ambitio eſt.
Stirpe licet noſtra ſanguis tibi vilior eſſet,
Optarem, fratrem te tamen eſſe meum.
Non pubente quidem vernantem flore juventæ,
Prima cui roſeas veſtiat umbra genas:
Sed puerum, toto qui nondum vixerit anno,
Lactis adhuc mater quem mea paſcat ope.
Quique ego, quas ſuxi, parvo trahat ore papillas,
Inſideatque illos, quos ego ſæpe, ſinus.
Hoc ego vel ſimili cupiam te corpore fratrem,
Si fueris major, non ego te cupiam.
Quin igitur noſtris, mea vita renaſcere ſæclis,
Ut videam cunas puſio parve, tuas?
Et niſi fallor, habent pueri quid amabile mores,
Quoque carent juvenes, virque ſenexq; carent.
Utque ſuam quævis laudem ſibi vendicet ætas,
Ille tamen pueros ſcilicet ornat amor.
An dubitas alias puerili puſio vultu.
Ipſe Deum domitor, parvulus eſſet Amor?
Non niſi, quod reliquis magis hæc ſit amabilis ætas,
Nullaque ſit, tantum quæ, quod ametur habet.
Hæc quoque, cur voveam puerum Te cauſa coegit,
Crediderim, puero quod mage poſſe frui.
Quin igitur noſtris, mea vita renaſcere ſæclis,
Ut videam cunas, parve puelle, tuas?

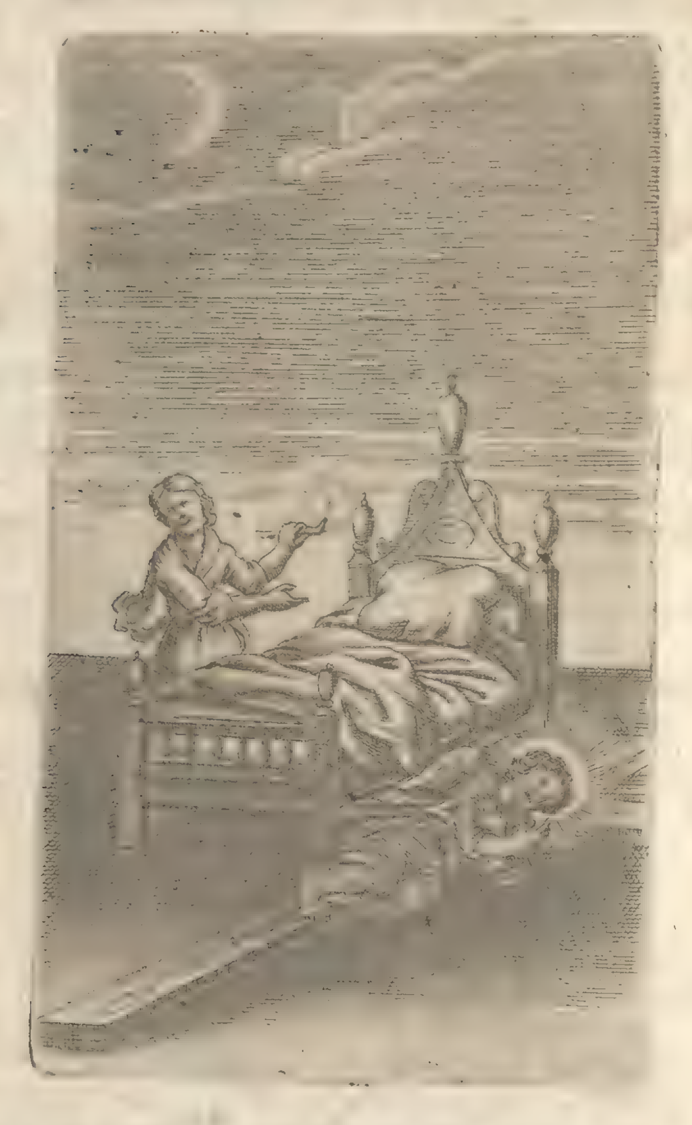
Tu mea, ceu nato, quoties daret ubera Mater
Parve, Tui toties copia prompta foret.
Prompta foret noctuque, diuque, domique, forisq; „
Et sine sollicito copia multa metu.
Quin igitur nostris, mea vita, renascere sæclis,
Osculer ut cunas parve puelle tuas.
Casta, soror parvo quæ porrigit oscula fratri,
Oscula derisor carpere nemo potest.
Et licet illa frequens spectaverit oscula testis „
Illa tamen testis carpere nemo potest.
Et licet inceptas stiterint hæc oscula voces,
Semper habent justas oscula casta moras.
O bona, quæ nostris faveant ita Numina votis„
Teque velint fratrem sic semel esse meum!
Nascere parve puer, fraterque admitte vocari„
Omnia te Mundi vota, precesque petunt.
Quid præ lætitiâ facerem tibi, parvule frater?
Ah! præ lætitiâ, quid tibi non facerem?
O quoties vetitis furtim deprenderer horis„
Pervigil ad cunas nocte stetisse tuas!
Quot tibi servitiis soror obsequiosa, studerem„
Forte vel officiis facta molesta meis.
Nempe dato quoties depelleret ubere mater„
Depulsum geminis exciperem manibus;
Aut quoties tepidâ, gestare juberet in umbra„
Gestarêre ulnis sarcina grata meis.
Aut quoties blando dare languida lumina somno„
Somniferis caneret vox tibi nostra modis,
Ipsaque cum digitos cunis adhiberet agendis„
Ilicet hoc à me præriperetur opus.
Mox ubi te nostræ concederet anxia curæ,
Discedensque mihi diceret; esto vigil:
Excubiis, soli prope Te mihi, parve, relictis„
Quam facerem votis libera frena meis!
Continuo, tacite, velo de fronte reducto„
Explerem aspectu lumina nostra tuo.
Inque tuo, nimis hærens obtutibus, ore„
Uterer oblati commoditate loci;

Et

Et citò subjicerem capiti, collaque sinistram ;
 Apprimeretque meo Te mea dextra sinu.
Et tibi, vix tactis furarer basia labris,
 Basia sic somno non nocitura tuo.
Quin igitur, nostris, mea vita, renascere sæclis,
 Ut semel optatas suaviter ore genas ?
Mox ubi lactanti sensim tibi cresceret ætas,
 Primaque discenti verba docenda forent ;
Discenti cuperem fieri tibi, parve, Magistra,
 Blæsaque, truncatis verba præire sonis :
Cumque geri alterius nolles modo grandior ulnis,
 Ausus arundineo currere solus equo.
Instruerem stabili vestigia figere gressu,
 Membraque constanti firma locare pede.
Tumq; molesto aliquod si offenderet objice saxum,
 Tutus in extensas exciperêre manus.
Quin tua sæpe velim falli vestigia lapsu,
 Lapsus ut amplexu sustineare meo.
Nec tanti pretium peterem mihi grande laboris,
 Suaviolo pretium solveris omne tuo.



In



In lectulo meo per noctes quæsivi, quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3. *v.* 1.

Dilectum in lectulo quærimus, quando in præsentis vitæ aliquantula requie Redemptoris nostri desiderio suspiramus. Per noctem quærimus, quia, etsi jam in illo mens vigilat, tamen adhuc caligat. Gregorius *hom.19. in Ezech.*

X.

Casta canant nostræ suspiria, votaque Musæ:
  Nullaque de thalamis vox Hymenæe tuis.
Ut sua corporibus, sic mentibus est quoque flamma,
  Et prope deterior corpora flamma coquit.
Intus in accensis qui mentibus æstuat ignis,
  Delicias liquidi solus amoris habet.
O! quanto his, Animæ, facibus melioribus ardent?
  Oscula, quam certa dantque feruntque fide!
Quam placidis castas complexibus itur in ulnas?
  Quam sanctæ sociant mutua vincla manus?
Et suus hic etiam totus est genialis amori,
  Quæque maritali fœgera nexa face;
Casta Cupidineæ sed fœdera nescia tedæ,
  Nec, nisi quem cupiat Vesta subire torum.
Sed neque cygnæis hic turget culcitra plumis;
  Fartaque Amyclæo vellere fulcra tument.
Quo duo tam casti thalamo sociantur amantes,
  Lectus olorinas non habet ille nives.
Lectulus auspiciis tantorum stratus amorum
  Mens est lætitiæ pace quieta suæ.
Lectule, pax animæ; cœlestis lectulæ tedæ,
  Pronube sidereis lectule caste toris!
Tu Sponsi atq; Animæ thalamus secretus amantũ,
  Solus es ô tantas dignus habere faces!
Hoc ego consuevi, meditans, traducere noctes,
  Cum requiem pulso cura sopore negat.
Hoc meus ille, meos rapuit qui primus amores,
  Est solitus vigili secubuisse toro.
Et mihi tunc imas urit fax Dia medullas,
  Inque vicem flammis uritur ille meis.

Tunc

Tunc desideriis querimur sine voce loquentes,
Mutaque plus verbis lacryma vocis habet.
At nova quæ subiti fit, nescio, causa recessus;
Subvereor vitio sit data causa meo:
Nam mihi jam spatio plus visus abesse diurno,
Et secus, atque solet nocte fuisse foris.
Hæccine signa forent mutati forsan amoris?
Aut illum melior lectulus alter habet?
Heu mihi! quam miseris ea nox fuit acta querelis,
Quæ sine te vidua nox fuit acta domo.
Jam prope constiterat medio vaga Cynthia cœlo,
Altaque sopierat lumina lassa quies;
Cum mihi visa tori pulsa vox dicere sponda;
Surge, parat thalamo sponsus abire tuus.
Suscitor, & piceos oculis detergeo somnos,
Impositum cubito sustineoque caput.
Et desolatas implens ululatibus ædes;
Sollicita, dormis lux mea? voce roge.
Hei mihi! responsum nullum dedit ille roganti,
Fugerat è thalamis transfuga nempe meis.
Protinus accenso reperi vestigia lychno;
Quæ cuperem nunquam visa fuisse mihi.
Dic meus, exclamo, quo fugit, lectule sponsus?
Perfide dic meus heu! lectule sponsus ubi est?
Et vagor & toto velut amens erro cubili,
Ut tua te vidua luxit, Alexi domo:
Quos ego tunc animo tensi effervere tumultus,
Cygnæus fuerat Pax cui fida torus!
Quæ mentem subito insanæ vertére procellæ,
Insolitam dubiis pandere lina Notis!
Quam sterili jacuit damnatum pectus arena;
Dia cui æthereis vena scatebat aquis!
Jam gravidos labor est oculos attollere cœlo,
Oraque divina solvere laude labor.
Jam neque sacra valent priscæ in certamina vires,
Quæ modo lusus erant prælia facta dolor.
Et mihi tunc imas urit fax Dia medullas,
Inque vicem flammis uritur ille meis.

Scilicet

Scilicet optata dum felix uterer aura:
  Aurea molliculus Pax mihi lectus erat.
Tunc, ut inexpertis Tiro temerarius armis,
  (Omnia qui lingua prælia victor agit)
Optabam rabidis caput objectare Tyrannis,
  Aut animam pulcra fundere posse nece:
Tunc & Apolloniæ mihi credita flamma, rosetum;
  Tunc rota Costiadæ Virginis esse trochus:
Visaque sunt Agathæ gemini, duo vulnera, torques,
  Blandaque Blandinæ, Tauræ, putatus ovis;
Denique barbarici laniena infanda macelli,
  Totaque carnificum visa theatra, jocus.
Nempe erat in calidis tam fervida flamma medullis,
  Aurea cum placidus Pax mihi lectus erat.
At simul ac sponso calor hic abeunte recessit;
  Frigidior Scythico mens mihi facta gelu est.
Sic nova, quas Zephyris spirantibus educat æstas,
  Decoquit immeritas una pruina rosas.
Lampada sic tenui Pallas quam nutrit olivo,
  Extingui tremuli bucca soluta Noti.
Ah! male te placido quæsivi sponse cubili;
  Qui Crucis in thalamo repperiendus eras.
Pax mihi lectus erat, Tibi Crux erat aspera lectus,
  Hoc te debueram quærere, sponse toro.
Lux mea, jam quota Te quærendo perdita nox est,
  Sed quæsivi, ubi non inveniendus eras.

* † *

Surgam



Surgam; & circuibo civitatem; per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3. v. 2.

Non in foro, non in plateis Christus: Christus enim pax; in foro lites: Christus justitia est in foro iniquitas, &c. fugiamus ergo forum, fugiamus plateas. Ambros. *lib. 3. de Virg.*

XI.

TAndem, serò licet, meus est mihi cognitus error,
Si bene quæsissem sponse repertus eras.
Credideram, placido somnos te carpere lecto.
Commodus, at video, non fuit ille torus.
Quid faciam? cœpte pergam dare membra quieti?
Et sine te somnus lumina nostra teget?
Ah! sine te nequeam solito dare membra sopori!
Aut ullâ, sine te, sponse, quiete, frui.
Non si somniferis inviter lympha susurris,
Lympha cavernoso præcipitata jugo;
Aut nemorum blandis agitata cacumina ventis,
Multaque quæ sylvis garrula cantat avis.
Aut Heliconiadum, Parnassia turba, Dearum;
Aut pater auratæ Delius ipse lyræ.
Nec tua discutiant mihi, Somne, papavera curas,
Humida nec virga tempora tectâ tuâ.
Noxiâ nec vigilem quæ sopiit herba Draconem,
Fistula quæque oculos condidit, Arge, tuos.
Vix ubi composui luctantia lumina somno,
Rumpitur indomito cœpta dolore quies.
Et nullam accipiunt oculique aut pectora noctem.
Quin mihi, nox etiam creditur una decem.
Fingit & assiduè de te mihi somnia Morpheus.
Nec fugis ex oculis flebilis umbra meis.
Cur toties igitur somni mihi nocte petuntur,
Si mihi nulla venit nocte, petita quies?
Eripiar stratis, mediamque vagata per urbem,
Quo sors aut ratio me volet ire, ferar.

Et

Et circumspiciens, núm forte quis angulus abdat,
Quæram, quem propriâ diligo plus animâ.
Quæram porticibus, quæram stabulisque, casisque,
Perque semel tritas ibo, redibo, vias.
Nec male perspectæ fallet specus ulla latebræ,
Nec quem transiero, circulus ullus erit.
Qualis odora canis vestigia pressa ferarum
Mersâ nare legens, lustra, rubosque subit:
Aut qualis siculas Ops errabunda per urbes,
Aspicis an flores perdita Nata legat;
Ruraque piniferis vestigans avia tedis
Persephonem stygiis optat adire vadis.
Aut potiùs Solymis qualis vaga Magdala campis
(Cùm flebat Domini marmor inane sui)
Saxa per alta rudesque ruit furiata per agros,
Qua dolor ancipitem, qua rapiebat amor.
Omnibus una locis aderat comes omnibus una,
Una super Domini funere multa rogans.
Attica sic viduo volucris gemit anxia nido;
Luct sonisque nemus personat omne modis.
Et circum, supraque volans, nunc ardua summo
Vertice, nunc ima pendula fronte sedet;
Et raptam sobolem, raptoris & aucupis artes
Heu! consanguineo nunciat orba gregi.
Haud aliter cunctis lustravi compita vicis,
Non tamen est ullo præda reperta loco.
Infames vici loca detestanda plateæ,
Decepto tot es compita trita pede!!
Amissum in thalamis foris hic reperire, putabam,
Sed male quæsitus, perditus usque latet.

Nunc



Num, quem diligit anima mea vidistis? Paululùm, cum pertransissem eos, inveni, quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam, Cant.3.v.2.3.

Tantò instantius inventum tenui, quantò tardius, quem quærebam, inveni. Beda *in 3.cap.Cant.*

XIII.

Restat adhuc tota locus ullus omissus in urbe?
Aut regio nostro non peragrata pede?
Flamminiferis cunctæ facibus luxêre plateæ,
Nullaque vel minimæ compita spreta viæ.
Hei mihi! quos vicos, quæ non loca tristis obivi?
Urbe etiam in tanta defuit urbe mihi.
Sed, quid in hos frustra juvat incubuisse labores,
Si sponsum semper quæro, nec invenio?
Ergo domum lacrymans, vestigia retroferebam,
Quique rogaretur nemo viator erat.
Cum propior portis à mœnibus aufero gressum,
Et vigil ad portas occupat ecce cohors:
Ac prior, hìc dixi, quem diligo forte latebit;
Et subito, vigiles reppereritisne? rogo.
Illi cum tacito convertere lumina risu,
Verbaque dentatis reddere falsa jocis.
Et quidam; quisnam ille tuus, quem diligis ignis?
Absque suo nosci nomine posse putas?
Parcite, respondi, tam rusticus est mihi candor,
Scire omnes rebar quis meus esset amor.
Nec mage vel Pyladis notum, vel nomen Orestis,
Neve tuum, Thysbe, Pirame, neve tuum:
Vosque etiam, quamvis, quem diligo, scire negetis,
Scire nec ignotum posse latere, puto.
Obsecro, dic igitur Custodia pervigil urbis,
Num meus hac vobis tendere visus amor?
Ille meus propria quem plus ego diligo vita,
Qui quoque me vita plus amat ipse sua.
Dicite, quando abiit? quant illo tempore mansit?
Quaque prehensurum se simulavit iter?

Hae

Hac iit aut illac? dextra vel forte sinistra?
Solus erat? sociis an comitatus erat?
Excubiæ salsis iterum risêre cachinnis;
At mihi salsa meas obruit unda genas.
Transieram; sponsi neque spes super ulla vivendi,
Mensque erat in damni mersa dolore sui:
En subito, dum cuncta animo tristissima volvo,
Nullaque quam tantæ, vota minora spei;
Ille meus, totâ toties quæsitus in urbe,
Jam non quæsitus constitit ante oculos.
Exilii, mistoque metu perterrita, gaudens
Vix potui propriis credere luminibus.
Et, Tene aspicio, mea lux, mea vita? volentem
Dicere, vox hærens faucibus impediit.
Qualis ubi viso conjux inopina marito,
(Quem mendax tulerat rumor obisse diem)
Obstupet, ac visa veluti percellitur umbra,
Optantemque sequi pallida facta fugit.
Nec nisi jam noto reducis fidentior ore,
Audet in amplexus conjugis ire sui:
Tumque veretur adhuc, ne se male credula fallat,
Inque fidem levior decipiatur amor:
Sic ego dum trepido rediêre in pectore vires,
Teque iterum ante oculos sponse, reviso meos;
Subdubitans, speransque, timensque, & amore fatiscens,
Tune es quem video, clamo, vel umbra tui?
Ah sponse! ah non es! non es, quem diligo non es!
Imo es, quid dubito? numquid es? haud dubito.
O mea lux, video, te nunc video mea vita;
Nil ultra dubito, lux mea, te video.
Agnoscensque tui vocem præsentis & ora,
Involo in amplexus, sponse reperte tuos.
Jamque ego te teneo, neque per vaga compita quæram,
Ludibrium, vigili nocte futura gregi.
O mea si geminis nectentur brachia vinclis,
Atque manus manicis, compedibusque pedes!

Quàm

Quàm te complicitis, mea lux amplecterer ulnis!
Arctius amplexu, vitis & ulme, tuo.
Arctius angui pedum manibus, Pedibusque hederarum,
Queîs obit annosas herba marita domos.
Sed neque te nostri lassent, mea vita, lacerti,
Sæpe nec errantes per tua colla manus:
Longa Tui subeat mea lux absentia mentem,
Nec nisi pensari tempore posse putes.
Ah cito tam longi quereris compendia damni!
Vix ego jam cœpi, tu satur, ecce fugis.
Non ita discedes, non tam cito liber abibis;
Nam nisi pugnando viceris, effugies.



Mihi



Mihi autem adhærere Deo bonum est, ponere in Domino Deo spem meam. Psalm.72.vers.28.

XIV.

QUam mea per varios vita est exercita casus,
Ut pila, percussu pulsa, repulsa manus.
Munera belligeri primum placuere Gradivi,
Armaque, spe laudis, sanguinolenta tuli.
Arma dabant animos, & erat spes omnis in armis,
Ceu foret hæc votis meta, futura meis.
Sæpe vigil tetricas traduxi cantibus horas,
Et custos speculæ tædia longa tuli.
Nec semel admonitu fraus hostica prodita nostro est
Dum signum toties, ore, vel ære dedi.
Addidici septis fossam producere castris,
Et sude præfixas impediisse vias.
Quin etiam subitæ faciem componere pugnæ,
Et trepidis animos addere, voce, globis.
Denique non tenuit belli quis certius artes,
Militis auxilio seu ducis esset opus.
Ah! quoties Libycas pressit pes lassus arenas,
Et cecidit madidis sudor in ora comis.
Collaque magnanimis tinxit fumantia pulvis;
Nec tamen unda sitim quæ recrearet, erat.
Ah! quoties gelidos fluviorum innavimus alveos,
Ære gravante humeros, ære gravante caput!
Oraque prensatos retinebant mordicus enses,
Nando per obstantes cum veheremur aquas.
Bellantem tenuit jam tot me Marspiter annis,
Principioque pedes fine merebar eques;
Quoque tegor, decimâ fuit ictus arundine thorax,
Læsaque sunt totidem cassis & umbo locis.
Lethifero cecidit sonipes mihi tertius ictu,
Crista quater, galeæ cuspide, rapta fuit.
Quin animam præceps in aperta pericula misi,
Dum nimis hostili dextera cæde calet.
Nulla tamen nostro tunc sunt data vulnera tergo,
Omne sed adverso pectore vulnus erat.
Nempe gradum tenui contra ferrumque facesque,
Telaque præcipiti grandine plura tuli.

Perque

Prque meo factos gladio spatiabar acervos,
Imposito subigens corpora strata pede.
Quis putet, hoc tantis caput insuperabile bellis,
Non etiam bellis vota tulisse suis?
Heu mihi! post partas proprio tot sanguine lauros,
Post tot ad infernos funera missa lacus;
Post toties meritas gladio victore coronas,
Post tot fixa tuo signa, Gradiva, tholo:
Una tot egregios delevit culpa triumphos,
Nec fuit ulla super nominis umbra mei:
Et gravis in pœnam me diruit ære Tribunus,
Jussit & incincto turpiter ire sago.
Gloria quin odiis popularibus obruta vertit,
Sic cecidit tanto Marte petitus honos.
O utinam potius pro te Deus arma tulissem!
Non ita cassa suis laudibus arma forent.
Te super, intrepida melius spe, vota locantur,
Ut fundat trepidas anchora fida rates.
Ergo suum Odrysio positum suspendimus ensem,
Æraque sunt curvæ jussa valere tubæ.
Tum, lucra, tum vigiles, lucro arrisêre tabernæ,
Unaque Mercurio cura litasse fuit.
Tum piper & lanas Lydo reparavimus auro,
Veximus & gravidâ grana, merumque trabe.
Nostraque Barbaricos tetigerunt lintea portus,
Et sinus invectâ vix sine merce fuit.
Scilicet è minima magnum recogere quæstum,
Maximus hâc studii parte triumphus erat.
Creverat agestis jam densa pecunia nummis,
Nec domus immensas arcta tenebat opes.
Classis & ambustis onerata redibat ab Indis,
Sed periit, patriis proxima classis aquis.
Plurimus implebat tabulas mihi debitor ambas,
Credita perjurus debitor esse negat.
Ergo velut liquidis sal crescit, & interit undis,
Ut crevistis opes, sic periistis opes.
O quanto placidos tranquillius exigit annos,
Quineque lucra cupit, qui neque bella movet!

Dives Athlantiade, tua linquo negotia dixi,
Nulla mihi vestra merce redempta quies.
Quid facerem toties frustrantibus omnia votis.
Marte negante decus, Mercurioque fidem.
Regis in ignotam subrepsi nobilis aulam;
Magnaque mox Regi fama relata mei est.
Et vocor, & videor, placidoque arrideor ore;
Dum loquor, & pronâ Principis aure fruor.
Nescio, quid fuerit, quod Rex ita cœpit amare;
Non fuit hoc meriti, sed mage sortis opus.
Sed fuerit virtus, seu sors, seu Regius error;
Maximus exiguo tempore crevit amor.
Sæpè diem nocti conjunximus, inque loquendo,
Non fuerat visus præcipitasse dies.
Sæpe domi tacitas usu traduximus horas,
Unaque sæpe foris mensa duobus erat.
Non ita Sejanum Latiæ favor extulit Aulæ;
Clitus Alexandro non ita carus erat.
Commodus haud tantū potuit tribuisse Cleandro,
Aut Constantini plus amor Ablavio.
Jamque sua fateor, favor hic, novitate placebat,
(ut prope non solitæ res novitate placent)
Aulaque felicem, felicem turba vocabat,
Quod mihi tanta Ducis gratia parta foret.
Vah! nimis infidis subnixa potentia sceptris,
Quæ minimo sortis turbine versa ruit!
Ecce, minax tetricos cœpit Rex ducere vultus,
Nec tamen est vitio gratia læsa meo.
Hei mihi! cœptus amor subitam se vertit in iram,
Hostis & è patrio cogor abire solo.
Et veteres auxi casu, nova fabula fastos;
Fabula sic elegis triste canenda meis.
Arcadii Eutropius, Stilico, redivivus Honori,
Et Constantini Cæsaris Ablavius,
Clitus Alexandri, Tiberi Sejanus imago,
Heu nimis historiæ vera fuêre meæ!
O Deus! ô quantò tranquillius, exigit ævum,
Qui locat in sceptris votaque spesque tuis!



Sub umbrâ illius, quem desideraveram, sedi. Cant.2.v.3,

Umbra fit ex corpore & luce; & est itinerantium refrigerium ab æstu, & protectio à tempestate. Arbor vitæ, scilicet malus *est* sancta Crux: *fructus ejus* Christus, umbra *tutela, vel refrigerium humani generis.* Honor. *Apud Delr. in c. 2. Cant.*

XIV.

FOrsiter ignoras longum meditabar in oras.
Et bona jam cœptæ pars erat actæ viæ.
Utque solet lassus metam spectare viator,
Credebam spatiis pauca deesse meis.
Ut cœpi reliquos metiri provida passus,
Majus erat medio quod superabat, iter.
Hei mihi! tum refugæ occiderunt corpore vires,
Totque nimis durus millia visa labor.
Ergo oculos cœlo miserâ cum voce tetendi,
Ferret an hic aliquis, voce vocatus opem:
Et mihi quis dixi, dabit hisce sub æstibus umbram?
Solis ab infesto verberor igne caput.
Aspice, sub plantis quam ferveat arida tellus,
Siccaque semiustos urat arena pedes.
O nemora! ô riguæ, frondosa cacumina sylvæ!
O latebræ! ô fontes! arboreæque domus!
O utinam, virides pandat mihi populus alas,
Aut caput hoc mali fronde comante tegar!
Audiit ille meas solitus lenire querelas.
Cujus erat toties umbra petita mihi.
Et scio quo properas scio, quas ait, arripis oras;
Et scio, quam toties anxia poscis opem:
Cœlestis Solymæ longinquam tendis in urbem,
Quamque agis in terris, huc tibi, vita via est.
Jamque gravat longi te tanta molestia cursus,
Et cuperes mali fronde virente tegi.

Ecce, tuis venio ſperata laboribus umbra,
Quamque voves, placido tegmine malus ero.
Aſpicis hærentes funeſta ex arbore palmas,
Quoſque fodit geminos cuſpis acuta pedes?
Aſpicis innumero laniatum vulnere corpus?
Aſpicis? heu! vix eſt corporis umbra mei.
Hæc tibi quæſitam feſſæ dabit umbra quietem
Portus, & in duris, hæc tibi Malus erit.
Dixerat, & vires ſubito rediere jacenti,
Tanta loquente Deo, viſque vigorque fuit.
Tunc ego ſuſpiciens, in ſponſum lumina fixi:
Hei mihi ſuſpenſus de Cruce ſponſus erat!
Et qualis, ſponſe, inquam, hæc eſt, quam triſtis imago?
Hæccine erit capiti Malus aprica meo?
Hac ego ſanguineâ languens reſidebo ſub umbrâ:
Tu crucis infami ſtipite fixus eris?
O mala Malus! & infelix, quæ te manus unquam,
Fixit humo! manus hæc cæde cruenta fuit.
Attamen hæc lætos Malus jacit ardua ramos,
Utque cubem, placidos umbra dat apta toros;
Umbra dat apta toros, ſed non tamen apta ſopori,
Ah! magis hæc lacrymas Malus & umbra petunt.
O bona Malus! & ô felix, quæ te manus unquam,
Fixit humo! hanc ſidus jam decet eſſe manum.
Ah! video, cui te ſimilem, mi ſponſe, vocabo;
Sæpe mihi umbriferæ munere functe domus.
Qualis onuſta rubris latè ſua brachia pomis;
Spargit, & apta ſiti munera Malus habet;
Ex ſuperatque ſuas numeroſâ fruge ſorores,
Una nemus laſſis, hoſpitibuſque penus:
Talis es æſtivis mihi, ſponſe, caloribus umbra;
Lymphaque, dum ſitio, dum fameoque, cibus.
O quoties ego te! quoties, mi ſponſe, vocavi,
Ut ſemel illa meum conderet umbra caput!
Hic ego ſi liceat dixi gemebunda ſedebo;
Ut ſedet amiſſo mœſta columba viro.

Et modo purpurei concreto sanguine crines,
Et modo materies, labra, doloris erunt.
Nunc oculi ante oculos, nunc frons, nunc pendula cervix,
Nunc os, nunc atro barba cruore madens.
O quoties latus hoc, lacrymansque, gemensque videbo
Ne videam, lacrymis impediarque meis!
Multa tamen dabit hoc unum mihi vulnera vulnus,
Saucia dum geminos labar ad usque pedes.
Tuncque iterum amplexu lignum lacrymabile stringens,
Subscribam hæc plantis verba suprema tuis:
En duo, qui causam præbent sibi mortis Amantes;
Mergitur hæc lacrymis, ignibus ille perit.





Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? Psalm. 130. v. 4.

Utinam possem talia dicere, qualia hymnidici Angelorum Chori! ô quam libenter me in tuis laudibus totum effunderem! Augustin. *Medit.c.*35.

XV.

Quid toties cautus iterare jubetis amici?
Seu lubeat digitis, seu juvet ore loqui?
Lætitiam cantus poscunt, animique quietem,
Turbida cum mens est, os digitique dolent.
Quin mage cantandum, cum mens jacet ægra monetis,
Tuncque opus esse lyrâ, tuncque opus esse chely.
Nempe suo nimium ne mersa dolore laboret,
Aut intenta suis, sit nimis ipsa malis.
Quid quod opem certæ promittitis usque medelæ?
Vestra nec exemplo dicta probante carent:
Dicitis hanc causam, cur lassus navita cantet,
Sollicitat celeri cum freta lenta manu.
Quique gregem virides pascendum ducit in agros,
Non, nisi me nimium sit mora longa; canit.
Et canit, ut fallat fastidia longa viator,
Miles & ut cantet, noxque laborque facit.
Non ego, quod faciunt miles nauta atque viator,
Quodque facit pastor, damno rebellis opus.
Adde, quod & Dominæ jam dudum assueta querelis,
Ad solitos gemitus plus mea lingua valet;
Vixque retentanti jam carmina prisca subibant;
Musica quin etiam res mihi visa nova est.
Utque timet longo veniens è carcere Solem;
Sic mea lætitiam lingua modosque timet.
Ad numeros quoties fuit impetus ire relictos,
At solitam digitis sollicitare chelym;

Aut

Aut docto querulas impellere pectine chordas,
Aut mollem articulis increpuisse lyram;
Aut leve ceratis modulari carmen avenis,
Aut voci liquidas associare fides.
Heu! toties lachrymæ sunt, me tentante, profusæ,
Et lacrymis, digiti, voxque retenta fuit.
Mox luctata iterum cantu deducere vocem,
Et querulâ digitos attenuasse lyrâ.
Nequicquam adversis sensi me tendere musis,
Ulla nec est nostra barbitos icta manu.
Interea longa jam desuetudine pigra
Artem dedidicit voxque manusque suam.
Nec si nunc studium gravitatis inane retentem,
Mollescant studio tristia fata meo.
Esto, sciam levibus tamen addere carmina nervis,
Aptaque mutandis sit mihi lingua sonis;
Et vincam Aonias digitis aut gutture Divas,
Et mea sit melior, Marsia, Canna tuâ;
Panaque multiforem cogam submittere buxum,
Et superem Thressæ stamina docta lyræ;
Questibus, an cantu videor debere teneri,
Maxima cui flendi copia semper adest?
Ah! bene, ne cantem, mihi per mala plurima cautum est;
Vertit & in morem jam mihi pene dolor.
Nec locus, ut cantem, patitur, neque tempora prosunt;
Utque locus sinat, aut tempora, mœror obest.
Quid? vultis patria procul à tellure jacentem,
Extremo patrios orbe sonare modos?
Parcite, fortunæ nimis exulis ista repugnant:
Non est conveniens cantibus ille locus.
Exul & à patrio tam longe dissita Cœlo,
Impellam patriæ dulcia fila lyræ?
Parcite tam miserum fortunæ vulnus habenti;
Cantandi externo nulla libido solo est.
Tristia stabilibus manant mihi lumina rivis,
Et videor festam posse ferire chelym?

 Sem-

Semper in obtutu vigilat mens fixa malorum,
Et cythara videor posse, vel ore loqui?
Heu? nimis insistunt præsenti pectora fato,
Et numquam exilii sensus acerbus abest.
Si jubeat quisquam his Amphiona vivere terris,
Aonio nunquam pectine tangat ebur.
Respectu Euridicen propero cum perdidit Orpheus;
Ilicet artificis obriguêre manus;
Et manibus cecidit leve cum testudine plectrum,
Fractaque sunt casu garrula fila suo.
Quid mihi non una fatorum clade sepultæ
Præcipitis, toties ungue ciére fides?
Dum circumspiciens; ubi sim, te Patria specto;
Heu! cadit aspectu mens labefacta tuo.
Cùm semel, ô sperata diu, tibi Patria reddar,
Tunc ego voce canam, tunc ego mente canam.



LIBER

LIBER TERTIUS
SUSPIRIA
ANIMÆ
AMANTIS.



Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. Cant. 5. v. 8.

Annnunciate, quia amore langueo, *præ magno faciei ejus videndæ desiderio; vitæ tædium patior, & vix præsentis exilii moras sustineo.* Rupertus *in Cant.*

I.

COElestes animæ, Solymæ cœlestis alumnæ,
Quæ teritis niveo cærula templa pede;
Vos ego, vos numquam violando carmine testor,
(Si meus est vobis forte repertus amor)
Dicite, quod cœcâ sic ejus langueo flammâ,
Languet ut Assyrio flosculus ustus agro.
Nempe suas nuper cum spargeret ille sagittas,
Delituit propriis mistus arundinibus;
Et summa trifidi præfixus cuspide teli,
Cor mihi, ceu Parthi, canna redunca fidit.
Ah quibus! ah quantis dum pectus moribus arsit!
Non furit Æthneo sævior igne rogus.
Nunc igitur cupidus de me si plura rogabit,
(Namque solent cupidi multa rogare proci]
Dicite, languentis quæ sit mea visa figura;
Pluraque languentem non potuisse loqui:
Si roget an lento mihi febris inæstuet igne?
Dicite, quod nullo febris ab igne coquar.
Si roget; an mortis propior sim visa periclo!
Dicite, quæ vobis ore tacente, loquar.
Dicite nulla meis vos reddere nuncia verbis,
Sed fati tantum reddere verba mei.
Si lubeat nostros tamen illi noscere vultus,
Nec grave sit vobis dicere, qualis eram:
Hac, precor aut simili, tum me depingite forma,
Qua sciat & morbi quæ sit origo mei.
Dicite, quod jaceam tenebris exsanguis obortis,
Succiduo in nudum corpore lapsa solum.

Sint

Sintque hebetes oculi, media ceu morte natantes,
Inque sinu jaceat languida facta manus :
Nec rosa picta genis, neque viva corallia labris,
Venaque vix quamvis pollice tacta, micet:
Jamque diu nullo constet me vivere signo,
Quam quod anhelanti pectore sæpe gemam.
Quodque mihi certam non possum fingere causam,
Cur toties nullo læsa dolore querar.
Non possim, nisi fors gemitu se prodere cogat,
Qui gemitum toties pectore rupit Amor:
Hæc re or, hæc nostri fuit unica causa doloris,
Et quid amans esset nescii, amansque fui ,
Hoc fuit, hoc toties me suspirare coegit,
Per gremium injustæ cum flueretis aquæ.
Hoc fuit, ut, quamvis toties aliena loquenti,
Illius assiduè nomen in ore foret.
Ergo meis, oro, Dilecto hæc dicite verbis !
Illius immodica quod cremor ægra face :
Dicite; quod lento sic torreor Illius igne,
Ut rosa cælesti torrida facta cane.
Dicite, quod longa sic ejus langueo flammâ ,
Ut languet sicca lilia cana comâ.
Dicite. quodque mei causa unica sit languoris,
(Qui simul est mortis causa futurus), Amor.



Dulci-



Fulcite me floribus, stipate me malis; quia amore langueo. Cant. 2. v. 5.

Bonus certè languor, cum infirmitas hæc non sit ad mortem, sed ad vitam; ut glorificetur Deus per eam. Cùm ardor, febrisve ista non sit ab igne consumente, sed ab igne potiùs perficiente. Gislerius *in c. 2. Cant.*

II.

O Amor! ô quantis torres mihi viscera flammis?
O Amor! ô animi blande Tyranne mei!
O Amor! ah tantos quis pectore comprimat ignes!
Parce, vel in pavidos dissoluor cineres.
Parce Amor, ô toties repetitis parce sagittis!
In nova, pars animi, vulnera, nulla vacat.
Parce Amor & nocuæ procul abjice tela pharetræ,
Proxima, quam jacies, figet arundo necem.
Ah perii! neque nota mihi suspiria duco,
Quæ sonat, ignoto vox ab amore sonat.
Scilicet arcanos penitus grassatus in artus,
Jam mea, victor ovans; regna subegit Amor.
Me miseram! tantos nemo miserabitur ignes;
Nemo vel è terris, nemo vel è superis?
Tuque meus (tanti causa unica qui tormenti es)
Tu meus, hæc sicco lumine cernis Amor?
Vos saltem Ætherii Cœlo properate coloni,
Vos quibus à simili mens calet icta face.
Ferte rosas, date mala, & odoræ Chloridis herbas,
Quicquid & Alcinous, Floraque quicquid habet.
Ferte rosas, date mala ardentibus obvia flammis,
Mitior in malis est amor, inque rosis.
Ferte rosas manibus calathis effundite mala.
Fors erit hinc nostris certa medela malis.
Sed quid ago? quid posco rosas? quid postulo mala?
Est dolus in malis, est dolus inque rosis;

For-

Forsan Amor falsi tegitur velamine mali,
Aut sua spiniferis occulit arma rosis.
Perjuro simplex malo delusa Cydippe est,
Et venus armatæ cuspide læsa rosa.
Nolo tuas, Cytheræa rosas, tua mala Cydippe,
Nescia perfidiæ mala, rosasque volo.
Quales Dorothæe superis tulit ales ab hortis,
Canaque quas stupuit bruma rubere rosas.
Quale Tibi Elysiis venit Luduina viretis,
Angelico carptum pollice liliolum,
Has mihi posco rosas, hæc mala, hæc lilia, posco,
Nescia perfidiæ lilia, mala, rosas.
His mihi vernantem viridi super aggere lectum,
Pictaque puniceis sternite fulcra crocis.
Fiscinaque è lento fiat pulvinus hibisco,
Fiscina, quàm viridi farciat herba toro.
Jungite vimineis collecta ligustra quasillis,
Et pluat in laxos lutea Calthasinus.
Junceaque egrêgiis onerate canistra Hyacinthis,
Misceat & calices Bellis amœna suos:
Spicaque, Narcissusque, & apex stellatus Amelli,
Pulcraque cæruleis cum Cyanis Anemon,
Et Nymphæa marina, immortalesque Amaranthi,
Iridis, & Violæ multi coloris opes.
Junctaque Smilacibus Pæonia regia parvis,
Cunctaque quæ Pæsto divite serta virent.
Addite deceptas Arabo de cortice frondes,
Et Myrrhum, & Daphnen, Cecropiumq; Thymū.
Serpillumq; Chamæmelumq; Aloenq; Ciperumq;
Et Nardum & Tymbram, Cynnamon & Casiam,
Et Costum & Stacten, & olentis germen Amomi,
Et Cilicum tota sternite messe solum.
Sternite, & hoc animæ quidquid super exspirandum est,
Roscidulis finite elangueat in foliis.
Tunc ego sic moriens componam leniter artus,
Ut Rosa deciduas ungue resecta comas.
Aut moritura graves inclinant Lilia culmos,
Quæque halant animas gramina messa suas.

Dile-



Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur umbræ. Cant. 2. v. 16.

Tu ergo qui hæc audis vel legis, cura habere lilia penes te, si vis habere hunc habitatorem liliorum habitantem in te. Bernard. *serm. 71. in Cant.*

III.

Felices animæ, populus genialis *Amantum*,
Quas amor irruptâ nectit utrimque fide!
Non ego præ vestrâ fortunam optavero Regum;
Non puto Cœlicolum vos ego sorte frui.
Sed neque jam Siculi mirer nova vota Tyranni,
Optantis, Pythiæ tertius esse comes.
Ecquis enim sociis medius neget esse duobus,
Quos sibi tam facto fœdere junxit Amor?
Aurea conditio, quoties redamantur amantes,
Reddit & alternas mutua flamma vices.
Hâc ego me toties optavi lege beatam,
Ad sua cum trepidam signa vocaret *Amor*.
O! quoties dixi, si quando cogar amare.
Non, nisi qui pariter me redamârit, amem!
Audiit optantem volucrum Deus ales Amorum,
Et quid ait, dubitas? ut redameris, ama,
Vicino extimui præsentis Numine Divi,
Attonuitque meum vox inopina! caput.
Ecquid inexpertam puer, inquam, perfide castris,
*Au*spiciisque jubes æra merere tuis?
*S*æpè quidem juveni mihi narravere sodales,
Gaudia quanta suis polliceatur Amor.
Sæpius at contra monuit me sedula nutrix,
Cùm veherer gerulæ sarcina parva sinu.
Vota nimis reputa peligni oracula vatis,
Quæ cecinit castis ingeminanda choris:
" Quot lepores in Atho, quot apes pascūtur in *Hybla*,
" Cærula quot baccas Palladis arbor habet;
" Littore quot conchæ, tot sunt in amore dolores,
" Res est solliciti plena timoris Amor,

Sem-

Semper enim miseros timor ille flagellat amantes,
Ne fors non redamet, quem tamen alter amat
Fida vel alternis si sint rata fœdera vinclis,
Tum gravis, ut constent fœdera, cura subit.
Curre per historias; quotus, heu! securus amavit?
Hunc brevis, hunc fictus ludificavit Amor.
Quâ Paris Oenone sine vivere posse negabat,
Oenonen potuit deseruisse Paris.
Dilecti Hypryphile non mansit Jasonis uxor,
Non mansit reducis, sicut euntis erat.
Thesea crudelem quoties Ariadne vocavit,
Navigio numerum questa deesse suum?
Quin etiam levibus monstras, Puer improbe pennis,
Quàm citò succedat quàm citò cedat amor.
Ite igitur, levibusque animas modò credite flammis,
Cum sua non aliter sceptra Cupido gerat.
"Et levis est multoque suis ventosior alis,
" Gaudiaque ambiguâ datque negatque fide.
Tum pudor audaces tinxit tibi perfide, malas,
Teque levem celeri fassus es esse fugâ.
Tuncque ego, Cyprigenæ detectâ fraude, triumphans,
Instabilem jussi læta valere Deum.
Et tibi Dius Amor [dixi] tibi fœdere jungat,
Et tuus ignis ego; tu meus ignis eris.
Donec ab aereis labentur montibus umbræ,
Et reducem fugient umbraque, noxque diem.
O liquidæ Ambrosiæ! ô Divini nectaris haustus!
O amor! ô quanti pocula mellis habes!
Quid totis Te, [Dius amor] sit amare medullis,
Expertus nisi sit, dicere nemo potest.
Quid verò sit amare, iterumque abs te redamari,
Sit licet expertus, dicere nemo potest;
Omnibus hisque etiam supereminet illa voluptas,
Fidus hic æternum quòd sibi constet amor.
O Amor! ô mea dulcedo! mea vita, meum mel!
Aut melli geminum si quid Hymettus habet!

O amor! ô quoties,ô quæ mihi gaudia miſces,
Dum quod amans redamer,dum , quòd amere, ſubit!
Dumque iterum æternos recolo fore fœdere nexus
O amor! ô quantis,geſtio lætitiis!
Non habet hic miſeros Amor,ut levis ille timores:
Affluit hic lætis,ingemit ille malis.
Paſcitur in riguis,ubi candent lilia campis,
Et ſua virgineos ducit in arva greges.
Scilicet æthereum decet hic flos purus Amorem,
Et benè tam caſtas paſcit hic hortus oves,



Ego



Ego Dilecto meo, & ad me conversio ejus.
Cant. 7. v. 10.

Cor meum per multa dispergitur, & huc illucque quærit, ubi quiescere possit, & nihil invenit, quod ei sufficiat, donec ad ipsum redeat. Bernard. *Medit. c. 9.*

IV.

MOesta cupressiferi nemoris spatiabar in umbrâ,
Tristitiam lacrymis composItura meis.
Jamque sinum tepidis submerserat imbribus unda,
Consideramque meis pœne subacta malis.
Fors Chelys ex humeris pendebat eburnea nostris,
Mœstitiæ quondam certa medela chelys.
Obruta tristitia, frondente sub arbore sedi,
Associans querulis talia verba modis:
Ergo mei vidui, sine lusibus ibitis anni?
Nullus & in nostro carmine vivet amor?
Ah! precor. eveniant hæc hostibus omnia nostris,
Et procul his, flammæ tam bona tela cadant!
Vivere se juret, non hunc ego vivere credam,
Qui trahit hoc vacuos frigidus igne dies.
Unicus est homini, vivendi fructus, amare;
Solus amans, Vixi; dicere jure potest.
Qualis in ima, suo desidit pondere tellus,
Et subit aerias ardua flamma vias;
Nos ita fax animi, violento cogit amore,
Abripimurque omnes impete quisque suo.
Me quoque nativa stimulari sentio flammâ,
Visque adhibet tacitas nescio quanta faces.
Quo meus ergo suos Amore ejaculabitur ignes?
(Primitiæ nostri namque caloris erunt)
Auferat humanæ fumata Cupidine tedæ;
Cognata Angelicis, stirpsque sororque thoris?

Aut mea mortales venient in colla lacerti,
Quæ ſum immortali ſponſa creata Deo?
Ah! ſuper haſce hiemes, noſtri rapiuntur amores,
Terra parem thalamis non habet iſta meis.
Nympha puellarum pulcherrima Romulearum
Agnes, Auſonio ſponſa petita proco;
Abſit, ait, juvenis mea ne tibi fœdera ſperes,
Jam mea cœleſtis fœdera ſponſus habet.
Sic noſtra ætherios ambit quoque fax *Hymenæos*,
Indè petendus erit, qui mihi ſponſus erit.
Hunc ego, non alium, ſolum hunc ego diligo ſpōſum,
Nemo poteſt uno tempore amare duos:
Illius ante oculos mihi ſemper oberrat imago,
Ante oculos quamvis longius abſit adeſt.
Et loquor abſenti momentis omnibus abſens,
Abſentiſque ſonos illius aure bibo.
Sic ubi magnetis vim ferrea linea ſenſit,
Semper ad agnati vertitur alta poli.
Et ſua *Sydoniis* patet hinc Cynoſura carinis,
Servat & hinc Helicen cymba pelaſga ſuam.
Sic læſi ſequeris ſtudioſa pediſſequa Phœbi
Dilectam Clytie, flos modò facta, facem:
Biſque die quovis, verſo jubar ore ſalutans,
Manè precaris Ave, ſero precare Vale.
Obvia fraternos ita ſpectas Cynthia vultus,
Et reparat vultus ignibus ille tuos.
Sponſe ego ſum Clytie, Tu ſol: ego Cynthia, *Phœbū*
Qualibet obverſo perſequor ore meum.
Es mihi, ſponſe, *Helyce*, Cynoſuraque duplicis Arcti,
Quo trahis, huc oculis ad tua ſigna volo.
Quid mirum, alterno ſi reſpondemus amori?
Magnetem ſequitur linea tacta ſuum.



Anima



Anima mea liquefacta est, ut Dilectus locutus est. Cant. 5. v. 6.

Quid est hoc, quod sentio? quis est ignis, qui calefacit cor meum? quæ est lux, quæ irradiat cor meum? ô ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris, accende me. Augustin. *soliloq. c. 34.*

V.

Te semel ut cursim tantum mea vita, viderem,
Quot juga quot sylvæ, quot loca visa mihi!
Ut semel audirem tantùm, mea vita loquentem,
Ah! quot inaccessis rura petita viis!
Aerii montes, metuendaque culmina, rupes,
Saxaque Solivagis vix adeunda feris.
Nec tamen, ecce, tui data spes fuit ulla videndi;
Vixque vel alloquii spes fuit ulla tui.
O! quoties dixi; quæ te, mea vita, latebræ,
Quæ cava, quæ terræ, quæ nigra lustra regunt?
Sed neque lustra meum, neque rus solata dolorem,
Respondet lacrymis sylva nec ulla meis.
Fors semel ignotos, me duxerat error in agros,
Solus ubi ante oculos campus, & error erant.
Metior hic oculis Cœlos, clamoribus agros;
Sed neque vox Cœlis, nec data vox ab agris.
Inde deerranti vallis se monstrat opaca;
Vociferor, nullus fit mihi valle sonus.
Ecce, cava densum, procul haud à valle, viretum,
Adjacet; æstivo textilis umbra gregi:
Hic erit, hic forsan, dixi mea vita, latebit;
Heu dolor! ut vidi, nulla latebra fuit.
Ergo amens tandem, lacrymansq; ad littora curro,
Littora, quæ refluis Neree tundis aquis.
Hic Pharos ingenti se tollit in ardua clivo,
Unde suum ratibus navita captat iter.
Scando Pharon, totoq; oculos circumfero ponto,
Et quanta possum littora voce voco.

Lit-

Littora, littora, vos cautes, vosque æquoris undæ,
An latet æquoreis lux mea mersa vadis?
Vix prior attigerat resonantia littora clamor,
Cum citò littoribus vox geminata redit.]
Ambigo, num scopulis fallax responderit Echo,
Et nimium prona luserit aure fidem;
Tristibus ergo iterum cava littora pulso querelis;
Littoribu que iterum vox repetita redit.]
Vox redit, & Vox nota redit tua vox, mea vita,
Et mihi voce tua, reddita vita fuit.
Ibam semi animis, subitò ad tua verba revixi,
Ne penitus morerer, vox satis una fuit.
Scilicet ora loquens quoties cœlestia solvis,
Magnum aliquid verbis fulminis instar inest.
Ignivomæ non quale nucis, testudine clausum,
Efflabas Syriæ fraudibus Euna, Deæ.
Quale sed in comites Emmautia rura petentes,
Sparsisti stygiis Dux redivive plagis;
Frigida cùm subitis arserunt pectora flammis,
Pectora colloquio, lux mea, tacta tuo.
Hinc mihi succensis caluit quoq; flamma medullis,
Ictaque cœlesti vocis ab igne fui.
Et licet Oceano gelidis licet undique saxis,
Undique cæruleis obsita cingar aquis;
Intus agunt flammæ sic liquor ab ignibus intus,
Liquitur ut lento pinea teda foco.
O utinam, mea vita, animam liquamur in unam,
Unaque vita duos jungat Amorque duos!

* *
*



Quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Psalm. 72. v. 25.

Quidquid Cœli ambitu continetur, inferius ab anima humana est, quæ facta est, ut summum bonum superius possideret, cujus possessione beata fieret. Augustin. *solil. c.* 20.

VI.

QUid cœlo, mea lux, terrave, marive requiram?
Nec cœlum sine te, terra, nec unda placet.
Non equidem ignoro, quæ, quantaq; gaudia Cœlum,
Terraque quas fundat, undaque condat opes.
Sed sine te, mea lux, mala sunt, quæcunq; vel æther,
Vel tellus gremio, vel tegit unda salo.
O Cœlum! ô tellus! ô cærula marmora ponti!
O tria deliciis regna superba suis!
Delicias cumulus vestras licet aggerat unus,
Non sint deliciæ, si meus absit amor.
Sæpe tulit fateor, vaga per divortia mentem,
Hinc thetis, hinc tellus, arduus inde Polus.
Sed totum injectis mundum si metiar ulnis:
Non tamen hæc ulnis par erit ulna meis.
Mens aliquando fuit gravidam recludere terram,
Æraque divitibus vellere fulva cavis;
Aurumque argentumque, nitentis germina venæ,
Quæque metallifero nutrit arena sinu.
Ferro igitur magnæ Matris suffodimus alvum,
Totaque Telluris gaza coacta fuit:
Quid juvat? aggestas licet aurum fregerit arcas,
Non tamen est animo nausea pulsa meo.
Ergo sub æquoreos rapuit me cura penates,
Quâ subit Eoas Indus adustus aquas.
Quicquid & aurifluis gemmarum nascitur undis
Carpere sub liquido gurgite fervor erat.
Et pressum roseis conchylibus edere rorem,
Rideret patulis purpura si qua labris.

Hei mihi! tam vario lectis ex æquore gem mĩs,
  Littoribus totidem fluminis atque maris.
Tot cyanos tot chrysolitos tot jaspidas inter,
  Nulla meæ potuit gemma sat esse siti.
Quid facerem, votis terraque marique negatis?
  Sidereos, dixi, vota subire lares.
Visa igitur superi circumvaga machina mundi,
  Templaque luciferis fulgida lampadibus.
Obstupui stabili currentes ordine flammas,
  Astraque perpetuos ducere nexa choros:
Inter at indigenas tot Olympi pensilis ignes,
  Flamma capax animæ non fuit ulla meæ.
Nempe ita cum totum requievit in *H*ercule Cœlum,
  Non illi requies sidera, pondus erant.
Ah! piget è terris Cœli convexa tueri,
  Jam super alta feror nubila, terra vale.
Jam cunctæ ex oculis, turresque urbesque recedunt,
  Jam coit in minimam pendula terra pilam,
Jam lunæ, solisque Jovisque supervehor orbes,
  Et septena premens sidera, calco pede.
Jamque pavimentum stellarum illustre pyropis,
  Sub pede despicitur, quod modo culmen erat.
Altaque jam cingunt flammantis mœnia mundi,
  Et propior cœli regia tota patet.
Quin properant volucres, pennata examina cives,
  Et sociant variis verba fidesque modis.
Saltantesque obeunt pedibus plaudentibus orbem,
  Lætaque ceu festo personat Aula die.
O cœlum! ô cœlum! ô fulgentia lumina stellæ!
  O, nisi sidereis, atria digna choris!
O volucres animæ, rutili respublica Regni,
  O chelys Angelicis associanda modis!
O ubi sum? prope facta sui immemor, exciderat mēs;
  Sed redit ut sponsum sensit abesse suum.
Astra valete, valete Poli, Volucresque valete;
  Nihil mihi vobiscum est, si meus absit amor.
Jam video, mihi quid terraque, poloque petendum,
  Si meus absit amor, Terra, Polusque vale.

Ma-

Magnanimas juvenis lacrymas *Pellæ* dedisti,
Nulla tibi domito terra quod orbe foret:
Quid mihi, millenos si fregero viribus orbes?
Non satis est votis gloria tanta meis
Ah! minus est animo quicquid tota dissita terrarum,
Astriferæque obeunt mœnia vasta plagæ.
Quod neq; terra capit, neque regna liquentia ponti,
Non hominumque lares non aviumque domus;
Quod neque siderei claudunt amplexibus orbes,
Id voto spes est, resque petita meo.
Hactenus, heu fateor vacuas dum pendimus auras,
Semper ab implexa mens male lusa suo est!
Tu mihihi Terra, Deus; mihi te Mare, tu mihi Cœlũ,
Denique cuncta mihi es: Te sine, cuncta nihil.





Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est! habitavi cum habitantibus Cedar, multum incola fuit Anima mea.
Psalm.119.v.5.

Sunt duo tortores animæ, non simul torquentes; sed cruciatu alternantes. Horum duorum tortorum nomina sunt Timor & Dolor. Quando tibi benè es, times, quando malè es, doles. Augustinus *serm. 43. De Verbis Domini.*

VII.

AN peragit solitis Phœbi rota cursibus annum?
Sydereumque suo tempore finit iter?
Credideram fractis currum consistere loris,
Tempora tam lentis ire videntur equis.
Hei mihi! decretos jam dudum explevimus annos,
Nec tamen è vitâ cedere, Parca jubet.
Cur mea tam longo ducuntur stamina filo?
Debueras Lachesis depropcrasse colum.
Ecquid in his adeo delectet vivere terris?
Quidve-quod invitet, tristis hic orbis habet?
Quælibet ah! simili mihi mors minus aspera vita est,
Si genus hoc mortis vita vocanda fuit.
Nempe gradu stabili mihi hîc immobile constat,
Cuncta sed assidua mobilitate fluunt.
Mane dies oritur Phœbeo splendidus auro,
Squalidus emoritur nocte premente, dies.
Nox subit Astrorum rutilis comitata choreis,
Nox iterum Cœlo, sole fugante, fugit.
Nunc Zephyro gremium tellus spirante recludit,
Nunc claudit gelidos, flante Aquilone, sinus.
Nunc canet nivibus, nunc spargitur alba pruinis,
Nunc tepidi foliis veris amicta viret.
Mollia jam liquidas pandunt freta navibus undas,
Jam tenet inclusas unda gelata rates.
Nunc agitant tumido venti fera prælia Ponto,
Nunc stagnat placidis cærula Tethys aquis.

Humidus effuſis nunc liquitur imbribus æther,
Nunc aqueâ nitidus ſtat ſine nube Polus.
Nunc fragor horriſono Cœlum quatit omne tumultu;
Nunc ſidet, & ſuperas pax tenet alta plagas.
Denique (quæ reliquos ſuperant incommoda caſus)
Mœſta ferè in mediis vita trahenda feris.
Quæque domus hominum, magè ſunt ſpelæa ferarũ,
Quique homines, hominum nil niſi nomen habẽt.
Scilicet inſidiæ, fraudeſque, doliquе triumphant,
Nec, niſi quod rigido, jus datur enſe, viget.
Exulat hinc *Pietas* terriſque Aſtrea receſſit,
Faſque relegatum ſub pedibuſque jacet.
Adde loci faciem; locus eſt inamabilis, & quo
Libera vix riſu ſolvere corda queas.
Martius, heu! ſævis ardet furor undique bellis?
Nec numerat plures altera terra neces.
Hoſtibus in mediis, inter gladioſque, faceſque,
Hâc geris arma manu, qua ſeris arva manu.
Quis velit in tantis tolerare laboribus annos,
Sortis & aſſiduis ictibus eſſe ſcopus?
Hei mihi! decretos, jam dudum explevimus annos,
Tempora cur fati ſunt ita lenta mei?
Tempora cum numero (numero quæ ſæpius exul)
Jure graves damnat noſtra querela moras;
Nec ſcio, quæ cœcas hebetent oblivia mentes,
Omnia queis longi ſunt ſua vota dies:
Crediderim, miſeræ neſcire pericula vitæ,
Nec quàm ſit gravis hic conditione locus.
Nam bona ſiderei ſi noſſent maxima mundi,
Arceri patriâ ſe quererentur humo.
Sed procul abſentes cœleſtia gaudia fallunt,
Raraque de Cœlo nuncia rumor habet.
Hei mihi! quam procul his diſtas, mea patria, terris!
Quàm procul à Cœli finibus, exul agor?
Exulibus quondam tellus fuit ultima Tybur;
Me profugam fatis ultimus orbis habet.

Et

Et nondum infauſtas colui ſatis incola ſedes,
Squallentes tenebris, triſtitiâque domos?
Sexta Ceres cæſis quoties procumbit ariſtis,
Servus ab Hebræo pilea ſumit hero:
Cur ego non etiam ſervili emancipor agro?
Et rudis immunem verbere virga facit?
Cur patriæ fines, portuſque relinquere cogor;
Nec ſinor ætherios exul adire lares?
Deſerit externas peregrina Ciconia ſedes,
Inque ſuas revolat per mare vecta domos.
Nuncia veris avis, nidos quoque mutat hirundo,
Cum redit ad notos Biſtonis ales agros.
Urbe relegatus patriis Antiſtius oris,
Redditus, exilii fine favente, fuit.
Hei mihi! cognatis cur exul abarceor aſtris?
Nec ſinor illa meo tangere regna pede?
Lux mea, rumpe moras, ſatis his habitavimus oris,
Aut quo non potui corpore, mente ferar.





Infelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus? Ad Rom. 7. *verſ.24.*

Quomodo vivit anima, operta mortis involucro? Ambros. *Serm.* 22. *in Ps.* 118.

VIII.

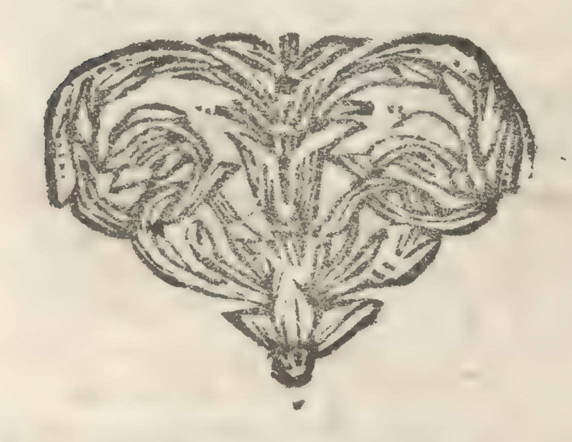
INfelix! ubi nunc bona tot, quæ perdita plango,
Sed frustra planctu non revocando meo?
Tot bona! quid repetis dolor? ah! meminisse nocebit:
Amissæ cruciant, dum memorantur, opes.
Utilius veteris fortunæ nescius esses,
Cum mala sors fato deteriore premit.
Passim hominum satyra est, decepti noxa parentis,
Stultitiæ solus scilicet ille reus.
Adam, Adam simplex; Adam, Adam uxorius audit
Pluribus aut totidem vapulat Eva probris.
Non ego sic: sed, si gemitus sinit edere vocem,
Pars, fateor, mundi in crimine magna sui.
Te quoque, cui primos studium damnare parentes,
Peccati memorem convenit esse tui.
Cum vitæ & mortis non felix alea jacta est,
Collusor proavi dilapidantis eras.
Credito Pòsteritas. Adam vos estis & Eva,
Et vestræ pomum corripuêre manus.
Hinc nudi, gens pellicea dignissima zona,
Et pudor & dolor, & Numinis ira sumus.
Non querar acceptæ tot publica vulnera cladis,
Materies elegis sum satis apta meis
Ordior à cunis; hic mecum lacryma nata est;
Hic docuit vitæ syllaba prima, queri.
Mensis erat Majus, mensis gratissimus orbi,
Sed, mea si reputem fata December erat.
Septima lux ibat, quæ si suprema fuisset,
In cineres isset muta querela meos.
Cum tandem post luctam uteri, horribilesque ululatus,
Progenies cervæ parturientis eram.

O Ma-

O Mater! ſcio, tunc Mater, nova facta Rebecca es,
Tunc ſerus ſubiit virginitatis amor.
Diriguit nutrix, pallens pater ora retorſit,
*E*t cunæ in lævum procubuêre latus.
Horror, & horror erat, vox omnibus, omnibus una,
Heu puer! heu quantis gignitur ille malis!
*A*tra dies, Ægyptiacâ digniſſima nocte,
Quâ de me licuit dicere: Natus homo eſt.
Atra dies! neque Titan neque Cynthia norit,
Nec ſtata qui Cœli tempore Janus agit.
Illa dies abeat, Gratias orſura Kalendas,
Nullus eam cupiat menſis habere ſuam.
Si redeat, redeat piceis frontem obſita nimbis;
Et gelidam denſâ grandine tunſa caput.
Tum tonitru & fulmen funeſto adverberet igne,
Et ſibi ſic hoſtem noverit eſſe Deum.
Sentio jam, quod fatidici ploraſtis amici;
*M*entitur veſte clepſydra nulla meæ.
Tanti ante hæc ſoboles; lacrymis aſſuevimus indè,
Indè oculos raro deſeruére meos. (chuſque
Nam poſtquam poſita eſt prætexa, nuceſque tro-
Et bulla ad patrios victima facta lares.
Tunc ego, quæ melius neſcirem, diſcere cœpi:
Primus erat, ſortem plangere poſſe dolor.
Ut vix poſſe datum eſt, ſæpe obluctata fuit mens,
Naturæ impatiens ſub pede colla premi.
Surgere ſæpè adnixa, ſuoque irrumpere Cœlo,
Nec poterat pigrâ tollere corpus humo.
Tum vibrans oculos, oculos triſti imbre natantes,
*A*h ſuperi! dixit [cætera fletus erant)
Et rurſum ah! ah! [ſed per luctiſonos ſingultus
Ipſe ſibi obſiſtens non ſinit ire dolor)
Sic puto Rex fremuit, dum creſcere cornua ſenſit,
Qui bos ex homine eſt, de bove factus homo.
O Deus, ô ſuperi, patientia vincitur! ô quis,
Qui me mortali corpore ſolvat, erit?
O quis erit? noſtris qui cantet in auribus iſtud
Quod voveo toties, ilicet, & quis erit?

Ille

Ille, necaturum mihi mergat in ilia ferrum,
Pocula Theſſalico miſceat, ille favo.
Nec liquido plumbo, nec avaro terreor unco,
Mors miſeræ quâvis conditione placet.
Æratos gemitu doceam mugire juvencos,
Suppoſito quamvis excrucianda rogo.
Aut etiam jubeat (quanquam pudor iſta vovere)
Inter Ulyſſeos exululare lupos.
O Deus, ô ſuperi patientia vincitur! ô quis!
Qui me mortali corpore ſolvat, erit?
Parce Deus, ne crudelem vox impia jactet,
In furias quando præcipitata ruit.
Hîc propè barbaries poterit clementia dici,
Ad pœnas veniat ſi ſtupefacta meas.
Corpora corporibus conjunxit mortua vivis,
Ille hominem quem vix dicere fama poteſt.
Me vivum cruciat (magis hoc ferale) cadaver;
Nec, quæ diſſidium finiat, hora venit.





Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Ad Philip.1.*v*.23.

Quousque hic erimus affixi? adhærescimus terræ, tamquam vixerimus, in cœno volutamus: corpus de terrâ nobis Deus contulit, ut ipsum & in cœlum revehamus, non ut animam per ipsum ad terram detrahamus. Chrysost. *Hom. 55. ad Pop. Antioch.*

IX.

Quid faciam gemini flammata cupidine voti?
  Ante feram terras? ante feramne Polum?
Terra tenet, Cœlum revocat, lis magna moratur,
  Jamque volentem animum pondere membra premunt.
Sed procul illecebræ semel impete rumpere nodum
  Præstat, & è vinclis eripuisse pedes.
Pergite festinæ persolvere stamina Divæ,
  Nec Letho clausæ sint veniente fores.
Aspice lux, quando luxentur brachia nisu,
  Utque fere à membris distrahar ipsa meis.
Distrahar, ut mediam tibi me conjungere possim,
  Unaque sit saltem pars tibi nexa mei.
Non sinis: & rides nil proficientia vota,
  Quodque negas toties, vis tamen usque peti.
Et peto, quod renuis, geminasque exporrigo palmas,
  Et tibi, quas nequeo nectere, tendo manus.
Sæpe mihi de te mendacia dulcia fingo,
  Vincula ceu positâ compede fracta forent:
Et dico, meus hic, pendique, & prendere certat,
  Meque, sed ut video, dissimulanter amat.
Tam bona credulitas erat haud indigna favore,
  Debueratque meos expediisse pedes.
Si tamen implicitam pedicis, cupis usque teneri,
  Hic ego conatu deficiente cadam.

Ast

Ast redit,& velut allabens sese ingerit ultro,
Spemque iterum nutu sollicitante facit.
Surgam, supremumque amplexibus obvia curram,
Collaque furtiva fraude negata petam.
Quam propè! quam prope sum! vestis pars ultima tacta est;
Jam puto vicinâ prendere posse manu,
O Amor! ô dolor! affectum deludis hiantem,
Decipit amplexus mobilis aura meos!
Et licet aut digitis tribus aut vix quatuor absis,
Semotus medio crederis orbe mihi:
Nempe Pater Pelopis sic poma fugacia captat,
Poma datam toties fallere docta fidem.
Dummodo prona arbos patulo super incubat ori,
Osque iterum, fructu decipiente fugit.
Ludrica res Amor est, fallique & fallere gaudet,
Sed fraus supplicio non caret illa suo.
Decepti quo tormento crucientur amantes,
Exemplo poterit discere quisque meo:
Quique alium ludit (sed ratum est ista fateri)
Ipse suo patitur vulnera facta dolo.
Nescieram, mea lux istis te fraudibus uti;
Sed nîmis expertam jam sua pœna docet.
Ut canis indomitâ jactans cervice catenas,
A populo solvi prætereunte rogat;
(Ni faciat, querulis ululans latratibus auras,
In sua converso vincula dente furit]
Si queror & supplex toties ad vota recurro,
Ut præstes, quam me poscere cernis, opem.
At postquam implacido vertisti lumina vultu,
Nec placuit pedibus demere vincla meis.
Clamavi ô truculentum, & inexorabile pondus!
Quin etiam dicta est sæpe catena nocens.
Hanc trahat Autolicus trahat hanc furiatus Orestes,
Aut qui tardipedes vertit in antra boves.
Sentiat hanc Scytica damnatus rupe Prometheus;
Aut Scinis, aut scelerum qui feritate prior.

Scilicet à nimio venit hæc dementia luctu,
Error & hic, sese quo tueatur, habet.
Compedidus facile est sævoque ignoscere ferro,
Durior at vinclis, qui ligat illa suis.
O ubi littorea vinctam qui rupe puellam,
Bellerephon volucri rettulit ales equo?
En ego barbaricæ constringor mole catenæ,
Servus ut à rigido transfuga vinctus hero.
Et quoties patrias assurgere nitor in auras,
Deprimor hospitii pondere victa mei.
Nempe ita dat pueris captus ludibria passer
Dum fugit, & revocant fila reducta fugam.
Et licet è domini cœnetve, bibatve labellis,
Mavelit in sylvas liber abire suas:
Sic quamvis nitida pastæ bene corde palumbes,
Anteferant caveæ rusque, nemusque suæ.
O mea si lacrymis mollescere vincula possent!
Dudum essent lacrymis mollia facta meis.
Lux mea, tende manus; contra tibi tendo catenas,
Has nisi, qui vinxit solvere nemo potest.



Edut



Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo? Psalm. 141. v. 8.

Carcere homo circumdatur, quia plerumque & virtutum profectibus ad alta exurgere nititur, & tamen carnis suæ corruptione præpeditur. S. Gregorius *c.17.in c.7.Job.*

X.

Libera, quæ potuit spatioso ludere Cœlo,
Cernis, ut angusto carcere clausa premar.
Heu dolor! ut miseras me lux effudit in auras,
Ipsa loco caveæ membra fuêre meæ.
Pes compes, manicæque manus, nervique catenæ,
Ossaque cancellis nexa catasta suis.
Quo mihi cognati nativa repagula claustri,
Damner ut hospitii carcere vincta mei?
Siccine, more Chelys brevibus tegar abdita conchis,
Regia cui Cœli vix satis ampla domus?
O! quoties quæsita fugæ fuit ansa pudendæ?
In votis quoties restis & unda fuit?
Sæpe quidem rapto felix Lucretia ferro,
Faustaque combibito Portia dicta foco est.
Visa nec Assyriæ tristis mihi sica puellæ,
Heu! nimis in geminas prodiga sica neces?
Sed negat hæc animis Numen solatia captis,
Nec sinit hâc victos fata præire via.
Ergo Syracosiis malim jacuisse cavernis,
Aut, Danaes rigida delituisse serâ.
Nec verear curvi Cretæa volumina septi,
Unde citam rapuit Dædalis ala fugam.
Profugus immeriti damnet pia claustra rigoris,
Quæ sibi sollicitam non renuêre fugam.
Si mihi sideriis pateat vel rimula tectis,
Non querar immites ætheris esse fores.
Donec at hæc captam retinent ergastula mentem,
Mens nequit agnati templa subire poli.

Quin

Quin sueta imperiis jacet hîc captiva voluntas,
Nec bona quæ vellet, vincula velle sinunt.
Euge semel nostra, mea lux, succede catastæ,
Quantula sit nobis experiêre, domus.
Si tamen insidiæ, vel ahena repagula terrent,
Fac pateat demptâ janua laxa sera.
Captivum gemitu fertûr revocasse Magistrum,
Oblitus caveæ psittacus ipse suæ.
Eja graves resera, nove Jan Patulcie, vectes;
Non erit hæc dextræ gratia prima tuæ.
Angelico, memini, patefactas impete portas,
Claustraque suffractis dissiluisse seris;
Cum stupuit lapsas manibus, pedibusque catenas,
Vixque Petrus patulas credidit esse fores.
Nullus obit nostris obses vadimonia vinclis?
Liberat Herculea Thesea nullus ope?
O! ubi nunc *Miniis* fidissima turba maritis
Vincula pro captis ausa subire viris?
Aut qui VVandalicis obses ergastula nervis,
Ipse sui capitis jussit abire lytro?
Lux mea, pande fores, inamœnaque claustra resolve,
Et sine sidereas ætheris ire vias.
Aut spectanda tuo vis ducar præda triumpho,
Ut Scythicus caveæ pompa Tyrannus erat?
En manus, en digiti rimis hiscentibus extant,
Cur ego non digitos tota manumque sequor?
Qua caput, hac reliquæ subrepit cauda colubræ
Cur mihi serpentis lubrica pellis abest?
Cortis obit toties volucris captiva fenestras,
Et notat, an tacitæ rima sit ulla fugæ;
Nexaque sollicitans furtivo vimina rostro,
Nativitas nemorum tendat adire domos.
O Catharis, niveique polo comes agminis, Agnes;
O casta Ursulidum, Sophiadumque cohors!
Vos ego, dimidium vestri modo nobile testor,
(Dimidium vestri quod sibi junxit amor)
Pandite ferratos ergastula barbara, postes,
Inferar ut vestris dimidiata choris.

Dimi-

Dimidium felix, vinclis ſocialibus exors,
Cui licet in plenas, jam caluiſſe faces!
Lux mea, tam durum reſidet tibi pectore ferrum,
Ut neque captivæ commoveare prece?
Non ego ſed noſtræ Tu maxima cauſa querelæ es;
Spectat enim laudes iſta querela tuas;
Non bene conveniunt rigidis tua carmina clathris,
Quis queat in cavea cantibus eſſe locus?
Libera quæ cantat vernis avis Attica ſylvis,
Capta ſilet, ſolitos nec ciet ore modos.
Eja age pande fores, inamœnaque clauſtra reſolve,
Et ſine ſidereas ætheris ire vias.
Aut tua ſi cupidam præconia dicere temnis,
Invidus in laudes efficiêre tuas.





Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Psalm. 41. v. 2.

Salutaris nimirum aqua, quæ noxiam hujus mundi sitim, & vitiorum ardorem prorsus extinguit, sordes omnes peccatorum eluit, animæ nostræ terram cœlesti imbre irrorat, atque fœcundat; & ad solum Deum anhelo spiritu mentem humanam sitientem reddit. Cyrill. *l.5. in Joan. c.10.*

XI.

SCire cupis mea lux, quibus intus amoribus urar?
Quantaque flamma tui pectora nostra coquat?
Nec satis extulero sitientis imagine prati,
Aut violæ, nimio quæ jacet usta die.
Nec satis æstiferæ depinxero fulmine stellæ,
Cum canis ardenti sidere torret humum.
Ah! quam pulvereæ Libyes patiuntur arenæ,
Æstuat hæc, nostro siccior ore, sitis.
Siccior Icario quam dum canis imminet astro,
Aut violæ tosto flos cadit ustus agro.
Vis dicam, mea lux, quàm te meus ardor anhelet?
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Nempe venenifero pastus serpente medullas,
Cervus agit totis hausta venena fibris;
Aut humeros tincti trajectus arundine teli,
Carpitur infesta viscera tacta lue.
Ille furit pectusque citatus anhelitus urget,
Cæcaque per sylvas saucius antra petit.
Antra petit fugiens salientibus humida lymphis,
Ut sua fontano guttura rore lavet.
Hic rivi scatebris fumantia temperat ora,
Pellit & amne sitim, pellit & amne luem.
Haud aliter scelerum mihi mens temerata veneno,
Tela venenata combibit uncta manu.

Et modo combibitum populatur pectora virus,
Ardet & in tacito noxia flamma sinu.
Nempe graves, animi sunt toxica vindicis, iræ,
Et tua quæ jaculas tela, venena, Venus.
Quæque gravant nimio spumantia pocula Baccho,
Pocula, quæ diro gramine pota necant.
Aspicis ut tumido turgescunt pectora fastu?
Pectoribus fastus virus inane tumet.
Quo sitiens igitur peterem de flumine lympham,
Cum mea tam varium viscera virus edit?
Ah! nisi te nullo sitis hæc placatur ab haustu,
Tu potes hanc solus fonte domare sitim.
Scis etenim, mea lux, quam te meus ardor anhelet,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Cervus odorisequi fugitivus ab ore Molossi,
In laqueos nullo sæpe sequente ruit:
Tum densam aspiciens venantum hinc indè coronã,
Tela super, saltu corpora fertur agens.
Exoritur clamorque canum, strepitusq; sequentum,
Ille fugit, tergo cornua celsa locans;
Ambiguusque pavet, ne sit comprensus, & ipsa
Quæ jam præteriit tela, canesque timet.
Respectansque metu, per saxa per avia currit,
Igneus atque illi spiritus ore micat.
Gutturaque ardenti flagrant arentia linguâ,
Quaque sitim relevet, quærit anhelus aquam.
Tum fontis mediis venas rimatus arenis,
Fontano rabidam mergit in amne sitim;
Et bibit, & potis large se proluit undis;
Haurit & exhausto robur opemque lacu.
Sic ego tartareis cingor, mea vita sagittis,
Ægraque flammatâ torreor ora siti.
Hinc puer Idalius, premit hinc ad retia Bacchus,
Et multa ancipitem trudit uterque cane.
Sublimes levis hinc suspendit Gloria casses,
Hinc tumidus pedicis fallere tentat Honor.
Inde cohors magnis sociorum hortatibus instat,
Et docet exemplo crimina quisque suo.

Hei mihi! quot circum venabula ſtricta minantur!
Ceu fera, cum cincto clauſa tenetur agro.
Mille vias repetens, infraque, ſupraque pererro,
Si qua meæ pateant hoſpita luſtra fugæ.
Tum mihi per ſiccas ſitis æſtuat ignea venas,
Et ſenſim vapidas decoquit igne fibras.
Fontis inops igitur ad flumina quæque recurro,
Flamma ſed hæc nullo flumine ficta fugit.
Sic cadit obſcœnos miles defeſſus in hauſtus,
Sic licet infami turbida lympha luto.
Sperabam effoſſis æſtum compeſcere rivis,
Æſtus at infuſæ gurgitæ crevit aquæ.
Qualis in amne levem ſectatur faucibus undam
Tantalus, & fallit, quam dedit unda, fidem.
Mobilibuſque inhiat deluſo gutture, lymphis,
Semper aquæ locuples, ſemper egenus aquæ.
Scilicet haud ſimili calor hic extinguitur hauſtu,
Nec domat hanc cœni turbida lympha ſitim.
Cœleſtes animus ſitit inſatiabilis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Ite igitur pigro torpentia flumina ſtagno,
Non bibit è vili gurgite noſtra ſitis.
Ite graves ſtygiis ſerpentibus, ite lacunæ,
Noxia Tartareis flumina paſta vadis:
Ite ſitit ſuperi dias mens fluminis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.





Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Psalm.41.v.3.

Si invenis melius, quam videre faciem Dei, illuc te præpara. Væ tali amori tuo, si vel suspicaris aliquid pulchrius, quam est ille, à quo est omne pulchrum, quod te teneat, ne illum cogitare merearis. S. August. *In Psalm.* 43.

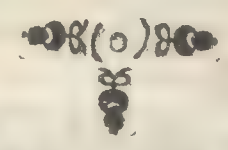
XII.

AH! quoties; mea lux, mihi seria verba dedisti?
Nulla secuta tamen seria verba fides.
Euge brevi venies, toties dixisse, recordor;
Adde fidem verbis, dic semel, Euge veni.
Heu mihi! quam longæ sunt exspectantibus horæ?
Plus ævi spatio creditur una dies.
Jam, mea lux lapsi menses, tot aguntur & anni,
Spemque facis toties, spem tamen usque negas.
Quid miseram spatiis tam lentis ferreus uris?
Et toties, parvo hîc tempore, dicis eris.
Jam lacerant salsis me publica compita sannis,
Et tuus ille Deus, dic, ubi? quisque rogat.
Quando igitur veniam? quando tibi libera sistar?
Quando adstabo, oculis obvia facta tuis?
Aspicis ut misero consumar squallida luctu?
Quâ careo facies hæc mihi damna facit.
O facies animi crudele mei, tormentum!
Unica quæ præsens esse medela potes.
O quando! facies toto spectabilis orbe,
Quando tuo dabitur lumine posse frui?
Scilicet ut gravis est terris absentia Phœbi,
Squallet & obscurus, sole latente, dies;
Nec color est hortis, nec amœnis gratia sylvis,
Jamque silent homines jamque silentis aves:
Mox ubi purpureo roseum caput extulit ore,
Læta micat radiis, luce nitente, dies;

Et suus est hortis color, & sua gratia sylvis,
Jamque strepunt homines jamq; loquuntur aves:
Sic ego te viso, moriens, mea vita resurgo;
Vivaque non viso protinus emorior.
Sæpè jubes alio me pascere lumina vultu,
Multaque conspectu corpora pulcra refers.
Aspice prata, inquis, formosos aspice flores;
Picta mei multum prata coloris habent.
Aspice cæruleo palantes æthere stellas;
Hæ quoque de nostro lumine lumen habent.
Aspice & humanis præstantia corpora formis;
Est meus humano multus in ore decor.
Siccine Lux nostris sperasti illudere votis,
Falsaque supposito vendere frustra vitro?
Non ego pelliceor mortalis imagine formæ,
Ah mea fax facies est, mea vita, tua!
Illa ô digna Deo facies! graves ille suavi
Mixtus in ore timor parque timoris, amor.
Illa supercilii majestas dia, cadentûm,
Cœlituum prono quam colit ore tremor.
Nam quota pars tanti sedet ulla in fronte decoris,
Lux mea, quanta tua fronte, genisque sedet?
Ah! neque, si faciem coeat decor omnis in unam,
Tanta sit ullius gratia, quanta tua!
Lux mea splendidior quanta supereminet astris
Lucifer & quanto Cynthia Lucifero;
Ipsaque quanto iterum superatur Cynthia Phœbo,
Tanto formosis omnibus ore præis.
De tribus id melius narrabit testibus unus,
Qui tibi tum comites vertice Thabor erant;
Cum testata Deum facies tibi flammea luxit,
Cinxit & auratas fax radiata comas!
Nempe aliquis tantæ captus dulcedine lucis,
Et nimio formæ saucius igne tuæ;
Immemor & patriæ, oblitusque suique suorumque
Optabat stabilis figere monte lares.
Nec tamen augustum qualis, quantusque videri,
Cœlitibus solitus viderat ille Deum.

Vide-

Viderat aerios absistere vultibus ignes,
Ut solet accenso candida mica foco.
Viderat ardenti rutilantem vertice flammam,
Quale lacessitum Sole refulget ebur.
Viderat, ut placidis Lucina videris in undis,
Cum tuus in nitidis fluctuat ardor aquis;
Aut qualis pelago Cœli vibratur imago,
Unda repercussi cum tremit igne poli.
Quid dicturus erat, tota si luce coruscas
Vidisset circum tempora bina faces?
Quid si oculos? quid si faciem sine nube micantem?
Quodque polo facies lumen utroque jacet?
Quando erit ille dies, mea lux, rex ille dierum,
Numinis Ambrosio cum sinar ore frui!
Sæpe quidem vestros specto sub imagine vultus,
Cum vultus obeunt spica, merumque tuos.
Magna equidem fateor, tamen imperfecta voluptas,
Pro facie, faciem nube tegente frui:
At mihi mens alio stimulata cupidine flagrat,
Ardet & innubes læta videre genas.
Quando erit ergo dies, cùm te, sine nube videbo?
Impedient faciem vela nec ulla tuam?
Solaque, quæ fueras animo libata voluptas,
Tandem oculis etiam percipiêre meis?
Illa dies, fausto si quando affulserit astro,
Juro, erit his oculis carior illa dies.





Quis dabit mihi pennas, ſicut columbæ, & volabo, & requieſcam? Pſal. 54. v, 7.

Volare non poteſt, niſi quod purum, leve, atque ſubtile eſt, cujus nec ſinceritas intemperantiâ retardatur, nec alacritas, vel velocitas mole gravatur. Ambroſ. *ſerm.* 70.

XIII.

MAgne opifex rerum, generis mortalis origo,
Corpora noſtra tua ſunt fabricata manu.
Si tamen adverſis liceat contendere verbis,
Quos habeant nævos corpora noſtra, querar.
In tria jus homini vaſtiſſima regna dediſti;
In maria, in terras ætheriaſque domus:
Tanta ſed ut juſtis tria regna gubernet habenis,
Non quantum hæc poſſit machina robur habet?
Parce, parum timide temeraria verba loquenti,
Plus operi vitii, quam reputetur, ineſt.
Momus abeſſe homini, fertur, doluiſſe feneſtram,
Cætera tam nitidæ membra probaſſe domus:
Sed fueritne foris, fueritne foraminis uſus,
Lis erit arbitrio, Mome, ſecanda tuo.
Officit humanæ, me judice, turpius ædi,
Nulla quod obſequii in ſquammo vel ala ferat.
Non quod opus ſquammis, ut terra regatur & alis:
Imperium terræ ſquamma nec ala juvat.
Sed ſimul ætherias homo cum moderetur habenas,
Et ſimul æquoreæ cærula ſceptra plagæ;
Quâ, niſi ſint pinnæ, tumidas reget arte procellas?
Quâ niſi ſint pennæ, nubila lege premet?
Ut volet, aeria volucris petit ardua, penna;
Piſcis ut æquoraret, ſquammea pinna facit.
Sed neque pinna vices homini, neque penna miniſtrat,
Et ſimul hic fluctus & ſimul aſtra reget?
Nec pelago piſcis, neque nubibus imperat ales,
Cur opus his, penna, remigioque fuit?

Scilicet ingenii minus orbis & artis haberet,
Ni strepere pennis stridula musca suis.
Nec stabili geminus penderet cardine mundus,
Bina nisi querulas ala moveret apes.
Quid, quod & in triplici, volucrum vilissime, regno,
Principis instar, iter Merge natator, agas:
Et modo graminea pedes expatieris in herba;
Mox avis; alta petas; mox freta Nauta seces.
Quin potius triplicis cessit tibi regia mundi,
Per tria qui pennis hospita regna volas?
Aut tria si fuerint hominis loca credita curæ;
Cur homini triplici non licet ire via?
Cærulus æquorei Nereus pater ipse profundi,
Non nisi squammigeris currere fertur equis;
Juppiter aerium qui flectere fingitur orbem,
Ætheris, ipse vehens alite; carpit iter.
Nec levitas hominem celeri fert plumea penna;
Nec liquidas pinna remige findit aquas.
Et flectet geminum justis sine viribus orbem,
Æthere factus avis, factus in amne ratis?
Ut tamen nudifragæ careat moderamine pinnæ,
(Plurima cum pinnis corpora cassa natent)
At sine præpetibus nulli patet ardua pennis,
Quæ pater aligero Regia sola gregi:
O! liceat vacuas mihi tollere corpus in auras,
Altaque sidereæ visere regna plagæ!
Aspice, quos inter jaceat mea patria mores,
Indignus patriæ nomen habere locus.
Aspice nec quod amem volucres mirabere pennas,
Me gravior quàm quæ Persea caussa movet.
Pegaseis utinam rapiar super æthera plantis,
Aut moveat volucres Perseos ala pedes!
Aut agiles humeris aptes mihi, Dædale, ceras
Icariis quamvis fabula labar aquis!
Aut lapsas agitem pennato pectore plumas;
Quas vulsit vario picta columba sinu!
Astra columbinis meditabor protinus alis,
Et ferat ante tuam Juppiter ales avem.

O stul-

O ſtultæ volucres gens nata paluſtribus ulnis,
Sueta cavernoſos turba natare lacus!
Non ego ſi veſtras mihi Dædalus applicet alas,
Littora, vel ſcopulos imaque ſexa legam.
Non ego flumineæ volitem levis accola ripæ,
Aut mea percuſſas penna flagellet aquas.
Non mea torpentes circumvolet ala paludes,
Ut propior ſegnes radit hirundo lacus.
Non mea, ceu mœſtis Ceyx dum plangitur undis,
Humida vicino ſe lavet ala freto.
Per ſequar ætherium ſublimior ales Olympum,
Altaque mox ſolitis niſibus aſtra petam.
O quondam felix hominum modo turba volucrum,
Quos amor in celeres iraque vertit aves:
Cur mea non capiunt agiles quoque brachia plumas,
Induit aut motas hiſpida penna manus?
Quot ludunt liquidis examina plumea campis,
Aligeroque ſecant nubila celſa pede;
Si mihi Nile tuo plnmeſcant brachia fato,
Crurave Scyllæis veſtiat hirta comis,
Si levis Aonio fierem certamine pica,
Aut Cytheræa, tua verterer ales ave;
O! mea ſi tangant aliquod ſuſpiria Numen,
Mutet ut in pennas, caſta columba, tuas!
Scilicet advectâ ceu Chaonis ales oliva
Reppetiit notæ tecta Noea ratis;
Protinus aligeris raperer ſuper æthera velis,
Noſtra nec has iterum viſeret ala plagas.



*



Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit. & deficit anima mea in atria Domini. Psalm. 83. v, 3.

O Anima! quid dicere valeo, cum futurum gaudium adſpicio? jam pœnè præ admiratione deficio, quia gaudium erit intus, & extra ſubtus, & ſupra; circum & circa. Bonavent. *ſoliloq*, c. 4.

XIV.

O Qui ſidereas ducis fortiſſime turmas,
Qui cingunt decies millea mille latus!
Quàm tua Regifico radiant Prætoria luxu!
Mens ſtupet, & tantæ languet amore domus.
Mœnia Tænario defendunt marmore muros,
Limina ſunt parius portaque celſa lapis.
Veſtibulo rutilant adamantum lumine valvæ,
Amplaque magnificus culmina ſplendor habet.
Fulgurat excelſas fulvum laquearibus aurum,
Et camera aurata cedrina fulta trabe.
Tectum auguſtum ingens, gemmiſq; auroq; ſuperbū;
Quale putes ipſum poſſe decere Deum.
Stratus humi calcatur onyx, vitreique plateas,
Stellarum fundant marmora fulva globi.
Jam ſua temperies placido mitiſſima Cœlo eſt;
Qualis ubi vernis aura tepet Zephyris;
Nec glacialis hiems tremulo pede pulſat Olympum,
Icta nec hiberna grandine tecta ſonant;
Nec pallent viſo moritura ſole pruinæ,
Nec ſtant marmoreo flumina vincta gelu;
Nec coquit æſtivi Cererem juba ſæva Leonis,
Solſtitii medius nec furit igne dies.
Nec viridis foliis ſanguis fervore recedit,
Nec toſtus nimio ſole fatiſcit ager.
Perpetuum ver aſtra colant, friguſque, caloremque
Inter Cœlicolæ tempora veris agunt.
O qui ſidereas habitas Rex maxime, ſedes,
Quam tua præ terris invidioſa domus!

Quin

Quin absunt gelidi brumæ intractabilis imbres,
Quique rigat madidos imbrifer hœdus agros;
Æoliæque silent animæ tranquilla per alta,
Quassaque nec venti murmure spica tremit.
Stat placidus positis Aquilonum flatibus æther,
Servat & æternus longa serena tenor.
Sed neq; flammantes liquido lavat æquore currus,
Nec subit occiduas Sol fugitivus aquas.
Nec premit astra dies, neque Sol fugat æthere stellas,
Nec premitur lassus nocte fugante dies.
Nulla polos tacitis nox obruit atra tenebris,
Nigraque subducto somnia sole vocat.
Exulat æthereis longe nox horrida terris,
Et nitet æterno lumine clara dies:
Clara dies, jucunda dies, septemplice Phœbi
Fulmineam nostri lampada luce premens.
O qui sidereas habitas Rex maxime; sedes,
Quam tua præ terris invidiosa domus!
Solicitæ procul hinc posuere cubilia curæ,
Et metus, & tristi luridus ore dolor;
Et caput atrato luctus velatus amictu
Lessus & impexis nænia mœsta comis.
Et labor & toto gemitus proscriptus Olympo,
Et lis, & rabidi jurgia rauca fori,
Rixæque, invidiæque, cruentaque sanguine bella,
Monstraque quæ secum plurima bella trahunt.
Pauperies, febrisque famesque, sitisque, luesque,
Quæque sequi solitæ Martia castra neces.
Hic clausæ Bello portæ & sine militis armis,
Otia Cœlicolæ mollia pacis agunt.
Non galeæ, non scuta micant non classica clangunt,
Mitescunt positis aurea sæcla tubis.
Tabificique absunt examina pallida, morbi,
Quæque cohors lætho prævia sternit iter.
Quin etiam Letho interdictum mœnibus urbis,
Nec quicquam in Superum corpora juris habet,
Lætitiæ data cura domus, quæ sedula fletum
Elysii longe finibus arcet agri.

Instruit

Instruit auratis convivia Regia mensis.
Quas recreant festis gaudia sancta jocis.
Non, quia Cœlicolæ dapibus jejunia solvant,
Aut ullus Superum proluat ore liquor.
Absque epulis hic omnis amor compressus edendi,
Omnis & absque meri munere pulsa sitis.
Non istis temerant Superi convivia mensis,
Aut Regio similes suggerit illa dapes.
Elysium sine carne epulas Bacchoque ministrat,
Cœlicolumque venit nullus in ora cibus.
Cœlestes onerant incognita fercula lances,
Quales nemo Hominum contigit ore cibos.
Ambrosiæ, Superos hilarat, quis nescio, succus,
Dius & æthereo nectare potus alit;
Sicque super strato æternum discumbitur ostro,
Gaudet & auratis gens epulata toris.
Gaudet & Angelicos placidis bibit auribus hymnos.
Et salit, & rutilam sub pede plaudit humum.
O qui sidereas habitas Rex maxime sedes,
Quot tua deliciis affluit illa domus!
Jam flagrat & studio nimis inflammata videndi
Mens desiderio deficit ægra suo.



Fuge



Fuge, Dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnuloque cervorum super montes aromatum. Cant.8.v.14.

Hortatur (Anima) ut fugiat sponsus, quia jam sequi potest etiam ipsa terrena fugientem. Ambros. *De bon. Mort. c. 5.*

XV.

OCyus aspectu, mea lux te proripe nostro;
Ardeo, nec tantas mens capit ista faces.
O mala, quæ dudum timui tibi dicere verba!
Quam mea Lux, mallem dicere posse, mane.
Non etenim tua me præsentia tempore lassat,
Ah! sine te gravis est quælibet hora mihi.
Sed prohibent nimiis incendia dulcia flammis,
Vel fuge, vel nocuam, Lux mea, conde facem.
Hæc mihi Tu, fateor, si jussa aliquando dedisses,
Exanimis misero lapsa dolore forem.
Parce jubet sævis Amor ignibus, haud ego mando,
Stare velim totos in mea vota dies;
Si possem, cuperem non persuadere, quod hortor,
Si potes, invitas aure repelle preces.
Ergo mane, mea lux monitis neque flectere nostris;
Nec, precor, audieris, quæ modo jussa dedi.
Trans mare præcipites rapiant verba irrita Cauri,
Non mea sed stolidi verba fuêre metus.
At prohibet rapidus fibras qui pascitur ardor.
Æstuo, nec tantas mens capit ista faces.
Ergo fuge, & celeres pedibus præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sed fuge respiciens tamquam discedere nolles,
Ut qui spectari, dum fugit, ante cupit.
Dius in Ephremi cum pectore ferveret ignis;
Non ego par flammæ quin fugis inquit, Amor?
Ille triumphato clarus Xaverius Indo,
Saucius ætheriâ pectora sæpe face;
Cœlestis quoties ardebat arundinis ictu,
An satis est, satis est! dicere suetus erat.

Cum

Cum flagrat Juvenis scepıri laus magna Poloni,
Corda rigat gelidis Stanesilaus aquis.
Quid mea pectoribus compono pectora tantis?
Non ego sum toti, lux mea par pharetræ.
Carpe fugam, pedibusque leves præverte capellas,
Ante vola cervos, antevola hinnuleos.
En juga vicino cœlos tangentia clivo,
Thuris ubi madido cortice gutta tumet;
Cedrus ubi, Laurusque; & copia plurima Myrthæ,
Mixtaque puniceis Cynnama læta crocis.
Huc fuge pennigeris super alta cacumina plantis,
Sed tua Mons Amana Libane sive tua?
Alta super juvenum fastigia Seraphicorum,
Cherubicosque apices Astraque summa super.
Scilicet insoliti non sunt his montibus ignes,
Pectora quos imis vallibus ista timent.
Una potest flammare meas scintilla medullas,
Non ego par totas lux mea ferre faces.
Carpe fugam, pedibusque leves præverte capellaa,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sic tamen ut fugiens oculis huc sæpe recurras,
Longius aspectu neve vagere meo.
Qualis at oppositum spectat soror aurea Phœbum,
Cum plus de radiis, quo mage distat, habet,
Parce, suas vires, mea lux vitiumque fatenti,
Nec tecum possum vivere, nec sine te.
Ardeo si properas, rigeo si fugeris; hei mi!
Et procul & præsens, igne geluque noces!
Quid facies, mea lux sine te non esse valenti?
Fac caleam toto non tamen igne cremor.
Ergo fuge, alipedesque celer præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Interea viridem fabrificabor arundine cannam,
Et referet laudes fistula facta tuas.
Post ubi vox longo modulamine fessa silebit,
Ore silente novum dextra capesset opus.
Arboribusque meos foliisque insculpet amores;
Amborumque uno cortice nomen erit.

Scripta-

Scriptaque præteriens ne noſcat ſigna viator,
Littera conſutum nomen utrumque teget.
Poſt opus hoc; reliquæ ſi quæ ſuper hora diei,
Illa mihi in ſomnos hora quietis erit.
Sic tamen, ut veſtri ſit mixtus imagine ſomnus,
Et mihi ſtes clauſos pervigil ante oculos,
Dum loquor, en tacitis gliſcunt incendia flammis,
Ocyus ingratam lux mea carpe fugam.
Carpe fugam, veluti cuperes tamen ante videri,
Utque brevi redeas, non Tibi dico Vale.

FINIS.



UNIVERSO GENERI HUMANO AD TERROREM, AD SALUTEM.

I. LESSUS Mortualis. II. CRISIS, seu Tribunal ultimum.	MATTHÆI Raderi.
III. ÆTERNA Inferorum Supplicia. IV. ÆTERNA Beatorum gaudia.	JOANNIS Niess.

ODE

ODE PRIMA.

LESSUS MORTUALIS.

O mors! quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis. Eccl: 41, v. 1.

I. O Solis aureum jubar,
Argenteumque Lunæ!
Valete mundi lumina,
Minimumque maximumque,
Quod millies renascitur,
Quod millies senescit
Lux occidit, nox incubat;
Somnus vocat, SED ALTUS.

II. Valete turba Siderum,
Hyadesque, Pleiadesque,
Et quotquot axem pingitis
Tot ignium figuris.
Pinu Duces volantibus
Per alta terga Ponti
Lucete porro cæteris,
SUNT RUPTA VELA NOBIS.

III. Et vos vireta NAJADUM,
Fruteta, & arboreta;
Pictique Campi floribus,
Hortique VERE lætis;

Et lenis undæ murmura ,
Et turturum querelæ.
Valete, *Parca* vellicat,
Eſt danda pauſa vitæ.
IV. Quaterna rerum corpora
Satu valete fœta,
Et quicquid inde naſcitur
Undas ſupra vel intra;
Et quæ jacent, & quæ tument,
profunda,plana,celſa;
Et quicquid infra NUMEN eſt,
Salve,valeque, CEDO.
V. Horrenda mors, tremenda mors
Telo minax & arcu,
Fatale torquet ſpiculum,
Nulla quod arte vites,
Ut fumus evaneſcimus ,
Eliminamur omnes.
Abibis hinc, fulgentibus
Non flectitur metallis.
VI. Simul fores pulſaverit,
Jube valere vitam;
Amica turba deſeret
Te caſtra deſerentem,
Intrabis excluſiſſimus
Iter tenebricoſum.
Tecum feres,quod egeris ;
Non auferes, quadrantem.
VII. Genæ rigebunt cereæ,
Fax luminum fatiſcet;
Nec pectus eluctabitur ,
In ore vox dehiſcet;
Laudata forma concidet,

Arte-

Gelu madebis horrid)
 Obsessus à Charonte
VIII. Te lectus uret anxius,
 Curis cor exedetur.
Cui vita vivens dictus es,
 Defunctus ipsa mors es.
Avere te, qui nullies
 Jussit, jubet valere,
Postesque furtim transvolat,
 Quos ante basiabat.
IX. Pestem creabis naribus,
 A te fugabis omnes;
Obsepientur ostia
 Orisque nariumque,
Foras, foras, propera foras
 Catharma, pestis, horror.
Opertus altùm dormies
 Interstrepente nullo.
X. Propè ante mortem mortuus,
 Cadaver efferere:
Lamenta erunt solatio
 Uxoris ac Nepotum.
Cras lachrymæ, te condito,
 Vertentur in cachinnos:
Sed tu subi scrobem, subi;
 Hæc fossa sorbet orbem.
XI. Specum jacentis incolunt
 Venena, bufo, vermes:
Hos aulicos, hæc aula fert,
 Hos gratus imperabis.
Tributa pendes vermibus,
 Stipendiumque blattis:
Fas his erit grassarier
 Per ossium medullas

XII. Cognata gentis atria
Mox finient dolorem;
Semeſtre ducent lugubre,
Vertentque mox colorem,
Levem precata ceſpitem,
Perenne te ſilebunt,
Hæres talenta dividet,
Te divident lacertæ.

XIII. Vertente Capri ſidere,
Pulvis ciniſque fies,
Viator oſſa tranſiens
Scitabitur, quis hic eſt?
Hiant cavernæ luminum,
Exenterata calva eſt.
Calcata coſta truditur,
Deletus excidiſti.

XIV. IGNOTA LUX EST ULTIMA,
Quam nullus auguratur,
Cum Parca cædit januam,
Eſt peſſulus trahendus;
Natos Avoſque ſurripit,
Ut ſors, & atra ſors fert;
Sceptriſque Reges exuit
Et cogit eſſe plebem.

XV. Ex invidenda regia
Preſsâ fereris arcâ,
Laqueare nares fulcient,
Gens Chriſtiana penſa.
Par primus hic fit ultimis:
Stat Crœſus inter Iros,

Una tumet diecula,
  Mox aura difflat aulas.
XVI. Cui regna vectigalia,
  Relinquis & Quirites?
Ebur tuum fert exulem;
  Ferunt, tacentque cives.
Arces, & alta turrium
  Effossa subruuntur:
Sub mole tu ludibrium
  Depasceris colubris.
XVII. Mors ergo cùm te messuit
  Jam nemo te requirit,
Amatus es, dum visus es,
  Parœmiam revolve,
Amica tecum nomina
  Morientur & tegentur.
Quid heu! quid has affanias
  Excordium petessis?
XVIII. Suspenso adest vestigio
  Lavernionis instar:
Exire cujus aleam
  Nec vi datur nec arte,
Propinat atra toxica,
  Nolis, velis; bibenda,
Mors est inexorabilis,
  NON CONSULIS FUTURIS?
XIX. Frons; ô cadaverosa frons
  Mentita mille larvas,
Adhucne Fronti creditis?
  Fallit, cavete, fallit;
Qui fidit illi perfidæ,
  Post damna sero flebit,

Ditis coquere ſulphure,
Tibi Venus placebit?
XX. Quid ſi tibi ſuprema lux
Hæc fulſit occidenti?
Ne lude plebs hæc omina,
Virtutis eſto cultrix,
Hæc ipſa lux quot abſtulit
Qui ſecla cogitabant?
Sol occidentes ante ſe
Miratur iſſe ad orcum.
XXI. Nonne ergo pernox, perdius
Conſtanter excubabis?
Ut, mors ineluctabilis
Si congredi minetur,
Interritus compareas
Promtus ſubire luctam.
Si morte victus occides,
Adibis aſtra victor.
XXII. Contemne quicquid conditum,
Amaque Conditorem,
Quod perdis hîc; ibi invenis;
Jactura nulla turbet,
Emancipa te Numini,
Curâ ſolutus omni:
Salvum Deus, quid ambigis?
Summa locabit arce.
XXIII. Qui primus hoc odarium
Flevitque, condiditque,
Quotidiana funera
Toto revolvit ævo;
Idemque dudum pulvis eſt,
Fato ſuo ſepultus:
Sequere (vaſa collige)
Aut primus, aut ſecundus.

ODE

ODE SECUNDA.

CRISIS,

Sive ultimum Tribunal.

Juxta est dies Domini magnus. juxta est & velox nimis. Vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis. Dies iræ dies illa, dies tribulationis & angustiæ, dies calamitatis & miseriæ. dies tenebrarum & caliginis, dies nebulæ & turbinis, dies tubæ & clangoris. Sophon. 1. v. 14. 15. 6.

I. ADeste Mundi Præsides,
Mitræque, purpuræque,
Adeste Regum fasciæ,
Et fascium secures;
Adeste vivi, mortui,
Olimque nascituri;
Carmen sero plorabile,
Audite fata Mundi.

II. Luctante mecum spiritu,
Hiulca trudo verba;
Protrusa mox resorbeo,
Reciprocante lingua:
Ruunt per ora flumina,
Æstusque lacrimarum
Procul, procul delitia
Mundi procul cachinni.

III. Quocunque verto lumina,
Squalore cuncta marcent,
Extincta lugent sidera,
Et siderum choragi,
A Sole Sol defectus est,
Caretque luce Luna.

Ponti

Ponti fremunt Ceraunia
  Gemit, tromitque Tellus.
IV. Cautes & antra mugiunt,
  Et saxa colliquescunt:
Lambunt faces incendii
  Æterna templa Cœli;
Mundi crepant fundamina,
  Urbes jacent & arces:
Damnata gens mortalium
  Rogo crematur uno.
V. Mœsto pavet silentio
  Cinis sepultus orbis
Nox alta mœret, nulla vox
  Sonatve murmuratve;
Non æthra sentit alitem,
  Non rugiunt leones,
Latrator ipse conticet,
  Non mugiunt triones.
VI. Regina mortualium
  Armata falce Parca
Jam funus unum duxerat
  Et gentium ruinis,
Per ossa victrix arida
  Incesserat superba,
Deamque se jactaverat
  Deo potentiorem.
VII. Repente clangit buccina
  Sonoribus tremendis:
ARCHISTRATEGUS ætheris
  Frigentiumque prætor,
Quatit potenti Numine
  Tumbas, & excit umbras:

Pro-

Prodite Manes, currite
Ad ultimum Tribunal.
VIII. Hic ô novum ſpectaculum!
Spectaculum pavendum!
Tellus movet tremoribus
Novis inuſitatis,
Et parturit, quod ſæculis
Tot fovit inter alvum.
Animantur oſſa flamine,
Et veſtiuntur artus;
IX. Sed fronte prorſus impari,
Et impari decore,
Hic monſtruoſo vertice,
Vultuque tortuoſo;
Sed oris ille gloria
Gemmata vincit aſtra,
Et vincit uſque ſepties
Fulgore ſolis ortum.
X. Olympus ecce panditur,
Diſcedit omne Cœlum;
Prætoriana proruit
Phalanx ab arce Mundi:
Millena ſupra millies
(Si tota caſtra luſtres)
Putabis ex parviſſimo
Cenſu triariorum.
XI. En primipilus Numinis
Præfert tribale ſignum,
Signum ſalutis inclitum,
A quo Deus pependit,
Eliſa cujus cornibus
Eſt juſſa mors moriri:
Et fracta vis Plutonia,
Et capta Regna Ditis.

XII. Dictator Immortalium
Scandit tribunal arcus:
Tremore nutant sidera;
Inæstuatque tellus
Horrore pallent tartara,
Infraque mille montes
Quærunt chaos profundius,
Ob Numinis furorem.

XIII. Sed fas abesse nemini
In Orbis hoc Theatro;
Cœli vacant prætoria
Stipantque judicantem,
Patent hiatus inferi,
Cernuntque fulminantem:
Adsunt Adami proximi
Et ultimi Nepotes.

XIV. Hic pectorum lararia
Reclusa perleguntur,
Et libripendes Numinis
Imis reposta mandris;
Promunt, & arctè pensitant
Consulta, dicta, facta,
Et justa cunctis præmia
Laboribus reponunt.

XV. Delectus hinc decernitur
Ab impiis Piorum,
Mittuntur alæ Cælitum,
Ut evocent Beatos!
Ruunt Tribunal Numinis
In agminum phalangas,
Sistuntque lætos dexteram
Ad Præsidentis oram.

XVI. Clamore montes intonant
A Supplicum querelis:

Affe-

Affectat aſtra proximus,
Segniſque ſtrenuuſque:
Aurata plorant veliera,
Lacerna trita ridet;
Arcetur hircus contumax,
Minus leguntur agni.
XVII. O Scena lamentabilis!
O flebilis cothurnus!
Non ſyrma vidit triſtius
Æterna Ditis umbra:
Ad Candidatos ætheris
Jubentur ire Nati;
Ad ſpectra Dira Cerberi
Jubentur ire Patres.
XVIII. Patres viciſſim perditis
Volant ad aſtra Natis,
Maritus inter ſidera
Hirquos ſtat inter Uxor,
Stat Uxor inter ſidera,
Maritus inter Hirquos:
Quos lectus unus junxerat,
Disjungit acta vita.
XIX. Sic à propinquo ſanguine
Sanguis fugit propinquus;
Sic frater à dulciſſima
Avellitur ſorore;
Nec fratris execrabilis
Luctu ſoror movetur.
Rident BEATI lacrymas
Poſt fata ſerò fuſas.
XX. Ergo tributis claſſibus
Piorum & Impiorum:

Victrix triumphat natio
  Dextramque Regis ambit,
Funesta fex, & stulta plebs,
  Sortem gemunt sinistram;
Sublimis illa tollitur,
  Mersatur hæc profundo.
XXI. Supremus infit Arbiter
  Alto fremens ab arcu,
Mox attonantur omnia,
  Stupetque mutus Orbis.
Pavent cruenti Julii,
  Dirique Juliani:
Ipsi tremunt innoxii
  Ob judicantis iras.
XXII. Sed hos amico lumine
  Affatur Imperator,
Jubetque tutos fidere
  Certos beatitatis:
Monstratque cœli regiam,
  Sedesque destinatas
Insontibus, quas invidet
  Infausta sors nocentum.
XXIII. Mox fulminantis impetus
  Retortus in scelestos
Tonat fremente pectore
  Dirumque THETA promit.
Tellus reclude viscera,
  Gentem vora nocentem,
Abite detestabiles
  In Tartari barathrum.
XXIV. Rodebat intus viscera
  Fames atrox, rogabam

Micam

Micam quadræ vel unicam,
Micam unicam negaſtis;
Vos helluones interim
Toto ore devoraſtis
Urbes, agros, provincias,
Ergo ITE, & ESURITE.
XXV. Nam ventribus turgentibus,
Abdomini litaſtis,
Codros, & iros ultimos
Ab atriis remoſtis;
Quidquid volat, quidquid natat
In ventre condidiſtis:
Ergo Phagones incliti
ABITE, & ESURITE.
XXVI. Arentibus cum faucibus
Ardens ſiti æſtuarem,
Quis proximis è fontibus
Noſtram ſitim levavit?
Nec urceum, nec cirneam,
Guttam ve præbuiſtis.
Exarui; recedite
Cum Tantalo SITITE.
XXVII. Nam vos Bibones incliti
Tricongii nepotes
Siccaſtis omnes amphoras,
Cadoſque, culeoſque;
Noſter ſitivit Lazarus
Nec ſtyriam dediſtis.
Arete nunc, ardete nunc,
Totum ſitite PONTUM.
XXVIII. Nudus rigebam frigore,
Gelante Capricorno;

Non lana, non me vellera,
  Non lina confovebant;
Risistis ante limina
  Me vestra palpitantem,
Nec texit ullus penula
  Glacie poloque tectum.
XXIX. Vos interim tot syrmata,
  Pallæque vestiebant,
Tot Cyclades, tot institæ,
  Togæ tot, & theristra,
Tot syntheses, tot gausapa,
  Epomides, lacernæ;
Nunc sorte versa plangite,
  Nudique palpitate.
XXX. Compactus atro ergastulo
  Vita periclitabar,
Quamvis forem non noxius,
  Sed indigus Patroni,
Quis expedivit vinculis?
  Quis solvit innocentem?
In Tartarum descendite
  Et Ditis in catastam.
XXXI. Cum lectulo decumberem,
  Doloribusque victus
Opem tuam reposcerem,
  Opem mihi negasti,
Sic concidi, sic occidi,
  Nullo levante morbum;
In lectulo nunc flammeo
  Plorabis & flagrabis.
XXXII. Si vis medendi docuit
  Et ferre opem nequisti,
Affatibus me dulcibus
  Curare debuisti.

Sed tu jacentem ferreus
Ægrumque tranſiiſti;
O rupe dura durior
Abi ſcelus, PERISTI.

XXXIII. Ignotus hoſpes veneram
Excluſus urbe & orbe,
Acceſſeram mapalia,
Et candidus pruinâ
Locum ultimum ſub tegula,
Fruſtra tamen, petivi.
Adhucne quæris ſidera,
Mox hauriendus Orco?

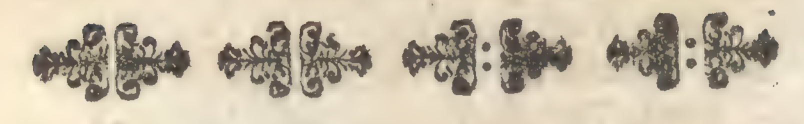
XXXIV. Nonne Advenas excluſeras,
Eliminaveraſque?
Quamvis rigerent frigore,
ſedibus carerent,
Tu lectulo ſub plumulis
Pigrum latus fovebas:
I nunc beatior s
Æternus exul aulæ.

XXXV. Et vos abite in Tartara,
Qui ſimplices tribules
A veritatis tramite
Per improbas loquelas,
Strophas per atque antiſtrophas
Traxiſtis in barathrum.
Ad Cerberum deſcendite,
Veſtrum ſit hoc minerval.

XXXVI. Tu Latro, tu Trifurcifer,
Tu Virginum Stuprator,
Gens execrata adulteri,
Et turba turpis, omnes
Ad antra Ditis pergite
Et uſq;, & uſq; flete,

Purgate Mundum ſordibus.
Stupris tot inquinatum.
XXXVII. Et vos profana ſecula,
Qui ſaxa, monſtra, truncos;
Larvaſque mille Dæmonum
Coluiſtis & Draconum;
Et Conditorem ſiderum
Et orbis Architectum
Tempſiſtis, hinc faceſſite
Acherontici Cyclopes,
XXXIX. Hoſtes abite Numinis
Abite perduelles;
Fas omne damnat impios,
Recedite impiati.
Damnata conſcientia
Vos urget, ite, abite,
Orcique flammas paſcite
In æviternitatem.
XXXIX. O fata funeſtiſſima!
Abitur, heu! abitur,
Et itur in voragines
Ardentium focorum!
Ætnea flant incendia
Et hauriunt nocentes
Confoſſa ſpes, occiſa res,
I ſtulta pompa Mundi
XI. Hæc mille vates millies
Canuntque præcinuntque:
Sed quis movetur vatibus,
Oraculiſque vatum?
Perinde paſſim vivitur,
Ceu nulla mors ſequatur,
Potatur, eſtur, luditur,
Peritur, interitur.

ODE



ODE TERTIA.

ÆTERNA INFERORUM SUPPLICIA.

Quis poterit habitare de vobis cum Igne *devorante ? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis ?* Isai 33. vers. 14.

I. HIate fauces TARTARI,
Æternitatis antra ;
Et vos triformis Cerberi
Rupti patete clathri ;
Monstranda MUNDO Crimina,
Et criminum patroni ;
Prodenda nox tristissima
Et noctis inquilini.
II. Quid, penna, cessas scribere?
Tu Musa dictitare ?
Quid os abhorres dicere ?
Tu mens perambulare ?
Probrosa regna Tænari,
Proserpinæ culinas,

Fer-

Ferri crepumque carcerem,
Furoris officinas?
III. Prodi foras ANACREON
Prodi, Poeta prodi:
Et quas ad ORCUM ſuſtines
Non ſomniando pœnas,
Exempla da mortalibus,
Tuo ligata nervo.
CANTARE quod ſi diſplicet,
PLORARE jam licebit.
IV. Immane pandit oſtium
Telluris umbilicus,
Quod ducit in vaſtiſſimam
Crudelitatis ARCEM:
Et hanc tametſi ferrei
Non clauderent labores
Eſſet tamen vel proprio
Sat peſſulata fato.
V. Foris cubant ad ſingulas
Formoſa monſtra portas,
Quæ tranſeuntes illice
Docent perire palpo:
CRATERA fundunt aureum,
Sed tox con refundunt:
Libas? ſubire cogeris
Hæc NAVIS eſt Charontis.
VI. Typho tumet SUPERBIA,
Librat CUPIDO tela:
LUXUS movet pomæria,
Effrons obardet IRA:
Triſtatur ÆMULATIO;
Diſcinditur SIMULTAS,
Lætatur IMMODESTIA,
MENDACIUM perorat.

VII. LIVOR ciet tyrannidem,
EDACITAS orexin;
VETERNUS odit indolem,
DICACITAS Timorem;
Stat fixa CONTUMACIA,
VIS Legibus potitur;
Hæ ſunt nigri Piraticæ
Cuſtodiæ BARATHRI.

VIII. Et verò præda neſcios
Simul dedit lacertos,
Homo ſimul feralibus
Se vendidit MEGÆRIS;
Heu! ducitur tam nobilis,
Heu! ducitur cremanda
IMAGO magni NUMINIS,
Vivis cremanda flammis.

IX. Scrobs hirriente cardine
Et hinc & hinc dehiſcit,
Factoque vix divortio
Peſtem revelat omnem,
Tantuſque tendit horridum
Deſpectus in profundum,
Ab Arctico contrarius
Quantum receſſit AXIS.

X. In hoc ter illætabili
Omnes habent receſſu
Quos virulentus criminis
Inebriavit hauſtus;
Nec ante Regis ultimum
Minoii Tribunal
In ſe piacularibus
Ulti fuere pœnis.

XI. Veſtras ſilete fabulas
Graiique, Romulique:

Sub VERITATE vivimus,
Nil fingimus Nepotes.
Non vox mihi si ferrea,
Sexcenta sint & ora,
Tanti chaos vel unicum
Sat explicem LABOREM.

XII. Hydræ sedent in limine,
Bicorporesque Scyllæ:
Cinctæque flammis undique
Dentes movent Chimæræ,
Mortem minantur omnia
Barritus, Hostis, Arma.
Fit pugna pro FEROCIA,
CRUDELITAS triumphat.

XIII. Pars expeditis vectibus
Circumfremunt & harpis:
Pars compedes Pyracmònis
Brontæ rotant labores,
Pars æreis improvidos
Longuriis inuncant,
Pars involant, & horridis
Intro trahunt capillis.

XIV, O flebilis mortalium
Vicissitudo rerum!
Quos ante torques aurei,
Quos cinxerant Pyropi,
Quos insecuta syrmata,
Longique sunt elenchi:
Nunc Gorgones, nunc Cenchrides,
Nunc ambiunt Dracones.

XV. Armilla cedit viperæ,
Collare sunt catastæ:
Investe tergum nauticis
Occalluit Camelis;

Stant,& ſtupent: nec ſentiunt
Quod ſentiunt SCELESTI.
Obtuſiores marmore,
Ferroque crudiores.
XVI. Et hos, ubi Plutonius
Jam diripit Satelles;
Vident ubi Tyrannicam
Sub nocte Ditis AULAM;
Heu! quanta deſperatio!
Quis luctus eſt REORUM!
Quærunt, nec uſquam perviam
Fas eſt habere rimam.
XVII. Fundus repandam proruptis
Oppandit os favillis
Inhorret aura turbini,
Globos rotant Camini:
Altè crepant voragines:
Exæſtuant abyſſi,
Vacillat ÆTNA ſtridulis
Exſibilata furnis.
XVIII. Pro! cantus intra vortices
Euripus æſtuoſos
Luctatur, atque gurgitem
In gurgitem refundit!
Qua vertens ſunt omnia
Pix, Sulphur, Ignis, Ira,
Vox excidit, mens deficit:
Pennam color relinquit.
XIX. Quid reſtitas, ô PERDITE.
Quid reſtitas morator?
Deoque fruſtra ſupplicas?
Et ſtultus aſtra prenſas?
Nunquid vides, Trinacriam
Tibi parere FOSSAM

E fundo

E fundo ad usque sidera
Tetram vol are flammam ?
XX. Subi, subi Nefarie
Contemtor æquitatis ;
Subi SCELUS; nunc irrito
Fugam paras labore;
Nil proficis; non effugis,
Jam clausa PORTA, clausa est.
CLAVEM tulerunt æquora,
Stat insoluta PORTA.
XXI. Hic ille formidabilis,
Hic est AORNUS ille ;
Quem tot Prophetæ NUMINIS
Testesque veritatis ,
Tibi frequenter Stentoris
Sunt ore comminati ;
Nunc disce, QUOSDAM fabulas
Non somniasse VATES.
XXII. Quicquid malorum SIDERA
Possunt vel excitare:
Quicquid malorum viscera
TERRÆ resuscitare;
Quicquid malorum TARTARA
Ubique congregare,
Tuis id omne, ô IMPROBE,
Cervicibus paratur.
XXIII. Æterna nox Titanii
Obvelat ore Phœbi,
Late per omnem tetrica
Caligo regnat ORCUM:
Ipsi (quod est mirabile ,
Monstroque majus omni)
Ipsi INCOLÆ nigerrimas
Mutatur hic in UMBRAS. XXII.

XXIV. Ignes quidem fumantibus
Semper crepant ſub ollis:
Sed heu! micare neſciunt,
Tantum cremare norunt:
Norunt, tametſi pabulo
Non nutriantur ullo:
Quin pabulum plorabiles
Coguntur eſſe CIVES.
XXV. Quis ignis unquam vixerat
Funeſtiore taxo?
Quæ flamma ſcintillaverat
Tam lugubri cupreſſo?
Stipantur inſolubiles
Struicibus ſtruices;
Vorantur & durabili
Non pulverantur igni.
XXVI. Informis iras ſufficit
Lymphaticas Enyo:
Huic Proximæ Umbræ proximas
Ferociunt in Umbras;
Se morſicatim ſauciant,
Et unguibus cruentant;
Rident ad iſta liberis
Erinnes cachinnis.
XXVII. Quod poma captet Tantalus
Fallentibus ſub undis:
Quod ſaxa volvat Siſyphus
Per dura terga montis:
Quod hic gemat ſub vulture,
Quod ille ſub dracone:
Quod inſepulti cæteri;
Quantilla pars malorum eſt!
XXVIII. Qui CHRISTIANI vixerant,
Parumque CHRISTIANE.

Illu-

Illustre NOMEN gesserant,
Viraque discrepabant:
Qui FONTE loti lustrico
Se reddidere cœno,
Hi sentient, hi serios
Tum sentient dolores.
XXIX. ASOTUS ille byssino
Tam splendidus paratu;
Negaverat qui LAZARO
Micas dedit catello,
Nunc arefactis faucibus
Hiat, petitque GUTTAM
GUTTAM negavit ABRAHAM,
SITITOR abde linguam.
XXX. Sed impediris scilicet:
Nam quotquot hic tenentur,
Eviscerati propriis
Incommodis recrescunt;
Toto nec est in corpore
Exempta pars dolore;
Non vena, Fibra, Musculus,
Non Nervus, Os, Capillus,
XXXI. Nunc illa quondam LUMINA
Ardentiora flammis,
Rotundiora conchulis,
Sereniora gemmis;
Pro flosculis, & osculis,
Spectaculis, theatris,
Torvos vident Alastoras,
Orci Tenebriones
XXXII. AURES furor crudelium
Exasperat Leonum,
Inconditumque barbari
Tumultuantur Ursi.

Est acta jam Comedia
Chordas remisit Orpheus,
Tragœdias & Nænias
Hi personant Choraulæ.
XXXIII. Torret voluptuarias
Pix eliquata FAUCES,
Repunt hiantem luridæ
Per gutturem lacertæ,
Venena sunt Embammata,
Queis farciuntur ollæ,
ARANEI Tragemata,
Queis ingemunt patellæ.
XXXIV. Cocytus execrabili
Afflat mephiti NARES:
Spirant inexplicabilem
Semesa membra pestem.
Quod Balsamum peccaverat,
Stacteque Cinamumque;
Jam Sulphurato coctiles
Luunt sub amne MANES.
XXXV. Spondæ vices Eburneæ
Ærata præstat Incus;
Ut, quando fulgurantibus
Trahuntur è cavernis
Huc devoluti forcipes
Et malleos fatigent.
Nudi gemunt Vulcanii
Sub ictibus Cyclopes.
XXXVI. Hunc interim dum sustineat
Pulsantium furorem,
Ebulliente sulphure
Lebetes incalescunt:
Stant cacabi creberrimi,
Cucurbitæ capaces;

Re-

Resina cocta torridos
Exultat inter ignes.
XXXVII. Post illa jam tot vulnera,
Titanios labores,
Huc inferuntur lividi,
His excoquuntur ollis
O dura conflagrantium
Fortuna mortuorum!
Dispulverati in pristinam
Coguntur ire massam.
XXXVIII. Auditis hæc ô IMPII,
Auditis hæc, & alto
Nondum tamen vos criminum
Levatis è veterno?
Sed esse COELO pergitis
Injuriique MUNDO?
MUNDO, rei dum vivitis,
COELOQUE, dum peritis.
XXXIX. Væ consecratis chrismate,
Væ frontibus mitratis,
Seu quotquot in re NUMINIS
Versantur oscitanter,
Et inquinatis mentibus
Audent litare COELO;
DIS ipse victimarius
Illos litabit ORCO.
XL. Væ Regibus crudelibus;
Nepotibus Draconis:
Provincias qui jungere
Provinciis laborant:
Tot Inferorum millia,
Tot gentium catervæ
Mundi nequibunt unico
Plus occupare puncto.

XLI. Væ ZOILIS Antiſtitum,
Cenſoribuſque Regum;
Qui frena mordent efferi,
Volunt ſubeſſe nulli;
Arctis premuntur vinculis
Promethei catenis;
Orciniano ſubditi
Perenniter Tyranno.
XLII. Væ gemmeis cervicibus,
Lænisque muricatis;
Pavonibus, Junonibus,
Bullis Neronianis:
Throno ſedebunt igneo.
Prætorii tribunal
Circumſtrepent, & vivere
Cogent rogum Miniſtri.
XLIII. Væ comptulis NARCISSULIS,
Juvenculis comatis:
Qui colla cincinnatuli
Ad annulos retorquent;
Cirri caminos nutrient:
Glomique turbinati:
Aſſa micabunt penduli
Semper ſub aure flocci.
XLIV. Væ ſordidis abſconditi
Cuſtodibus metalli,
Philargyris cunctantibus
Ex Euclione natis;
Nec plumbeum qui proferant
Rogantibus quadrantem,
His incubabunt Cerberi,
Ætariis ut illi.
XLV. Væ Cypridis Lenonibus,
Procis, Lupis, Cynædis:

Emasculatis frontibus,
Prædonibus PUDORIS.
Fusi jacebunt horridas
Per ignium cavernas:
Molaribusque adulteræ
Saxis prementur urnæ.
XLVI. Væ furibus rapacibus,
Et ungibus picatis,
Quos sæpe clemens audiit
Laverna supplicantes.
Non Æacum vos fallitis,
Non Diphtheram Tonantis:
Mundo patebunt omnium
Strophæ Lavernionum.
XLVII. Væ Cœnularum Regulis,
Triariis coquorum,
Amystidas qui ducere
Bovem vorare possunt;
Suas in illos Cerberi
Vomet cloaca sordes,
Plenisque Lethen congiis,
Plenis trahent diotis.
XLVIII. Væ litium fautoribus,
Et fraudium magistris,
Quorum labor contendere,
In jura vim vocare.
Diris ab infensissimis
Quondam deartuati
Totum videbunt Tartarum
Suo natare tabo.
XLIX. Væ fabulosis dogmatum
Auctoribus novorum:
Verique proditoribus,
Apostatis nefandis,

Ut ſemper iſtic fabricant
Novas, novaſque ſectas,
Sic ſemper illic ſentient
Novas, novaſque pœnas.
L. Væ cernuis inanium
Cultoribus Deorum,
Bacchi, Gradivi, Mercuri,
Dialibus Camillis.
Hic eſſe cernunt PERFIDOS
Quos credidere DIVOS:
Hic hic tonabit JUPITER,
Hac ille Rex in Aula eſt.
LI. Væ centies, væ millies,
Et millies, & ultra,
Decreta quiſquis judicis
Neglexeras ſupremi:
Eſt lata jam ſententia;
Flagrabis, heu flagrabis.
Semperque funeſtiſſima
Flagrabis in favilla.
LII. TELLUS nequit ſuccurrere;
COELUM recuſat ire:
DEO libet te perdere,
Vult PLUTO te perire:
Damnatus es, ligatus es,
Spes omnis exulavit,
ÆTERNITAS, ÆTERNITAS,
Æternitas ligavit,

ODE QUARTA.
ÆTERNA BEATORUM GAUDIA.

Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS iis, qui diligunt illum. 1. Cor. 2. verſ. 29.

I. QUid? ah! quid hæres arida
VIATOR inter oſſa?
Compactus in teterrimum
Mortalitatis ANTRUM,
Ubi longa mors, & dura ſors
Pugnantque fluctuantque:
Ubi curta res, & ſera ſpes
Luduntque ſubruuntque.
II. ABJECTE! quin Olympicos
Nictu laceſſis ignes!
Mentem levas ad conſcia
Tui doloris ASTRA:
Ad expeditæ lucidam
FELICITATIS Aulam.

Quæ

Quæ vincit omnes omnibus
Leporibus lepores.
III. En! ut Bootes aureum
Rotet per aſtra currum!
Pollux eat cum Caſtore,
Situda Pleias imbre;
Enſemque Orion evibret,
Sagittifer ſagittet;
Fundantque mille lacteam
Se lampades per ORAM.
IV. Summo propinquus cardini
Arcturus ut laboret:
Et Heſpherum de Phoſphoro
Præceps Diana mutet:
Ut Hercules defulminet
Hydramque Scorpiumque;
Phryxea pellis Colchico
Scintillet in metallo.
V. Exurge Mens; Saturniam
Tandem relinque VALLEM.
Exurge: te per climata
Mundi utriuſque libra:
Trans ipſa cæli cætula
Volatilis penetra:
Qua ZONA fert eburneum
Molita pelle POSTEM.
VI. Hem! fallor; an retrogradas
Senſim relinquo terras?
Longe recedunt mœnia;
Vix ulla paret umbra.
Fugére turres, Appuli
Evanuere montes:
Nihil, nihil ſunt omnia:
Vale moleſta TERRA.

VII. Prô! quam lubens ô PATRIA,
Quam cerno te triumphans!
O centies! O millies!
O sæpius cupita!
Quis Phœbus, aut quis Pegasus
Sat exhibebit unde,
Quâ tinctus, istam prædicem
Pro dignitate FORMAM?
VIII. Jurate Cœlo CLAVIGER,
Tu pessulum retorque:
Admitte PETRE supplicem
Astris, tibique vatem:
QUADRATA duc per atria,
Altis superba tectis:
Da, quæ videre nesciunt,
Qui negligunt mereri.
IX. IO TRIUMPHE! sedibus
Potimur invidendis:
Fores crepant, & gemmeis
Vertuntur in columnis:
Nudata voto pervii
Hiant theatra cœli:
Admittimur. Bis dicere
Jam fas: IO TRIUMPHE!
X. Superi! quod hoc spectaculum!
Et hinc & hinc stupendum!
Nituntur AURO mœnia,
AURUMque sunt & ipsa;
Sunt AUREIque Cardines,
Sunt AUREIque postes:
AURUM platea est optimum:
Nil calco, præter AURUM.
XI. Jaspis & Crysoprasus,
Topatius, Beryllus;

Et

Et Sardonyx,& Sardius,
Sapphirus,& Smaragdus,
Et quidquid Indus omnibus
Gangeſque volvit undis,
Id omne totis fontibus
Confluxit huc decoris.
XII. Faceſſe SOL, Titanios
Hæc ridet URBS caballos:
Faceſſe LUNA; cornibus
Non indiget biſulcis.
AGNUS coruſcus INCOLIS,
Qui præſidet beatis,
Hic hic perennem dividit
Bellis diem labellis.
XIII. Nunquam tenebras attulit
Dux noctis Heſperugo:
Nunquam lucerna defuit,
Domus relucet AGNO:
Nunquam pruina ninguidos
Huc advocavit Auſtros:
Nunquam hic opaca roridam
Ploravit aura nubem.
XIV. Tot nempe SOLES aureis
Videntur in quadrigis,
Quot OPTIMATUM millia
Cœleſtium videntur;
Quot ORDINES,quot ORDINUM
Clariſſimi TRIBUNI;
Quot optimorum Civium,
Mortalium PATRONI.
XV. Salve TRIAS ſanctiſſima;
Cui debeo,quod aſto.
Salve MONAS celſiſſima;
Quam millies ſaluto:

Summum tibi sub regio
Ardet Tribunal ostro:
Æterna p stremissimus
Cui vota dico SERVUS.
XVI. Et tu beata proximam
Quæ vindicas CATHEDRAM:
O VIRGO, MATER Numine!
O magna pars salutis!
Tu prompta semper indigo
Patrocinaris orbi:
Tu pessimo das optima
Numquam noverca vati.
XVII. Stant CHERUBIM, stant SERA-
Passis decentes alis, (PHIM
Magnaque voce concrepant
Chordas, chorosque tentant
SANCTUS per astra dicitur,
Redit per astra SANCTUS:
Alterna nempe, ô Musici,
Et his placent Camœnis.
XVIII. BAPTISTA lævus accubat
Crudis satur cicadis,
Ovatque lætus, hispido
Quondam rigens echino,
Et quod Tyrannus ebriâ
CAPUT revulsit hastâ,
Nunc ille tollit omnibus
Sublimius Monarchis.
XIX. Annis sedent spectabiles
Et sanctitate PATRES,
Cum MOSE rarum posteris
Exemplar ABRAHAMUS,
Armatus in dulcissimum
Deo jubente gnatum:

Et

Et gnatus ipſe patrio
Jam tutior ſub ictu.

XX. Cœleſtibus notiſſimi
Oraculis PROPHETÆ.
Longo recumbunt ordine
Elatiore ſede:
Volunt futuri præſcias
Necdum tacere chordas;
JESSÆA vox, plus Orpheo
Canora vincit omnes.

XXI. Apoſtolorum lumina,
Graviſſimus Senatus;
Cœli ſerenant compita,
Terris probata virtus:
Vivæ ſalutis BUCCINÆ
TUBÆQUE Veritatis,
Mundi fuere, perpetes,
Mundi cluent MAGISTRI.

XXII. Quid PURPURÆ clariſſimæ?
Victoriæ TROPÆA?
Fortiſſimique MARTYRES,
Veriſſimique TESTES!
Hi pila geſtant; ludicras
Hi ventilant Machæras:
Hos ornat Haſta, hos Vincula,
Crux, Tela, Saxa, Flamma.

XXIII. Et vos viri doctiſſimi,
Ad LAUREAM vocati,
Nullo rubentes ſanguine
Mori tamen parati;
ANTONII, CHRYSOSTOMI,
IGNATII, PHILIPPI;
Vos SORTIS hujus cæteri,
Veſtro eſtis ore digni.

XXIV. Vos elegantes, candidis
VIRAGINES corollis.
O BARBARÆ non barbaræ!
Veræque MARGARITÆ:
Vos mille cum SODALIBUS.
Versu graves & ore,
AGNUM secutæ floridis
Cantatis in viretis.
XXV. DEUM bonum! quod istud est
Amœnitatis æquor?
Quod gaudium, lectissimam
Habet SODALITATEM!
In longa passim sigmata
Omnes simul recumbunt:
In lectulis Convivio
Omnes beantur uno.
XXVI. Post hos inenarrabilem,
Videor videre turbam;
Et gente, & ortu, & nomine,
Et lingua, & ore, & arte,
Et cultu, & orbe, & ordine,
Et sorte discrepantes::
Solo pares certamine,
Palma, loco, salute
XXVII. ASSUERE, mensas censeo,
Unctasque tolle mappas
Insulsa ponis; fumidæ
His nauseantur ollæ;
Deo fruuntur ferculo:
OPERCULUM beatum!
Cibo quis unquam pastus est
CONVIVA lautiore?
XXVII. Stellata per TRICLINIA
It linteatus ipse

Po-

Ponitque CHRISTUS nobilem
MODIMPERATOR escam:
Ovantibusque cœlite
Nectar propinat auro;
Vivi fluunt perennibus,
Siphonibus LIQUORES.
XXIX. Festæ volant; & sobriæ
Ultro, citroque voces:
EVAX! INEBRIAMINI
CHARISSIMI! PERACTUM EST!
EVAX! IO! FELICITER!
BELLE! PROBE! BEATE!
CALCAMUS ASTRA! sordidi
Valete tesqua Mundi.
XXX. Hic narrat, à se perfidum
Victum esse JULIANUM
A MAXIMINO traditam
Ostentat ille PALMAM.
Hic à NERONE clarus est.
Hic COMMODUM triumphat.
Est salvus ærumnabili
Jactatus ille fato.
XXXI. Sic gestiens in Patria
Memorat duella Miles,
Sic in quieto Navita
Ridet pericla portu:
Sic dulce censet, ferreas
Quisquis tulit catenas,
Longo suum percurrere
Ludibrium cachinno.
XXXII. Opta, quod est pulcherrimum;
Jam possident BEATI:
Opta, quod est dulcissimum;
Fruuntur hoc Beati.

Quicquid vel ornat corpora,
   Vel mentibus decorum est:
In hos manu largissima
   Dispensat AUCTOR orbis:
XXXIII. Abstergit ipse lachrymas
   Pro se DEUS profusas;
Salsumque molli spongiâ
   Proscribit ore fontem:
Quisquis solebat vitreis
   Culpas lavare guttis;
Guttas modo, illustrissimas
   Videbat esse GEMMAS:
XXXIV. Pastu nihil suavius,
   Salubriusque potu:
Toga nihil venustius,
   Sublimiusque sellâ,
Verbis nihil prudentius,
   Perfectiusque factis:
Motu nihil velocius,
   Subtiliusque tactu.
XXXV. Illis pares nec Æoli,
   Pares volent nec Euri;
Nec obstet imperterriti
   Moles ahena muri.
Chrystallon, ut Phœbejus
   Impune transit æstus;
Sic qua meare cunque stat
   Nil uspiam repugnat.
XXXVI. Non ipse contra flammeus
   Audet venire Pluto:
Herbamque porgunt luridæ
   Victoribus Megæræ;
CUPIDITATES proditis
   Dant sponte terga castris:

Cun-

Cunctis vocatur unico
Hic unice TRIUMPHO.
XXXVII. Æterna PAX victricibus
Coronat astra PALMIS;
Lauro virent palatia,
Grata madent OLIVA:
Croco rubent & murice,
Dulci fluuntque melle:
Odora fragrant BALSAMA
O REGNA ter beata!
XXXVIII. Non hic cruentus lividas
Spirat GRADIVUS iras,
Non hic anhela pallido
FAMES vacillat ore,
Non ulcerosa tabidi
Regna libido MORBI;
Non hic laborat Atropos,
Nec ulla fila scindit.
XXXIX. Absunt procul dicteria:
Procul NERONIS œstra,
Leges DRACONIS exulant,
Non huc rei propinquant:
Non TUCCIUS; non flebilis
Auditur hic egestas:
Nemo rogatur frigidâ
Mendicat in lacerna.
XL. Ad sæcla rursus AUREA,
Qua venimus, reditur:
Ignorat illa FERREA
Qui nubibus potitur.
Fugere NOCTES, candidi
Jam prodiere SOLES:
Fugere PESTES, horridæ
Evanuere BRUMÆ.

XLI. Latè per omnem frondea
  Æstas perennat HORTUM:
Sunt hic Rosa, sunt Lilia,
  Saliunculæque bellæ:
Ligustra sunt, Anetha sunt,
  Vacciniumque molle.
Hic, optimorum quicquid est
  Ubique, flosculorum est.
XLII. Nullus virenti in margine
  Arbusta tondet HIRCUS.
Nec turbat UNGUIS stirpium
  Nivesve purpurasve:
Nec ulla Nympha noxiis
  Perdit roseta plantis:
Nec vulnerat dulcissimam
  Hyblæa turba prædam.
XLIII. Quid Arbores? qui Arborum
  Fœtusque, verticesque?
Quid poma nobilissima?
  Ficusque; amygdalæque?
Passim leguntur sportulis;
  Leguntur, & supersunt;
Totusque pendet unico
  Autumnus ex RACEMO;
XLIV. Et illa montis arduo
  Quæ surgit umbilico
Celebre nomen optimæ
  ARBOR decora VITÆ:
Pro! quanta vincit æmulas
  Lepore? Flore? Prole?
Gustatur? immortalibus
  Vetat perire POMIS.
XLV. Delectat ergo immobili
  VITAM ligare clavo?

Sen-

Sentire nullo gaudia
 Interpolata luctu?
Ridere, quicquid flebile?
 Nullis patere telis?
Adverte: canto Delphicis
 Tibi certiora monstris.
XLVI. Sunt, qui per alta sordium
 Tentant adire cœlum;
Sunt, qui rosis tantummodo,
 Inambulantque plumis;
Sunt; qui venire PENSILI
 Volunt ad astra curru;
Sunt, qui putant latissimam
 Cuivis hiare PORTAM
XLVII. Falluntur, ah! stultissimè
 Falluntur imperiti;
ANGUSTA (Christo credite)
 ANGUSTA porta cœli est.
Per Isthmon itur tutius:
 Vix imò porta RIMA est.
Non imo RIMA, Lydiæ
 Fallax acus FORAMEN.
XLVIII. Per hoc CAMELE, maximo
 Tun' ambulare gibbo?
Qua sæpe Sartor irritum
 Jubet meare filum?
Majoris est, O impii
 ADAMITÆ, laboris,
Cum LAUREA, sub PURPURA
 Sedere cum BEATIS.
XLIX. Quid ergo segnes lubrico
 Hæretis in profundo?
Quin ASTRA mecum scanditis,
 Et gnaviter subitis?

Octo VIAS invenimus,
VIAS canemus Octo,
Quibus pio (non fallimus)
Placebitis Tonanti.
L. Qui ſponte patrimonia
Sprevere luculenta,
Duo reclines aſſere
Sub duriore veſte:
Volaque paſſa frigidam
Captantque, potitantque;
Nec mente NUMMOS ambiunt,
Nec ſacculos BEATI:
LI. Qui MITITATE lacteos
Subæmulantur agnos:
Iram palati ponere,
Bilemque temperare:
Et mella verba condiunt,
Felli, ſalique parcunt:
Nihil minantur, ſupplici
Nihil negans, BEATI.
LII. Qui luctuoſam quæſtubus
Egere ſæpe Prognen,
Mœſtoſque nulla ſqualidi
Culpa tulere caſus:
Vivi per ora largiter
Cum volverentur imbres:
Crebris ſonarent omnia
Singultibus, BEATI.
LIII. Qui deferunt ad ſobrios
Jejuna membra ſomnos,
Sitire norunt, turbidi
Libare flumen Iſtri:
Aſtræa quos refrigerat
Celſo redux Olympo;

Quos æquitatis regula
Ducit Themis, BEATI.
LIV. Qui lata pandunt viſcera
Cunctis amica Cordis,
Cornuque fundunt divite,
Quicquid latet caniſtris:
Tum ſi qua vecors lividi
Peccavit ira vulgi,
Altis ſepulta noctibus
Obliterant; BEATI.
LV. Qui corde mundi fœtidas
Nocentium cloacas,
Ludum, Jocum, Libidinem,
Faſtum, rapacitatem,
Nec ferre, nec defendere,
Probare nec ſolebant.
Candente loti purius
Coagulo, BEATI.
LVI. Qui Jura PACIS clauſo
Compeſcuere JANO,
Manuque ſemper AUREUM
Præ ſe tulere RAMUM:
Lites & arctos Litium
Funes abominati:
Qui charitatis baltheo
Cinxere ſe, BEATI.
LVII. Qui Magna docti perpeti,
Adverſa nulla curant;
Duri ferunt convitia,
Et fronte ſunt ſerena.
Illapſus etſi proximam
Orbis trahat ruinam,
Pulſentque fata, & ultimis
Premant modis, BEATI:

LVIII. Cum dente ſævo Parthici
Ferociunt leones.
Cum ſpumat Adriaticæ
Inſana vis procellæ:
Cum ſævit Auſter, ſaxeo
Iraſciturque nimbo,
O ter beati! ô omnibus
Solatiis BEATI!

LIX. Nunquam tuendo lumina
Hos hauſerant lepores:
Nec aurium conchylia
Hos clauſerant favores;
Humana nunquam pectora
Hos ſenſerant amores:
Tui quid, ô mortalitas,
Qui non nequeunt labores!

LX. Hac CHRISTE vivam PATRIA,
Hoc permanebo REGNO:
Hinc nemo pellet: illicet
Torque, ſeca, flagella:
Hæc TERRA, ſola hæc CIVITAS
Placuit, placet, placebit.
Hic æviternus (claudite)
Morabor INQUILINUS.

Vivere tota vita diſcendum eſt: &, quod magis fortaſſe miraberis, tota vita diſcendum eſt mori. Sen. *lib. de brevit. vita.*

CER-

CERTAMEN POETICUM SUPER LESSO MORTUALI,

Authore Matthæo Radero, S. J.

Horrenda mors, tremenda mors,
Telo minax & arcu,
Fatale torquet ſpiculum,
Nulla quod arte vites.
Vt fumus evaneſcimus,
Eliminamur omnes,
Abibis hinc fulgentibus
Non flectitur metallis.

Rudolphus Mattmannus S. J. ſic tranſtulit.

LEthiferam intentat crudelis Parca ſagittam,
Qua Juvenem abrumpit ſtamina quaq; Senum
Et maria, & terras irato perfurit arcu,
Nec prece, nec blandis flectitur illa jocis.
Aura rupit cinerem, Mors atro funere vitam
Nec quamvis fugias ad Tanaim effugies.
Quo tibi divitiæ! quas tecum aufferre negatum eſt,
Umbra ad Letheas ibis inanis aquas.

Iacobi

Jacobi Bidermanni S. J.

IRata volucris sagitta Parca,
Nostros pervigil arbitratur annos,
Laxato volat impotenter arcu,
Nullo non docilis ferire ludo.
Fumum dißipat Aura, Parca vitam,
Nulli parcere docta Parca vitam,
Arvo tu licet imperes & auro:
Ibis, quà properabit, ibis, ibis.

Hieremiæ Drexelii. S. J.

EFfera mors arcu volucrique celerrima telo,
Tela inimica manu præcipitante vibrat,
Indomito de more furens, sitienique cruoris
Mirificat nullis seria bella jocis.
Ut fumus sic vita volat dilapsa per auras,
Ipsaque vita suæ semina mortis habet.
Mille implacatam non placant jugera Mortem,
Nec tu aliud, quam omnes ibimus, ibis iter.

Simul fores pulsaverit,
Iube valere vitam;
Amica turba deseret
Te membra deserentem,
Intrabis exclusißimus
Iter tenebricosum,
Tecum feres, quod egeris,
Non auferes quadrantem.

Nam tibi cum fati gravis imminet hora, propinqui
Extremum ingeminant salve & Amice, vale.
Atque abeunt, Tum tu socio desertus ab omni,
Mortis inis, nullo te comitante, vias,
Ignotum per iter proficisci cogeris; antè
Non tibi tritum ullo nec duce nec comite,
Culta tamen virtus vivo tibi fata sequetur,
Solaque ab exequiis illa futura tua est.

Supremis ubi luxit hora fastis,
Tunc SALVETO, perenne tunc VALETO.
Dilapso fugis ilicet propinquo
Certas incomitatus in tenebras
Solus quærere solus invenire
Cæcam cogeris ambulationem:
Quod virtutis habes, habeto: solam
Hanc hæres tibi sarcinam relinquet.

Cum tibi Persephone supremam luxerit horam,
O salve, & morti præda litanda, vale.
Qui te quæsierant, jam dilabuntur Amici,
Et tuus, est nemo qui velit ire, comes.
Audin'? Mors pulsat solus migrabis ad umbras,
Cœcam cogêris solus inire viam.
In terram referes, si quid virtutis habebis,
Nec tecum hinc aliud ferre, sineris onus.

Genæ rigebunt cereæ,
Fax luminum fatiscet.
Nec pectus eluctabitur,
In ore vox dehiscet;
Laudata forma concidet;
Arteriæ pavebunt;
Gelu madebis horrido.
Obsessus à Charonte.

Tunc surget gelidus collapso pallor in ore,
Atraque nox tenebris lumina victa tremet.
Et fremet obsessum curis miserum undique pectus,
Mutaque pro verbis murmura lingua dabit.
A vultuque tuæ fugiet decor ille juventæ,
Nec peraget soliti vena tenoris iter.
Frigidus ac toto manabit corpore sudor,
Imaque torquebit lapsus ad ossa dolor.

Tunc toto macies sedere vultu;
Fractis lumina tunc mori vitellis;
Crebris pectora tunc pavere curis;

Tunc

Tunc muta titubare verba linguæ;
Bella cedere tunc juventa formæ;
Ægras tunc cruor impedire venas:
Tunc sudore gelatus æstuabis,
Cum frenis dolor irruet solutis.

Horrida diripient rugarum nubila vultum.
Deseret extinctus sidera bina dies.
Latrabunt tremulo præcordia saucia luctu;
Vocis formido plurima claudet, iter.
Debebit belle flos deflorescere formæ,
Torpebit segni languida vena metu.
Manabit gelidus sudor per membra tremenda,
Ingemet occultis ipsa medulla malis.

Te lectus uret anxius,
Curis cor exedetur:
Cui vita vivens dictus es,
Defunctus ipsa mors es,
Avere te qui millies
Iussit, jubet valere,
Postesque furtim transvolat,
Quos ante basiabat.

Qui nuper jucundus eras, & charus amicis,
Natura jam illis diceris esse gravis.
Te sine qui dudum se vivere posse negabat,
Ille tuam, visa ceu fugit angue, domum.
Et tua respiciens tacito pede limina, furtim,
Præterit, & qui sis jam quoque nosse negat,
At te lectus habet plorantem & acerba gementem,
Ægraq; mens miseris angitur usque modis.

Qui te noverat antè, foveratque,
Nunc horret, metuitque, despicitque,
Qui diripuit perennis hospes,
Iam notos cavet avius penates,
Rapto limina præterit meatu?

Nulli

Nulli nosceris amplius sodali.
Lecticam premis, ingemisque pressus;
Angit spiritus æger, angiturque.

Qui prius esse suum blandus, te dixit ocellum,
Ex oculis primus te movet ille suis.
Hospite quo pinguis risit tua mensa perenni,
Largum ridet adhuc ille sed ante fores.
Cumque tuas transit solum oblique aspicit ædes,
Et te cum reliquis se quoque nosse negat.
Tu tristi suprema toto suspiria fundis,
Annalis vitæ dum legis ipse tuæ.

Pestem creabis naribus;
A te fugabis omnes:
Obsepientur ostia,
Orisque nariumque:
Foras foras prepera foras
Catharma pestis, horror:
Opertus altum dormies
Interstrepente nullo.

Mox gravis extincti vitiabit corporis auras,
Et propius notos stare vetabit odor.
Ora manu naresque prement, qui cominus ibunt;
Submotumque procul te ocyus esse volent.
Cede domo tandem vetus & gravis incola cede,
Exterret mœstos umbra vel ipsa Lares.
Os velant oculosque tibi requiemque precantur,
Hic tibi perpetuus somnus & unus erit.

Halabit nocuas cadaver auras,
Et stantes odor insolens fugabit.
Sed tu nantea nariumque pestis
Tota cedere publico juberis.
EXI, jam satis est, cadaver, EXI,
Vivos mortua terret umbra vultus.
Hic altum tegeris, quiescis altum;
Surdas hic nihil excitabit aures.

Tunc animam exanimum ſpirabit corpus olentem,
Jam peſtis quondam naribus illicium.
Sed teget os ſtomachans, polcent, velamina nares,
Atque domus dominum reſpuet ipſa ſuum.
Exi, jam ſatis eſt, caveam tibi quære cadaver
Exangues infert mortua larva metus.
Hic tegere, hic longum fas eſt dormire ſoporem,
Hic ſomnos poterit rumpere nemo tuos.

Propè ante mortem mortuus
Cadaver efferere.
Lamenta erunt ſolatio
Vxoris ac nepotum :
Cras lacrymæ te condito
Vertentur in cachinnos.
Sed tu ſubi ſcrobem ſubi ;
HÆC FOSSA SORBET ORBEM.

Nec mora, cum corpus, vitaque & ſanguine caſſum
Ingeſtâ raptim contumulatur humo.
Quid gnati, & charo conjux viduata marito ;
Solamen lacrymas triſte doloris habent.
Sed brevis eſt hic luctus heri quæ fleverat uxor,
Cras iterum riſus illa, jocoſque dabit.
Tu vero obſcuro tumuli concluderis antro,
Hanc fati legem nemo migrare poteſt.

Vix verò moriere jamque foſſo
Omnes funera ſubruent ſepulchro ;
Solamen tibi poſt humum parabunt
Lamentabilis uxor & nepotes
Nec totam lacryma diem madebunt,
Cras ſiccos iterum dabunt cachinnos.
Sed tu dejiciere, nec reſiſtes :
Hic nulli licet eſſe contumaci.

Nondum defecto frigebunt membra tepore,
Jamque patens raptim conteget oſſa ſolum.

Supre-

Supremum solamen erit cum pignora & uxor
Manabunt laceris flumina mœsta genis.
Hæc tamen una dies siccabit flumina? cernet
Postea jam risu lumina sicca, dies.
Tu vero abjiceris, neque fas est velle reniti;
Nullam à causidico lex timet illa moram.

Specum jacentis incolunt
Venena, bufo, vermes;
Hos aulicos hac aula fert,
His gratus imperabis.
Tributa pendes vermibus
Stipendiumque blattis:
Fas his erit grassarier
Per ossium medullas.

Impastæ expectant hac te sub mole colubræ,
Plurimus & qui imo carcere bufo latet.
Illa tibi hos vernas, hos & dabit aula clientes,
Hæc tibi in amplexus obvia turba ruet.
Certatimque omnes rapient tua membra, trahentque
Pones gratuidas vermibus ipse dapes.
Illapsi errabunt per caulas corporis omnes,
Utque volent de te, quodque volent statuent.
Expectant tumulo latenter imo
Bufo, vipera sordidique vermes.
Hos vernas numerabis, hos clientes
Hos complexibus indues cupitis:
Hi carpent epulasque, cœnulasque
Nullis pocula præstinanda numis,
Labentur per & ossium medullas,
Et voto sibi consulent inemto.
In tumulo expectant vermes pleno agmine, membris
Atque saginandi vipera, bufo tuis.
Rosa palatinam hanc saturabunt viscera turbam,
Quæ domino panget basia crebra suo.
Convivas epulo mactabis dapsilis istos.
At largas redimet symbola nulla dapes;

Ossa terebrabunt, scrutabunturque medullas
Ad lubitum cunctis ista popina patet.

Cognata gentis atria
Mox finient dolorem;
Semestre ducent lugubre
Vertentque mox colorem.
Levem precata cespitem,
Perenne te silebunt,
Hæres talenta dividet,
Te divident lacertæ.

Tempore non longo, de tot tibi sanguine junctis,
Mœrebunt mortem vix duo tresve tuam.
Atque ex more suo pullas in funere vestes,
Signa sui luctus non diuturna ferent.
Manibus, ut bene sit bene sit cinerique vovebunt,
Exiguus de te postmodo rumor erit;
Diripient avidè (dum rodunt viscera vermes)
Abs te congestas alter & alter opes.

Pauci de melioribus propinqui
Fletu funera longiore ducent:
Atra pallia sordidata lanæ
Semestris feret atteretque luctus.
TELLVREM tibi tunc LEVEM vovebunt
Et nunquam memores tui redibunt,
Corrasum quoque divident metallum,
Dum te dividet, exedetque bustum.

Flebitur haud longus pullatis lessus amicis,
Qui gemat è multis unus & alter erit.
Exequias ibunt atratâ in veste; videbit
Purpureas iterum septima Luna togas.
Vixque tui jam turba memor, pro more vovebit,
Nec rigidi molem cespitis ossa ferant.
Nil lacrymans hæres absumit Cœcuba, vulgus
Reptile serpentum dum tua membra trahit.
Vertente Capri sidere,
Pulvis cinisque fies,

Via-

Viator, ossa transiens
Scitabitur, quis hic est?
Hiant taverna luminum,
Exenterata calva est,
Calcata costa truditur,
Deletus excidisti.

Corporis at reliquum bisenis mensibus actis,
Est præter cineres, præter & ossa nihil.
Usque adeo ut calvam qui pelle pilisque vacantem
Aspiciat, possit quærere: qui fuit hic?
Aurea cæsaries defluxit vertice toto,
Luminibus vacui stant duo fronte sinus.
Ossaque nuda jacent toto dispersa sepulchro,
Dilapsa est etiam nominis umbra tui.

Sic unus se ubi circumegit annus,
Iam toto caro vanuit sepulchro;
Vt visâ neque pelle, nec capillo,
Possim quærere CALVE, QVIS FVISTI?
Crisporum caput inscium & pilorum,
Stant binis vacui sinus ocellis,
Et nudis manet ossibus superstes
Rerum desita mentio tuarum.

Sol ubi bis senis orbem concluserit astris,
Vix erit è toto parva quod urna feret.
Floriduli cum carne pili fugere sepulchro,
Ex calva ut liceat quærere, TU QUIS ERAS?
Jam vetitum cirris per frontem ludere: stellis
Pro geminis gemina nox sedet atra specu.
Jam tua roduntur parasitis ossa colubris,
Jamque tui nemo est, qui fuit ante, memor.

IGNOTA LVX EST VLTIMA
Quam nullus auguratur
Cum Parca cædit Ianuam,
Est pessulus trahendus:
Natos Avosque surripit,
Vt fors, & atra sors fert:
Sceptrisque Reges exuit,
Et cogit esse plebem.

Est hominum nemo cui scire, aut dicere fas est,
Aut unde, aut qua sit Mors aditura viâ,
Ipsa inopina autem quando adstat, & ostia pulsat,
Convulsi postes sponte, seræque cadunt.
Abducit, seu quis vigeat, seu frigeat annis,
Et nullum est fugiat quod Dea sæva, caput.
Sceptra superborum non horret frangere Regnum,
In visis subigit ferre pedemque choris.

Fas nullis puto nunciare linguis
Fatalem necis ingruentis horam,
Mors nostras ubi pulsat ad tabernas,
Obstantes reserat proterva portas,
Canos undique ducit ac Ephœbos,
Omnes imperat illa, nullus illam,
Frangit sceptra superbiora Regum,
Et statas jubet ingredi choreas.

Fas nulli est tabulas arcani cernere fati;
Et certam præsens non habet hora fidem.
Cum mortis quatiet metuenda falarica postes
Mille seris firma mille cadentque seræ.
Non frontis nebulæ, non oris purpura parcas
Demulcent; tetricæ sunt sine fronte Deæ,
Nil Parcæ parcunt, etiam diademata calcant,
Ad furvos Regem cum citat urna lares.

Ex invidenda regia
Pressâ fereris arca;
Laqueare nares fulcient,
Gens Christiana pensæ
Par primus hic sit ultimis;
Stat Crœsus inter Iros.
Vna tumet diecula;
Mox aura difflat aulas.

Regia marmoreis non hic suffulta columnis,
Sed datur exigua & facta sine arte casa.
Scandere nec labor est, naso tectum incubat ipsi.
Quæ cano, suspensa quisquis es, aure bibe.

Exi-

Eximius nemo est. Jus & mos omnibus idem.
Æqualem hic sedem Crœsus & Irus habent.
Scilicet hac fini stat Regum arctata potestas:
Hoc pretium crassi nempe laboris habent.

Augusto minor urna tunc feretro
Magnas æmula provocabit aulas,
Tectum naribus incubabit ipsis,
(HUC ADVERTITO CHRISTIANA PLEBES)
Majestas & in ordinem redacta
Mendicos erit inter inquilinos.
Paucis omnia finiuntur annis,
Hanc mortalia gratiam reponunt.

Sola brevem dominum comitatur fida Cupressus,
Angustum Augustos tumba tegit solium.
Curvatæ nares tecto incumbente premuntur,
Hæc functos (PIA PLEBS CERNE) theatra [manent.
Plebejos inter centenos purpura squalet
Arctanturque una sceptra ligoque casâ.
Omnia sic hominum modico clauduntur ab ævo,
Lubrica sic Mundi fallere regna solent.

Cui regna, vectigalia
Relinquis & Quirites;
Ebur tuum fert exulem;
Ferunt, tacentque cives,
Arces, & alta turrium
Effossa subruuntur:
Sub mole tu ludibrium,
Depasceris colubris.

Quis jã dehinc populos? & quis moderabitur urbes?
Et tibi possessas dehinc quis habebit opes?
Alter habet solium, & vacua jam regnat in aula
Te reducem in lucem nemo videre velit.
Dejectæ turres versæ cum montibus arces,
Æquaque sunt imo reddita tecta solo.
Tu pulsus regno vitaque haud nosceris ulli:
Vilis & in tumulo vermibus esca jaces.

Cui

Cui cives suberunt dehinc & urbes?
Cui portoria, cui tributa pendent?
Sublimi sedet alter in curuli,
Tu nulla revocaberis querelâ
Aulæ culmina mœniumque valla
Una subruet æmulus ruina
Tu pulsus tumulo premêris alto,
Vilis vermibus esca viperisque.

Quem nunc formidant populi cui nœnia parent?
  Cui dominoante tibi, pensa tributa ferunt?
Alter habet celsas pòpulo claudente curules,
  Nec refodit cineres ulla querela tuos.
Aereas moles æquataque Pergama cœlo
  Æquat nunc imo vasta ruina solo.
Tu saxo premeris, te vilis arena coercet,
  Vermibus est corpus rixa gulosa tuum.

Mors ergo cum te messuit;
  Iam nemo te requirit;
Amatus & dum visus es:
  Paroemiam revolve,
Amica tecum nomina
  Morientur & tegentur;
Quid heu! quid has affanias
  Exordium petessis?

Ergo cum tenuem fueris mutatus in umbram,
  Aut ubi sis? aut quid, nemo rogabit, agas?
Nam vetus & verum est; vulgi quod dicitur ore;
  Quantum oculis animo tam procul ibit amor.
Nomen amicitiæ, sive est quid sanctius illo,
  Marmor idem functi quod tegit ossa, tegit.
Heu malè! quisquis amat fluxa hæc & inania rerum
  Talia cui sapiunt, ah! sapit ille nihil.

Sic cum desinis interesse vivis,
Nostris desinis interesse curis;
Quantum cesseris ore, amore cedes;
Præsagi memorant tabella vulgi,

Can-

Candorem tibi quisque, quisque amorem,
Busto subruet impudenter uno:
Heu fluxas male deperimus umbras!
Hac deliria sunt Amasiorum.

Cum sic vanueris ferale abjectus in antrum,
 Omnis erit tecum cura sepulta tui.
Ex oculis pulsum nemo non pectore pellit,
 Notum nec vana plebs canit ore melos.
Quid speras post fata fidem? fœdusque fidemque
 Telluri tecum defodienda ferent.
Umbrarum, heu! magnis emimus sudoribus umbras:
 Ah! malè cui fallax sic placet umbra, sapit.

Suspenso adest vestigio,
 Lavernionis instar:
Exire cujus aleam
 Nec vi datur, nec arte.
Propinat atra toxica;
 Nolis, velis, bibenda.
Mors est inexorabilis;
 Non consulis futuris?
Obrepit tacita obscuras ceu latro per umbras,
 Et quo non speras tempore Parca venit.
Nolentem pariter ducet, ducetque volentem,
 Nullæ te latebræ, te fuga nulla teget.
Spicula felle linit, sit ut immedicabile vulnus,
 Quod facit, & subito, quem ferit ille, perit:
Nec fas est quemquam vitam impetrare precando,
 Quare in te tantâ dispice, quid sit opus.

Furtivo properata Parca motu
Et passu tibi laneo propinquat;
Rumparis licet usque & usque, & usque,
Non avellitur illa, non fugatur.
Lethali simul appetere telo,
Ibis per loca nigra ductus ibis.
Hoc nullis redimis iter querelis,
Rebus consule tam periculosis.

Furtivis Mors prompta dolis inopina quietos
  Opprimit, & tacito clam venit illa pede.
Seu pacem, seu bella velis, culpesve, probesve,
  Te Fati imperio fulmina missa petent.
Vipereo medicata jacit mors spicula tabo,
  Ille perit subitâ, quem ferit illa, nece.
Aure caret Fatum, precibus nec flectitur ullis;
  Dum licet, ô! nimium damna propinqua cave.

Frons, ô cadaverosa frons
  Mentita mille larvas,
Adhucne fronti creditis?
  Fallit, cavete fallit.
Qui fidit illi perfida,
  Post damna sero flebit;
Ditis coquêre sulphure,
  Tibi Venus placebit?

Heu spurca, innumeroq; scatens caro tabida verme,
  Multos quam es multis ludificata modis?
Quicunque assuetæ semper tibi fallere credis,
  In fatuo nullum corpore pectus habet:
Et miser elusum se, si tibi præbeat aures,
  Postmodo cum magno sentiet ille malo.
Esca tegit, fixum qui guttur sauciet hamum,
  Solves de tergo, si capiare, tuo.

O putri caro verminosa tabo,
Quanto sæcula decipis cachinno!
Has qui creditis, has cavete fraudes,
Mentiri CARO dum negat fatetur;
Fidant, qui cupiunt perire, fidant,
Magno credulitas luetur astu.
Servent Tartara sumptuosiores
(Possum vilius esurire) cœnas.

O caro chara nimis cœni tabisque cloaca!
  Quot dulci incautos fraude maligna trahis?
Perfida quam blando velas perjuria palpo,
  Es mendax, quoties incipis esse loquax.

Ad-

Admoneo, caveat quisquis te credit amicam.
Pro facili pœnas credulitate dabit.
Incolit ah! nemo Phlegethontis asymbolus ignes,
In tetrum ô miseri tenditis exitium.

Quid si tibi suprema lux
Hac fulsit occidenti?
Ne lude plebs hæc omina,
Virtutis esto cultrix,
Hæc ipsa lux quot abstulit
Qui secla cogitabant?
Sol occidentes ante se
Miratur isse ad Orcum.

Forsitan (ut certi non certa est funeris hora)
Includet fatum lux hodierna tuum.
Hæc igitur noli levia, aut ludrica putare,
Quæ moneo, virtus una colenda tibi est.
Sæpe aliquis longos vitæ spe præcipit annos,
Sternere quem subito vulnere Parca parat:
Et prius Hesperiis quam Titan mergitur undis,
Illum jam stygia navita lintre vehit.

Forsan lux sibi summa jam minatur,
Et vix desinet illa desinesque.
Noli ludibrium putare, noli!
Virtus censibus est emenda totis.
Est hic est puto, destinatus umbris,
Qui longos sibi pollicetur annos,
Occasum tamen ibit ante Phœbum
Imas præcipitatus in paludes.
Ista tibi forsan rapiet lux ultima lucem,
Te forte hac statuit sternere Parca die
Non hæc trita putes falsæ ludibria linguæ,
Pandat iter virtus duxque comesque tuum:
Illum spe citius vivis Parca eximet, annos
Qui vitæ votis adjicit ipse suæ.
Ille idem infernos citius rapietur in amnes,
Occiduus Phœbi quam lavet amnis equos.

Nonne ergo pernox perdius,
Constanter excubabis?
Vt mors ineluctabilis
Si congredi minetur,
Interritus compareas
Promtus subire luctam;
Si morte victus occides,
Adibis astra victor.

Quare anime, in vigili semper statione maneto,
Supremam ad luctam te facitoque, pares:
Ut quocunque loco, quodcunque in tempore Parca
Te veniat telis certa ferire suis.
Adversum tendas fingendi pectore in hostem,
Collatcque ausis cominus ire pede.
Quod te si fixâ percusserit illa sagittâ,
Mortis erit pretium pulchra coronæ tuæ.

Nunc ergo mea vita præparatis
Pernox fortiter excubato telis.
Quando mors subitis volet sagittis
Infesto jugulare te duello,
Hac interrita provocatione
Feralem potes ingredi palæstram.
Tolles nobile præmium coronæ,
Fixâ cùm perimeris à sagitta.

Quare age, mens vigila, rumpant discrimina somnos,
Postulat excubias noxque diesque tuas.
Cum subitò ferrum rapto Mors diriget arcu,
Excussumque tibi missile fata feret.
Tunc cave, ne titubes extremæ in pulvere luctæ;
Magnanimum poscunt ista duella virum;
Præsignem referes post hæc certamina palmam;
Non timidè magnum est hic cecidisse decus.

Contemne quidquid conditum,
Amaque Conditorem;
Quod perdis hic, ibi invenis;
Iactura nulla turbet.

Eman-

Emancipa te Numini,
Cura solutus omni:
Salvum Deus quid ambigis?
Summá locabit arce.

Sperne quod & tellus, quoq; unda profundit & astra
Quemque colit tellus, undaque & aura cole.
In lucro, si quid perdas hinc forte, repone:
Digna puta curis nec satis esse tuis.
Teque Deo corpusque tuum sacraque, dicaque;
Et patere, ut de te, quod videatur agat.
Crede mihi, tuto tibi sic demum esse licebit,
Præsidii clypeo te teget ille sui.
Quidquid Conditor hîc & hîc omitte,
Debet Conditor hîc & hîc amari,
Damnum quodlibet autumato quæstum,
Nec casus hilaris time sinistros.
Vitæ jus animique da Tonanti,
Et quod fecerit optimum putato;
Tunc demum (nihil ambigas) perenni,
Tutam præsidio dabit salutem.

O nunquam dignare tuo mortalia amore,
Unum, ut amare queas omnia, Numen ama.
Quidquid vis magno reparatum fœnore perdas,
Jacturam, quod non perditur, esse puta.
Transcribas Regi Superum corpusque animumque,
Atque suo metuas Fata m[illegible] vere loco.
Illa tuam firmet, quæ cunctas, anchora cymbam.
Numen certa tibi est anchora, certa salus.

Qui primus hoc odarium
Flevitque condiditque,
Quotidiana funera
Toto revolvit ævo,
Idemque dudum pulvis est,
Fato suo sepultus:
Sequere (vasa collige)
Aut primus aut secundus.

Qui primus numeros ipsi dictante Camœna,
Hæc cecinit certis verba ligata modis;
Sæpe suo is tacitus volvit sub pectore Mortem,
Illius & demum cuspide fusus humi est.
Nunc ut eo dignum est plebeja conditur urna,
Multaque eum circa terra supraque tegit.
At tu, qui legis hæc, tibi consule quid sit agendum,
Aut cras, aut hodie tu tua fata manent.

Primus funerei Poeta Leßi;
Dum tristi modulatur hac Camœnâ,
Multo funera pensitavit anno,
Uno demique jam peremptus anno.
Hic tandem tegitur nec invidetur,
Terræ cespite frigido sepultus
Tu rem cautior æstima sequeris
Vel primâ quoque luce vel secundâ.

Funeris hanc primus qui planctum in carmina vertis,
Inferias ut olor flevit & ipse suas:
Sæpius iratæ prævidit spicula Parcæ;
Tandem, quæ vidit tela ferenda tulit.
Nunc habitat fovea (Nec enim meliora parantur)
Et multa longum stertet amictus humo.
Qui vivas, videas Morieris; at ultima non est
Lux hodierna, time, crastina forsan erit.

LAURENTII PELLIONIS TORRENTINI. S.T.D.

QVin peregrinus abis? ignave moraris?
Cymba suum pondus præcipitata vocat.
Rumpe moras, Peregrine vola: quid poscis? amicos?
Et comites auri pondera fulva viæ?
O te tardigradum! nævi mens nescia, amici,
Et bene sunt gazæ fama, Viator abi.
Facta, Viator abi, te te comitantur; anhelum
Crede mihi ex mundo nulla sequentur; abi.

HEB.

HEBDOMADA MEDITANDÆ ÆTERNITATIS.

Magiſtro Divino Amore,

ſive

In ſingulos hebdomadæ dies diſtributa.

Meditatio de igne Inferni, per ignem divini amoris extinguendo; & de igne amoris Dei, etiam ab ipſis gehennæ ignibus accendendo, pro fugâ Inferni.

Excerpta è Menſe III. divini Amoris IO. NADASI Soc. Jeſu.

PRO DIE DOMINICO.

1. QUò me vocas, Æternitas,
Statera veritatis?
Quid me doces, Æternitas,
Magistra sanctitatis?

2. Æternus est, æternus est,
Rex ille, qui minatur.
Infernus est, infernus est
Res illa, quam minatur.

3. Æternitas, horrenda vox!
Loquarne, num tacebo?
Æternitas, heu! longa nox,
Quicquid vetas, cavebo.

4. Quid desides inertiis
Totos dies jocamur?
A blandulis ineptiis
Ad tartarum vocamur.

5. Quid est, quid hæc Æternitas?
Æterna pœna damni.
Quid est, quid hæc Æternitas?
Æterna pœna sensus.

6. Eheu! Inexplicabilis
Æterna pœna damni!
Nunquamque terminabilis
Æterna pœna sensus.

7. Væ cordibus torpentibus,
Gulaèque delicatæ!
Licentiosis mentibus,
Carnique sordidatæ!

8. O ira, væ! Libido, væ!
Impura lingua, væ, væ!
Væ, væ, manus! Theatra væ!
Obscœna corda væ, væ!

9. Væ, væ, gulosa prandia,
Cœnæque delicatæ!
Tormenta vobis grandia,
Pœnaeque sunt paratæ.

10. Væ

10. Væ ſumptuoſis ferculis
Fœdis jocis libellis!
Fatumque caſtis fabulis,
Væ turpibus tabellis?
11. Æternitas ô vox atrox!
Quam mundus obſtupeſcit.
Æternitatis cœca nox
Somnum videre neſcit.
12. O aſtra; pulchra patria
Dulcis jucunditatis!
O inferi, vos atria
Heu triſtis orbitatis!
13. Quid es, beata Æternitas?
Æternitas beata!
Quid es, tremenda Æternitas,
Nunquam ſat explicata?
14. Caro, caro, quem decipis?
Cave tuos amores!
In re perenni deſipis;
Et ſeminas dolores.
Quò me vocas, &c. *num* 1.
Æternus eſt, &c. *num.* 2.

MEDITATIO PRO FERIA III.

15. Heu; naufragis ſolatiis
Mundus ſuos ſaginat,
Lethalibus mendaciis
Venena dum propinat!
16. Æternitas, cœleſtium
O ſancta norma morum!
Et mille, mille triſtium
Vorago ſeculorum!
17. Æternitatis diphtheram
Heu! quàm diu revolvam?
Adhucne, adhucne differam?
Nunquamne me reſolvam?
28. Nugacitatis faſcino
torpemus illigati!
Hac nocte fors, vel craſtino
Torquebimur citati.

19. Ad-

19. Adhucne non determino?
Quo mœsta vota verto?
Infernus absque termino
Me expectat ore aperto,
20. Me raptat astu libero
Amicus ille secum.
Heu! quam diu delibero.
Et luctor ipse mecum?
21. O sulphurata flumina;
O vertices profundi!
O ignium volumina,
Stulti sepulchra mundi!
22. Hæc vestra sunt stipendia,
Caro, joci, lepores:
Æterna quos incendia
Vobis dabunt dolores.
23. *Horum* memor, fac, omnium
Ut sim sed absque fine:
Amor, piorum cordium
Divine Seraphine,
24. Carbone vivo torridos
Incende jam colores;
Ignesque pinge turbidos,
Et ignium dolores.
25. *Pinge* igneas sartagines,
Altissimos hiatus!
Et flammeas imagines,
Et Ditis ejulatus.
26. I, pinge serpentes, hydras,
Sulphur, picem vomentes;
Semper fluentes clepsydras,
Nunquam sed effluentes.
27. Hic Dives ardet, uritur:
Hic purpura, atque byssus,
Hic est scopus quo curritur:
Hæc est profunda abyssus.
28. Credo tuas, Æternitas,
Flammas, minasque credo!

Cedo

Cedo tuis, Æternitas,
Flammis, minisque cedo!
Quo me vocas, &c. *num.* 1.
Æternus est, &c *num.* 2.

MEDITATIO PRO FERIA III.

29. Damnate, dic tu: quàm diu
Ardebis igne? *Semper.*
Dic ipse, dic tu; quàm diù
Cogere flere? *Semper.*
30. Damnate, dic; vos quam diù
Torquebit ignis ille?
Torquebit, eheu! tàm diù
Dum vivet unus ille!
31. Ibunt dies cum mensibus,
Annisque, sæculisque:
Ardebimus nos mensibus,
Annisque, seculisque.
32. Ardebit ira Numinis
Per lustra sæculorum:
Nec spes erit levaminis,
Nec terminus dolorum.
33. Non sunt polis tot stellulæ,
Nec orbe toto arenæ:
Non sunt maris tot guttulæ,
Quot hoc in igne pœnæ.
34. Æternitas sed maximus
Est hic dolor dolorum:
Quod non sit ullus terminus
Tam grandium malorum,
35. Æternitas, ô omnium
Mors magna reproborum!
Interminate tristium
Acerve seculorum!
36. *Semper* necabit tartarus:
Nunquam tamen necabit.
Semper vorabit tartarus;
Nunquamque devorabit.
37. *Semper* trucidat tartarus;
Nunquamque conquiescet.

Heu!

Heu! *Semper* ardet tartarus;
Nunquam focus tepescet.
38. Arsura *semper* fulmina,
Et sopienda *nunquam*!
Semper fluunt hæc flumina,
Exhaurienda *nunquam*!
39. *Nunquam*; quid es, vox horrida
Altæ profunditatis?
Semperq; zona torrida
Diræ perennitatis?
40. *Bilance* justâ pondera
Hinc *semper*, inde *nunquam*.
Sint cordis ista pondera,
Sat ponderanda *nunquam*.
41. *Semper*; quid es? *nunquam*, quid es?
Deo carere *Semper*.
Nunquam, quid es? *Semper* quid es?
Uri, morique *Semper*.
42. Eheu! Duo vocabula,
Mensura Æternitatis!
Nec est, nec est hæc fabula!
Sunt verba Veritatis.
Quo me vocas, &c. *num.* 1.
Æternus est, *num* 2.

MEDITATIO PRO FERIA IV.

43. Eheu! quid est pulcherrimum,
Deum videre *nunquam*?
Illum Deum dulcissimum
Quid est, amare *nunquam*!
44. Cum flammeis draconibus
Vinctum jacere *semper*?
Vivisque sub carbonibus
Ardere, flere *semper*?
45. Quid es, quid es, Damnatio?
Deo placere *nunquam*!
Æterna desperatio:
Pœnis carere *nunquam*!
46. Sub igneis rudentibus
Vivum perire semper:

Sub

Sub tot draconum dentibus
Singultiendo *Semper.*

47. Valete, pulchra somnia,
Vanaeque vanitates!
Nihil, nihil sunt omnia,
Breves inanitates.

48. Hic mundus est brevissimæ
Sophisma vanitatis:
Infernus est dirissimæ
Fornax perennitatis.

49. Adverte! judicaberis
In Judicis lucernis.
Si sis reus torqueberis
In *tartari* cavernis.

50. Æternus est, æternus est,
Æternus, ignis ille.
Infernus est infernus est,
Infernus, ignis ille.

51. Ah! quàm diu morabimur
Inter pericla mille?
Brevi, brevi vocabimur:
Præcessit hîc & ille!

52. O æstuosa æternitas;
Tu me tene cadentem:
Semperque stans Æternitas,
Tu subleva jacentem!

53. Deo *volo* jam vivere
In valle lachrymarum.
Volo moras abrumpere,
Sat est, sat est morarum!

54. Si quispiam de carcere
Illo domum rediret;
Possetne carni parcere?
Heu! quanta non subiret?

55. Quales preces tunc funderet,
Quas lacrymis rigaret:
Illisque flagra jungeret,
Corpusque perdomaret!

56. Ah

56. Ab inferis si surgerem,
A morte si redirem,
Quid dicerem? quî viverem.
Ne denuò perirem?
Quò me vocas, &c. *num.* 1.
Æternus, &c *num.* 2.

MEDITATIO PRO FERIA. V.

57. O! quanto amore amplecterer
Te, Christe liberator,
Quòd amplius non plecterer
Per te, Deus creator!
58. *Ah!* Plus amoris debeo
Perire non sinenti!
Quid langueo? quid hareo?
Nec reddo cor petenti?
59. *Amore* flagrantissimo
Volo sequi vocantem:
Et corde quàm tenerrimo
Amare sic amantem.
60. Quis fecit ut ne sim reus:
Vivamque corde mundo?
Quis fecit, ut si sim reus:
Ne mergar in profundo?
61. Quis fecit, ut ne sterterem
In criminum veterno?
Mihique lectum sternerem
In igne sempiterno?
62. *Ardent* in antro flammeo?
Heu mille! mille! mille!
Cur sic ego non ardeo,
Ut ardet hic, & ille?
63. Quis fecit ut ne traderer
Ergastulo Reorum?
Quis fecit, ut ne truderer
In clibanum dolorum?
64. Hoc facit admirabilis
Monarcha seculorum:
Et millies amabilis
Rex cordium bonorum.

65. Amor

65. Amor Deus, dignatus es
Amare non amantem:
Fac, ut velim [nam dignus es)
Amare ſic amantem.
66. Fac, iſta ſic intelligam,
Ut plus amare diſcam:
Fac, mi Deus, Te diligam;
Tepore ne fatiſcam.
67. Quandoquidem me maximo
*A*more ſic amaſti,
Et tartari diriſſimo
Ab igne liberaſti;
68. *A*mare jam ne deſinas,
*A*mare Te volentem;
Et impetrare me ſinas
*A*mare Te petentem.
69. Amoris igniarium
In corde ſit pertenne;
Creſcatque ſeminarium
Incendio gehennæ.
70. Inferne, quantis ignibus
Alis tuos dolores;
Inferne, tantis ignibus
Alas meos amores.
71. Amoris iſte ſic reos
Extinguet ignis ignes.
Æternus ille, ſic meos
Accendet ignis ignes.
Quò me vocas, &c. *n*. 1.
Æternus eſt, &c. *n*. 2.

MEDITATIO PRO FERIA VI.

72 Hæc tanta dum conſidero,
Deus, volo Te amare;
Nec amplius deſidero,
Quam cor Tibi immolare.
73. Tu, qui dediſti, ne fleam
In igne devorante;
Fac ut beatus gaudeam
In igne cor liquante.

74. Hoc

74. Hoc igne creſcens charitas
 Amare me docebit;
Et triſtis illa æternitas
 Nihil mihi nocebit.

75. Vellem focis majoribus
 Ardere corde toto,
Quàm mundus ignes ignibus
 Inflammet Orbe toto,

76. Infernus ignis æſtuat
 In ſe furore quanto,
Internus ignis ardeat
 In me calore tanto.

77. Utrumque utrimque incendium
 Mundique tartarique
Si conflet in compendium
 Munduſque Tartaruſque;

78. Adhuc tamen non ſufficit
 Hæc flamma, ſed nec illa,
Infernus ipſe deficit:
 Et eſt velut favilla.

79. Majore amore debeo
 Te corde toto amare.
Majore ab igne debeo
 Amando te flagrare.

80. Deus, volo flammeſcere
 Prunis tui caloris:
Et ſic amando creſcere
 Incendiis amoris.

81. Felix Dei dilectio,
 Tu cor mihi movebis.
O pulchra cordis lectio,
 Tu me *fugam* docebis.

82. Tu tolle, quicquid impedit,
 Hanc ne *fugam* capeſſam:
Largire quicquid expedit,
 Ut hanc fugam capeſſam.

83. Infernus eſt ardentium
 Dolore, non amore:

Ge-

Cœlum, locus flagrantium
Amore, non dolore.
Quo me vocas, &c. *num.* 1.
Æternus est, &c. *num.* 2.

MEDITATIO PRO DIE SABBATHI.

84. Mirabiles, amabiles
Dei mei favores!
O vos inexplicabiles,
O nobiles amores!
85. Vos cor meum perfundite,
Vos pectus occupate:
Quæ non placent, evellite;
Totumque me mutate.
86. Quod ignis ultor ureret,
Vos illud expiate:
Quod ignis ille plecteret,
Hoc vos prius cremate.
87. Amor Dei, tu dispice,
Num quid mali sit in me:
Amor Dei, tu perfice,
Si quid boni sit in me.
88. Quicquid mali sit, corrige:
Amore corrigamur.
Si quid boni sit, dirige:
Amore dirigamur.
89. Æternus est, æternus est,
Quem nolo Ditis ignis:
Æternus est æternus est,
Quem quæro Cordis ignis;
90. Amare te peto Deus!
Audi, Deus petentem.
Ignis meus, Deus meus,
Accende me repentem.
91. Deus, manum tu porrige
Amare te petenti:
Mentē benignus erige,
Amare non potenti.
92. *Volo, volo* jam surgere:
Fac me *magis volentem.*

Ut plus amem, cor suggere:
 Juva parùm valentem.
93. Amabo te, quàm maximis
 Possum modis, amabo!
Ut plus amem, tenerrimis
 Te vocibus rogabo.
94. Rogabo te lectissimis
 Suspiriis; rogabo:
Quantisque possum lachrymis,
 Instanter obsecrabo.
95 Modisque flagrantissimis
 Clamans id impetrabo.
Sic artibus Te maximis,
 Et optimis amabo.
96. Venite, cuncti Cœlites,
 Ad cor meum venite;
Tam pauperi tam divites
 Venite, subvenite.
97. Ad pectus hoc descendite,
 Ut ardeam juvate:
Cor frigidum succendite;
 Et illud innovate.
98. O corda pulchrè ardentia,
 Vos cor meum fovete!
O corda, corda amantia,
 Amare me docete!
99. Si sancti amoris guttulam
 A singulis habebo;
Ab omnibus, non guttulam,
 Sed flumen obtinebo.
100. In me, Deus, fac ardeat
 Æternitas amoris;
Ne me perennis torqueat
 Æternitas doloris.
Horum memor, fac, omnium
 Ut sim, (sed absque fine)
Amor, piorum cordium
 Divine Seraphine.

F I N I S.

